

29. Keskiviikkona 2 päivänä kesäkuuta 1999

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely

1) Hallitusmuodon 36 c §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuudet (muutos min. Lipponen, Hemilä ja Perho osalta)

808

Valtioneuvoston kirjelmä VN 2/1999 vp

Lähetekeskustelu

2) Hallituksen esitys vuoden 1999 lisätalousarvioksi

809

Hallituksen esitys HE 19/1999 vp

Toinen käsittely

3) Hallituksen esitys Etelä-Afrikan tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

848

Hallituksen esitys HE 1/1999 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 3/1999 vp

4) Hallituksen esitys Pohjoismaiden kehityssuhteita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

„

Hallituksen esitys HE 2/1999 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 4/1999 vp

5) Hallituksen esitys laiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

849

Hallituksen esitys HE 12/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 1/1999 vp

6) Hallituksen esitys tilisiirtolaiksi

850

Hallituksen esitys HE 5/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 2/1999 vp

Ensimmäinen käsittely

7) Hallituksen esitys laiksi kunnallisten viranhaltijain palvelussuhdeturvasta annetun lain muuttamisesta

851

Hallituksen esitys HE 9/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 1/1999 vp

Lähetekeskustelu

8) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1998

„

Kertomus K 5/1999 vp

9) Eduskunnan tilintarkastajien kertomus vuodelta 1998

852

Kertomus K 6/1999 vp

10) Laki miinanraivaajatunnuksesta ...

853

Lakialoite LA 55/1999 vp (Pirkko Peltomo /sd ym.)

- | | |
|---|---|
| <p>11) Laki nimilain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta 854</p> <p>Lakialoite LA 60/1999 vp (Kirsi Piha /kok)</p> <p>12) Laki arvonlisäverolain 162 §:n muuttamisesta ”</p> <p>Lakialoite LA 61/1999 vp (Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.)</p> <p>13) Laki arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta ”</p> <p>Lakialoite LA 62/1999 vp (Mauri Pekkari-nen /kesk ym.)</p> <p>14) Laki yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta 857</p> <p>Lakialoite LA 63/1999 vp (Pauli Saapunki /kesk ym.)</p> <p>15) Toivomusaloite TA 1—8/1999 vp 860</p> <p>TA 1/1999 vp — Gunnar Jansson /r: Ahvenanmaan itsehallinnon kehittäminen</p> <p>TA 2/1999 vp — Bjarne Kallis /skl: Eduskunnan hyväksymien toivomuslauselmien seurannan tehostaminen</p> <p>TA 3/1999 vp — Bjarne Kallis /skl ym.: Tasauspaikkajärjestelmän li-sääminen vaalilakiin</p> <p>TA 4/1999 vp — Bjarne Kallis /skl ym.: Tyhjää äänestämisen mahdol-lisuuden poistaminen eduskunnan äänestyksissä</p> <p>TA 5/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Vaalikelpoisuuden sitominen vaali-piirissä asumiseen kansanedusta-jain vaaleissa</p> <p>TA 6/1999 vp — Sakari Smeds /skl: Vaalituloksen huomioon ottami-nen hallitusratkaisuiissa</p> <p>TA 7/1999 vp — Sakari Smeds /skl: Vaalikamppailun kustannusten ra-jottaminen</p> <p>TA 8/1999 vp — Matti Vanhanen /kesk: Eduskuntavaalien ajankoh-dan siirtäminen</p> | <p>16) Toivomusaloite TA 9—21/1999 vp 860</p> <p>TA 9/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Rikosuhrirahaston perustaminen</p> <p>TA 10/1999 vp — Anneli Jäätteen-mäki /kesk: Rikosuhrirahaston pe-rustaminen</p> <p>TA 11/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Kodin suojaaminen yritystoi-minnasta aiheutuville riskeiltä</p> <p>TA 12/1999 vp — Tanja Karpela /kesk ym.: Poliisin oikeuttaminen huumeiden valeostoihin</p> <p>TA 13/1999 vp — Jouni Lehtimäki /kok: Rikosoikeudellista vastuuta koskevan ikärajan poistaminen</p> <p>TA 14/1999 vp — Paula Lehtomäki /kesk: Pelson keskusvankilan uusi hallinto- ja toimistorakennus</p> <p>TA 15/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Väkivaltaisen käyttäytymi-sen ennalta ehkäiseminen</p> <p>TA 16/1999 vp — Marjatta Vehka-oja /sd: Vapaakuukauden myöntäminen velkasaneerauksessa olevien henkilöiden maksuihin</p> <p>TA 17/1999 vp — Päivi Räsänen /skl: Lasten kanssa työskentelevien rikosrekisteritietojen selvittäminen</p> <p>TA 18/1999 vp — Päivi Räsänen /skl: Huumerikollisuuden torjunnan tehostaminen</p> <p>TA 19/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: Kokkolan poliisi- ja oikeustalon rakentaminen</p> <p>TA 20/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Ylivelkaantuneiden tilanteen helpottaminen</p> <p>TA 21/1999 vp — Matti Väistö /kesk: Ylivelkaantuneiden aseman parantaminen</p> <p>17) Toivomusaloite TA 22/1999 vp ”</p> <p>TA 22/1999 vp — Ismo Seivästö /skl: Ulkomaalaisten kotimaisten yhteyksien vahvistaminen</p> |
|---|---|

18) Toivomusaloite TA 23—95/1999 vp 860

TA 23/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Yritysverotuksen painopisteen siirtäminen työvaltaisilta aloilta pääomavaltaisille aloille

TA 24/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Kunnallisverotuksen toteuttaminen progressiivisena verotuksena

TA 25/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Elintarvikkeiden arvonnäköveron laskeminen 8 prosenttiin

TA 26/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Veroalennuksen ja matkakulukorvauksen myöntäminen työelämään siirtyville pitkäaikaistyöttömille

TA 27/1999 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk: Ajoneuvoveron porrastaminen

TA 28/1999 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Kotitaloustyön verovähennysoikeuden laajentaminen koko maahan

TA 29/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Yhden tulonsaajan perheiden verotuksellisen aseman parantaminen

TA 30/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Henkilöyhtiöiden veroasteen alentaminen

TA 31/1999 vp — Tanja Karpela /kesk ym.: Etätyöntekijöiden työmatkakulujen verovähennysoikeuden parantaminen

TA 32/1999 vp — Niilo Keränen /kesk: Henkilöautoliikenteen verotuksen painopisteen muuttaminen

TA 33/1999 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Kodinhoitotyön hyväksymisen työsuhte-eduksi

TA 34/1999 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Kotitalouksien teettämän työn verotuskohtelu

TA 35/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Arvonnäköveron poistaminen luonnonmarjojen poimimiselta ja välittimiseltä

TA 36/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Arvonnäköveron poistaminen polttopuulta ja hakkeelta

TA 37/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Autoverolainsäädännön muuttaminen ja autoverotuksen tason laskeminen eurooppalaiselle tasolle

TA 38/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Paluumuuttajien verotuksen muuttaminen

TA 39/1999 vp — Marjaana Koskinen /sd: Kunnallisveron muuttaminen progressiiviseksi

TA 40/1999 vp — Marjaana Koskinen /sd: Pienituloisten eläkeläisten valtion verotuksen keventäminen ja kansaneläkkeen tason korottaminen

TA 41/1999 vp — Marjaana Koskinen /sd: Pk-yritysten työllistämisen tukeminen verotuksellisesti ja sivukuluja vähentämällä

TA 42/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Kodin- tai lastenhoitajan palkan vähentäminen kotitalouden bruttotuloista

TA 43/1999 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Suomen ja Venäjän yhteisen tullitarkastusaseman rakentaminen Nuijamaan rajanylityspaikalle

TA 44/1999 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Suomen ja Venäjän yhteisen tullitarkastusaseman rakentaminen Vaalimaan rajanylityspaikalle

TA 45/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Tullin takavarikoimien alkoholi-juomien sekä piraattituotteiden hyötykäytön edistäminen

TA 46/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Perhe- ja perhepäivähoitajien kulkukorvauksen verottaminen

TA 47/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Elintarvikkeiden arvonnäköveron alentaminen

TA 48/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Todellisten työmatkakulujen ja ylimääräisten asumiskulujen hyväksyminen vähennyksiksi verotuksessa

TA 49/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Yritysten vapaan poisto-oikeuden kokeilun toteuttaminen Itä-Suomessa

TA 50/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Eduskunnan lisärakennuksen suunnittelusta luopuminen ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian siirtäminen Joensuuhun

TA 51/1999 vp — Paula Lehtomäki /kesk:
Tax free -ostoksen markkamääräisen alarajan laskeminen

TA 52/1999 vp — Jari Leppä /kesk:
Maatalouden sukupolvenvaihdosten edistäminen verotuksellisin keinoin

TA 53/1999 vp — Eero Lämsä /kesk
ym.: Alueellisten verohelpotusten toteuttaminen

TA 54/1999 vp — Pehr Löfv /r:
Verohelpotusten myöntäminen vajaa-kuntoisia työllistäville yrityksille

TA 55/1999 vp — Hannes Manninen /kesk:
Pohjoismaista Suomeen muuttavien eläkeläisten verotuksen kohtuullistaminen

TA 56/1999 vp — Hannes Manninen /kesk:
Polttoaineen tasahintajärjestelmään siirtyminen

TA 57/1999 vp — Pertti Mäki-Hakola /kok ym.:
Energiapuun hankintatyön vapauttaminen verosta

TA 58/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk:
Todellisen veroprosentin merkitseminen verokorttiin

TA 59/1999 vp — Tuija Nurmi /kok:
Autoveron alentaminen

TA 60/1999 vp — Tuija Nurmi /kok:
Silmälasien arvonlisäveron alentaminen

TA 61/1999 vp — Tuija Nurmi /kok:
Palvelusektorin arvonlisäveron alentaminen

TA 62/1999 vp — Tuija Nurmi /kok:
Dopingtestien arvonlisäveron poistaminen

TA 63/1999 vp — Tuija Nurmi /kok:
Työllistämiseen liittyvien sivukustannusten alentaminen

TA 64/1999 vp — Tuija Nurmi /kok:
Maatalouden sukupolvenvaihdosten edistäminen verotuksellisin keinoin

TA 65/1999 vp — Tuija Nurmi /kok:
Kotitalouksien työllistämismahdollisuuksien parantaminen

TA 66/1999 vp — Lauri Oinonen /kesk:
Metsien pinta-alaverotuksen jatkaminen

TA 67/1999 vp — Lauri Oinonen /kesk:
Joukkoliikenteen kustannusten alentaminen

TA 68/1999 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.:
Pienituloisten pääomatuloja koskevan verotuksen kohtuullistaminen

TA 69/1999 vp — Mika Lintilä /kesk:
Elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen

TA 70/1999 vp — Lauri Oinonen /kesk:
Maa- ja metsätalouskiinteistöjen ja perheyrittotoiminnan vapauttaminen perintöverotuksesta

TA 71/1999 vp — Mauri Pekkari /kesk ym.:
Työllisyyttä ja perheitä tukevien veroratkaisujen tekeminen

TA 72/1999 vp — Pirkko Peltomo /sd:
Työvaltaisten palveluiden arvonlisäveron alentaminen

TA 73/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr:
Koiraveron poistaminen

TA 74/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr:
Lämmön- ja sähköntuotantoon käytetyn hakkeen verotus

TA 75/1999 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk:
Maatalouden sopeutusvähennysjärjestelmän jatkaminen

TA 76/1999 vp — Ola Rosendahl /r ym.: Maatilatalouden tasausvarauksen laajentaminen ja pääomatulon verotus

TA 77/1999 vp — Ola Rosendahl /r ym.: Maatalouden sukupolvenvaihdosten edistäminen verotuksellisin keinoin

TA 78/1999 vp — Esko-Juhani Tenkilä /vas: Polttoaineverotuksen alueellinen porrastaminen

TA 79/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Tobinin veron käyttöönottoaminen maailmanlaajuisen valuuttakeinottelun rajoittamiseksi

TA 80/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Pääomaveron korottaminen

TA 81/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Osinkotulojen verottaminen pääomatulona

TA 82/1999 vp — Raija Vahasalo /kok: Kotitaloustyön suoran verovähennysoikeuden vakinaistaminen ja ulottaminen koko maahan

TA 83/1999 vp — Matti Vanhanen /kesk ym.: Yhden tulonsaajan perheiden verotusaseman parantaminen

TA 84/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Paluumuuttajien verotuksen muuttaminen

TA 85/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Veneen käyttömaksun periminen

TA 86/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Auton käyttömaksun porrastaminen käytön mukaan

TA 87/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Alueellisten veronhuojennuskokeilujen kohdistaminen Itä-Suomeen

TA 88/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Arvonlisäveron alentaminen palvelualoilla

TA 89/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Työnantajamaksujen porrastaminen

TA 90/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Ammattikorkeakouluja koskevan arvonlisäveron poistaminen

TA 91/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Vamman haitta-asteen määrittelyperusteiden muuttaminen autoveron palautuksessa

TA 92/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Vakuutuskorvausten arvonlisäveron poistaminen

TA 93/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Palvelusektorin arvonlisäveron alentaminen

TA 94/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Ensiharvennushakkuista saatavan puun verotuskohtelun lieventäminen

TA 95/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Hakkeen myynnin verotuksen lieventäminen

19) Toivomusaloite TA 96—125/1999 vp 860

TA 96/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Ns. Norjan mallin mukaisten aluepoliittisten toimenpiteiden aloittaminen

TA 97/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Maakuntavaltuuston vaalien mahdollistaminen

TA 98/1999 vp — Reijo Kallio /sd ym.: Länsi-Suomen lääninhallituksen Porin sivutoimipaikan kehittäminen

TA 99/1999 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Maakuntavaltuustojen valitseminen suoralla kansanvaalilla

TA 100/1999 vp — Jyrki Katainen /kok ym.: Maakunnan liittojen aseman vahvistaminen alueiden kehittämisessä

TA 101/1999 vp — Riitta Korhonen /kok ym.: Kuntien tulopohjan parantaminen

TA 102/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Avoimien poliisinvirkosten täyttäminen

TA 103/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Niiralan rajanylityspaikan aukiolo-
ajan pidentäminen

TA 104/1999 vp — Hannes Manni-
nen /kesk: Kuntien välisten talou-
dellisten erojen tasoittaminen

TA 105/1999 vp — Kari Myllyniemi
/kesk: Valtionosuuksia koskevien
laskennallisten tietojen jakaminen
kunnille

TA 106/1999 vp — Kari Myllyniemi
/kesk: Pitempiaikaisen sopimuksen
aikaansaaminen kuntien ja valtion
välille

TA 107/1999 vp — Tuija Nurmi /
kok: Poliisin riittävien resurssien
turvaaminen

TA 108/1999 vp — Tuija Nurmi /
kok: Lähipoliisin toiminnan aloit-
taminen Riihimäellä

TA 109/1999 vp — Tuija Nurmi /
kok: Lähipoliisin toiminnan aloit-
taminen Forssassa

TA 110/1999 vp — Lauri Oinonen /
kesk: Kuntien ja seurakuntien yhti-
teistyön kehittäminen yhteisten vir-
kojen perustamisessa

TA 111/1999 vp — Lauri Oinonen /
kesk: Keuruun, Jämsän, Saarijär-
ven, Viitasaaren ja Keski-Suomen
kaakkoisosan seutukuntien oikeu-
denmukainen sijoittaminen kansal-
lisessa tukialuejaossa

TA 112/1999 vp — Mauri Pekkari-
nen /kesk ym.: Vaalikautta vastaa-
van kuntasopimuksen laatiminen

TA 113/1999 vp — Mauri Pekkari-
nen /kesk ym.: Alueellisen osaami-
sen ja kehityksen turvaaminen

TA 114/1999 vp — Mauri Pekkari-
nen /kesk ym.: Kansalaisten fyysi-
sen turvallisuuden parantaminen

TA 115/1999 vp — Pirkko Peltomo
/sd ym.: Satakunta-ohjelman laati-
minen

TA 116/1999 vp — Kari Rajamäki /
sd ym.: EU-hankkeisiin liittyvän

kansallisen rahoituksen turvaami-
nen Itä-Suomessa

TA 117/1999 vp — Antti Rantakan-
gas /kesk: Oulun, Lakeuden, Raa-
hen ja Ylivieskan seutukuntien ni-
meäminen EU:n tavoite 2 -alueeksi

TA 118/1999 vp — Antti Rantakan-
gas /kesk: Muuttotappiokuntien
peruspalveluiden turvaaminen

TA 119/1999 vp — Aulis Ranta-
Muotio /kesk: Etelä-Pohjanmaan
maakunnan saaminen kokonaisuus-
dessaan EU:n tavoite 2 -alueeksi

TA 120/1999 vp — Kari Urpilainen
/sd: Alueiden kehittämistä koske-
van päätöksenteon siirtäminen
aluetasolle

TA 121/1999 vp — Raija Vahasalo /
kok: Avoimena olevien poliisinvir-
kojen täyttäminen

TA 122/1999 vp — Raimo Vist-
backa /ps: Länsi-Suomen läänin
poliisipalveluiden parantaminen

TA 123/1999 vp — Raimo Vist-
backa /ps: Poliisin voimavarojen li-
sääminen talous- ja kansainvälisen
rikollisuuden torjumiseksi

TA 124/1999 vp — Raimo Vist-
backa /ps: Poliisipalveluiden saata-
vuuden parantaminen

TA 125/1999 vp — Matti Vähänäki
/sd: Poliisitoiminnan tehostami-
nen Virolahden Vaalimaalla

20) Toivomusaloite TA 126—249/1999
vp 860

TA 126/1999 vp — Hannu Aho /
kesk ym.: Paikallisteiden kunnosta-
minen Keski-Pohjanmaalla

TA 127/1999 vp — Olavi Ala-Nissi-
lä /kesk: Ns. HAKU-tien rakenta-
minen välillä Aura—Mynämäki—
Mietoinen

TA 128/1999 vp — Olavi Ala-Nissi-
lä /kesk: Someron ja Palikkalan vä-
lisen tien rakentaminen ja perus-
korjaus

TA 129/1999 vp — Leea Hiltunen / skl: Liikenneyhteyksien säilyttäminen koko maassa

TA 130/1999 vp — Leea Hiltunen / skl ym.: Tasoristeysten poistaminen rataosalla Tampere—Pori/Rauma

TA 131/1999 vp — Liisa Hyssälä / kesk: Raisio—Marjamäki-tien rakentaminen

TA 132/1999 vp — Liisa Hyssälä / kesk: Turku—Helsinki-moottoritien rakentaminen

TA 133/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Mäntyharjun kanavahankkeen edistäminen

TA 134/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Savonradan yleissuunnittelu

TA 135/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Kantatien 62 (Mikkeli—Imatra) peruskorjaaminen

TA 136/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Koskenmylly—Haminanmäki-maantien peruskorjaus

TA 137/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Hartolan Vuorenkylän tien peruskorjaus

TA 138/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Valtakunnallisen viitostien perusparantaminen

TA 139/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Lahden—Heinolan moottoriliikennetien rakentaminen moottoritieksi

TA 140/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Yksityisteiden kunnostaminen Varsinais-Suomessa

TA 141/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Valtionrautateiden konepajatoimintojen säilyttäminen Turun yksikössä

TA 142/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Paimion rautatieaseman ottaminen Turku—Helsinki-reitin väliasemaksi

TA 143/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Metsäautoteiden saattaminen yksityisliikenteen käyttöön

TA 144/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Valtatien 8 kunnostaminen Varsinais-Suomessa välillä Turku—Laitila

TA 145/1999 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Eettisen neuvottelukunnan perustaminen sähköiselle tiedonvälitykselle

TA 146/1999 vp — Timo Kalli /kesk ym.: Valtatien 2 Pori—Helsinki kunnostuksen jatkaminen

TA 147/1999 vp — Reijo Kallio /sd: Henkilöjunaliikenteen käynnistäminen Raumalle

TA 148/1999 vp — Toimi Kanakaanniemi /skl: Uuraisten ja Kintauden välisen maantien perusrannustyön jatkaminen

TA 149/1999 vp — Inkeri Kerola / kesk: Maantien 7891 perusparantaminen Pyhäjoen pohjoispuolella

TA 150/1999 vp — Inkeri Kerola / kesk: Pyhäjoki—Vihanti-maantien 790 parantaminen

TA 151/1999 vp — Inkeri Kerola / kesk: Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Olkijoen kylän kohdalle Pattijoella

TA 152/1999 vp — Mari Kiviniemi / kesk ym.: Maantien 6921 (Ylivalli—Alavalli) peruskorjaaminen Jalasjärvellä

TA 153/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Nestemäisten polttoaineiden kuljetuskustannusten tasaaminen

TA 154/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Paikallisteiden peruskorjausten tehostaminen ja kevyen liikenteen väylien rakentaminen Lapin läänissä

TA 155/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Työllisyysmäärärahojen osoittaminen kevyen liikenteen väylien rakentamiseen Ylitornion kunnassa

TA 156/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Valtatien 21 liittäminen TEN-verkkoon

TA 157/1999 vp — Marjaana Koskinen /sd: Valtatien 8 perusparantaminen

TA 158/1999 vp — Marjaana Koskinen /sd: Tielaitoksen kehittämisen valtion virastona

TA 159/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Valtatien 9 peruskorjaaminen välillä Orivesi—Muurame

TA 160/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Tampere—Pirkkalan lentoaseman palvelutason parantaminen

TA 161/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Valtatien 3 peruskorjaaminen välillä Hämeenkyrö—Jalasjärvi

TA 162/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Moottorikelkka-ajokortin käyttöön ottaminen

TA 163/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Yleisradio Oyj:n televisiotoiminnan jatkumisen turvaaminen Tampereella

TA 164/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Teiskon kirkonkylä-Jämminki-maantien perusparantaminen

TA 165/1999 vp — Kalervo Kumola /kok: Veneily-yhteyden avaaminen Kokemäenjoen vesistöstä Päijänteeseen

TA 166/1999 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Valtatien 6 liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Koskenkylä—Kouvola

TA 167/1999 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Valtatien 6 liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Lappeenranta—Imatra

TA 168/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantien 486 Kitee—Koi-vikko yhteyteen

TA 169/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Työttömien oikeuttaminen matkustamaan alennetulla matkalipulla rautateillä

TA 170/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Yksityisteiden kunnossapidon tukeminen

TA 171/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Ohvanan ja Lotokan-Kostamon paikallisteiden peruskorjauksen toteuttaminen

TA 172/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Mertalammen yksityistien peruskorjaus

TA 173/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Kunnasniemen paikallistien parantaminen

TA 174/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Koitajoen-Luhtapohjan tien parantaminen

TA 175/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Kantatien 70 perusparantaminen

TA 176/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Niiralan teollisuusraiteen uusiminen

TA 177/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Säkäniemen—Joensuun ja Joensuun—Uimaharjun radan peruskorjauksen loppuunsaattaminen

TA 178/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Kymijoki—Mäntyharju-kanavan rakennushankkeen toteuttaminen

TA 179/1999 vp — Jouni Lehtimäki /kok ym.: Ilmailuopiston perustaminen Poriin

TA 180/1999 vp — Johannes Lepänen /kesk ym.: Liikenteen perusinfrastruktuurin rahoituksen turvaaminen

TA 181/1999 vp — Rauha-Maria Mertjärvi /vihr ym.: Lisäraiteen rakentaminen Keravalta Riihimäelle

TA 182/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Yksityisteiden kunnossapito

TA 183/1999 vp — Tero Mölsä /kesk: Orimattilan—Myrskylän maantien suuntauksen parantaminen

TA 184/1999 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Kyrönsalmen siltojen rakentaminen Savonlinnassa

TA 185/1999 vp — Tuija Nurmi /
kok: Lahti—Kerava-oikorata-
hankkeen kiirehtiminen

TA 186/1999 vp — Tuija Nurmi /
kok: Valtatien 4 kehittäminen tie-
osuudella Lusi—Hartola

TA 187/1999 vp — Tuija Nurmi /
kok: Heinolan moottoritien raken-
taminen

TA 188/1999 vp — Tuija Nurmi /
kok: Valtatien 24 parantaminen tie-
osuudella Holma—Kalliola

TA 189/1999 vp — Mika Lintilä /
kesk: Tieverkoston kunnossapitä-
minen ja rakentaminen

TA 190/1999 vp — Pirkko Peltomo
/sd: Punkalaidun—Vammala-
maantieosuuden peruskorjaus

TA 191/1999 vp — Osmo Puhakka /
kesk ym.: Valtatien 6 parantaminen

TA 192/1999 vp — Veijo Puhjo /vas
ym.: Pori—Haapamäki-välisen ra-
taosuuden kunnostaminen

TA 193/1999 vp — Veijo Puhjo /vas
ym.: Porin ja Porin sataman välisen
rataosuuden sähköistäminen

TA 194/1999 vp — Erkki Pulliainen
/vihr: Oulujärven ylitystiehan-
kkeesta luopuminen

TA 195/1999 vp — Antti Rantakan-
gas /kesk: Alempiasteisen tiever-
koston parantaminen

TA 196/1999 vp — Markku Rossi /
kesk ym.: Kannattamattomien lin-
ja-autovuorojen liikennelupien kil-
pailutilanteen tervehdyttäminen

TA 197/1999 vp — Markku Rossi /
kesk ym.: Savonradan palvelutason
turvaaminen

TA 198/1999 vp — Markku Rossi /
kesk ym.: Maantien 531 peruspa-
rantaminen välillä Lempyy—Kum-
pulahti

TA 199/1999 vp — Markku Rossi /
kesk ym.: Savon kanavan rakenta-
minen

TA 200/1999 vp — Markku Rossi /
kesk ym.: Alueellisen kuljetustuen
palauttaminen

TA 201/1999 vp — Päivi Räsänen /
skl: Seksipuhelinpalveluiden rajoit-
taminen

TA 202/1999 vp — Mauri Salo /
kesk: Tiemäärärahojen lisääminen

TA 203/1999 vp — Timo Seppälä /
kok: Koskimyllyntien peruskorjaus
Hollolassa

TA 204/1999 vp — Timo Seppälä /
kok: Kutajoen tien peruskorjaami-
nen Hollolassa

TA 205/1999 vp — Timo Seppälä /
kok: Valtatien 24 oikaiseminen vä-
lillä Lahti—Asikkala

TA 206/1999 vp — Timo Seppälä /
kok: Rutalahden paikallistien kun-
nostaminen Asikkalassa

TA 207/1999 vp — Timo Seppälä /
kok ym.: Alempiasteisen tieverkon
parantaminen

TA 208/1999 vp — Esko-Juhani
Tennilä /vas: Sallan ja Alakurtin
välisen rautatieyhteyden rakenta-
minen

TA 209/1999 vp — Marja Tiura /
kok: Paikallisteiden 13717 (Taipa-
le) ja 13711 (Kapeakangas-valtatie
9) päällystäminen sekä maantien
2852 (Kylmäkoski—Sotkia) ja
Mellolan sillan korjaaminen

TA 210/1999 vp — Marja Tiura /
kok: Päätoimisten opiskelijoiden
tv-maksun puolittaminen

TA 211/1999 vp — Pentti Tiusanen
/vas: Kymijoen kanavahankkeesta
luopuminen

TA 212/1999 vp — Pentti Tiusanen
/vas: Saimaan kanavan peruskor-
jaaminen ympärivuotiseen käyt-
töön

TA 213/1999 vp — Pentti Tiusanen
/vas: Rantaradan rakentaminen
Helsingistä Vaalimaalle

TA 214/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: Maantien 749 perusparantaminen maisematieksi välillä Kokkola—Pietarsaari

TA 215/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: Kokkolan sataman tieliikennedyhteyden parantaminen

TA 216/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: Kannuksen ratapiha-alueen liikenneturvallisuuden parantaminen

TA 217/1999 vp — Raija Vahasalo /kok: Kantatien 51 muuttaminen moottoritieksi välillä Kivenlahti—Kirkkonummi

TA 218/1999 vp — Raija Vahasalo /kok: Tolsan seisakkeen turvallisuuden parantaminen Kirkkonummella

TA 219/1999 vp — Marjatta Vehkaohja /sd ym.: Vaasan—Seinäjoen radan sähköistäminen

TA 220/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Maantien 7091 peruskorjaaminen välillä Niemisvesi—Kukko

TA 221/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Uuden tien rakentaminen Ilmajoella välille Rengonkylä—Honkakylä

TA 222/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Maantien 7000 (Koskenkorva—Mölli) perusparantaminen Ylistaron aseman ja Könnin välillä

TA 223/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Itäkylä—Huopana-paikallistien kunnostaminen

TA 224/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Paikallistien 17479 (Varismäki—Kiikeri) peruskorjaaminen Ilmajoen kunnassa

TA 225/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Maantien 750 peruskorjaaminen välillä Vimpeli—Veteli

TA 226/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Maantien 7034 (Lapua—Kittinoja) peruskorjaaminen välillä Malkamäki—Simpso

TA 227/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Halla-aho—Koivumäki- sekä

Uusikylä—Koivumäki-teiden perusparantaminen Alajärven kaupungissa

TA 228/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Maantien 697 perusparantaminen välillä Lehtimäki—Soini

TA 229/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Seinäjoen Ämmälänkylään johtavan maantien kunnostaminen

TA 230/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Lehtomäen paikallistien 16853 peruskorjaus

TA 231/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Peruskorjauksen aloittaminen Soinin kk:n ja Lehtimäen kk:n välisellä tieosuudella

TA 232/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Ranta-ahon—Lassilan paikallistien peruskorjaaminen Evijärvellä

TA 233/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Vimpelin—Perhon—Kinnulan tien peruskorjaamisen aloittaminen

TA 234/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Alarannan tien peruskorjaaminen Korttesjärvellä

TA 235/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Porasen paikallistien 17803 kunnostaminen Perhon kunnassa

TA 236/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Kevyen liikenteen väylän rakentaminen valtatielle 19 välille Kivisaari—Teppo

TA 237/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Vahanka—Rantakylätien kunnostaminen Karstulassa

TA 238/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Perhon ja Kinnulan välisen maantien 7520 perusparantaminen

TA 239/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Alajärven Kurejoen kylään tielle 7122

TA 240/1999 vp — Raimo Vist-backa /ps: Itäkylän ja Huopanan välisen paikallistien 17803 peruskorjaaminen

TA 241/1999 vp — Raimo Vist-backa /ps: Hautakylän tien peruskorjaaminen Soinin kunnassa

TA 242/1999 vp — Raimo Vist-backa /ps: Sykäräisen ja Rahkosen välisen paikallistien peruskorjaaminen

TA 243/1999 vp — Raimo Vist-backa /ps: Vetelin Kalliojärven tien peruskorjaus- ja päällystystyön loppuunsaattaminen

TA 244/1999 vp — Raimo Vist-backa /ps: Maantien 7056 kunnostaminen Killinkosken ja Alavuden välillä

TA 245/1999 vp — Raimo Vist-backa /ps: Leppälä—Länsikylätien 17471 peruskorjaaminen

TA 246/1999 vp — Raimo Vist-backa /ps: Kuortaneella kulkevan Leppälän tien 17469 liikenneturvallisuuden parantaminen

TA 247/1999 vp — Matti Vähänäki /sd: E 18 -tien linjaaminen Haminan kaupungin kohdalla

TA 248/1999 vp — Harry Wallin /sd ym.: Valtatien 19 ohitustien rakentaminen Seinäjoen ja Nurmon alueella

TA 249/1999 vp — Harry Wallin /sd ym.: Moottoriajoneuvon ammattimaisen kuljettamisen kieltäminen yli 65-vuotiailta

21) Toivomusaloite TA 250—279/1999 vp 860

TA 250/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Lapin vajaatuottoisten metsien uudistaminen

TA 251/1999 vp — Toimi Kanakaanniemi /skl: Karhujen aiheuttamien henkilövahinkojen korvaaminen

TA 252/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Hylkeiden aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

TA 253/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Maataloushallinnon yksinkertaistaminen

TA 254/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Maatilojen sukupolvenvaihdosten edistäminen

TA 255/1999 vp — Inkeri Kerola /kesk: Metsähallituksen tarjoamien yhteiskunnallisten virkistyspalveluiden parantaminen

TA 256/1999 vp — Katri Komi /kesk: Suurelääklinikan päivystystoiminnan turvaaminen

TA 257/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Lohenkalastuksen painopisteen siirtäminen merialueilta jokialueille

TA 258/1999 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Lapinkylien oikeuksien selvittäminen

TA 259/1999 vp — Marjaana Koskinen /sd: Kotieläintukien takaisinperintä eläinsuojelusäännöksiä rikottaessa

TA 260/1999 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Kimolan ja Kuusaanlammen välisen puutavarantuon helppottaminen

TA 261/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Kalastuksen ja kalanjalostustoiminnan edistäminen

TA 262/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Maaseudun kehittämisedellytysten turvaaminen

TA 263/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostaminen

TA 264/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Perinteisten pyyntimuotojen turvaaminen Tornionjoella

TA 265/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Kalaportaiden rakentaminen Kemijokeen

TA 266/1999 vp — Tero Mölsä / kesk: Viljelijöiden tulotason saattaminen EU-sopimuksen edellyttämälle tasolle

TA 267/1999 vp — Tero Mölsä / kesk: Maatalouden tukijärjestelmän valvonta

TA 268/1999 vp — Håkan Nordman /r: Hylkeiden ammattikalastukselle aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

TA 269/1999 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Maatalouden kannattavuuden parantaminen

TA 270/1999 vp — Mauri Pekkari- nen /kesk ym.: Kotimaisen ruoan tuotannon turvaaminen

TA 271/1999 vp — Osmo Puhakka / kesk: Etelä-Suomen maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen

TA 272/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Metsänuudistamiseen liittyvän vakuustalutuksen palauttaminen

TA 273/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Pohjois-Suomen järvialueiden kalatalouden kehittäminen

TA 274/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Nurmirehutuotannon tukeminen Pohjois-Suomessa

TA 275/1999 vp — Antti Rantakan- gas /kesk: Maatalouden sukupol- venvaihdosten lisääminen

TA 276/1999 vp — Ola Rosendahl / r: Hylkeiden ammattikalastukselle aiheuttamien vahinkojen korvaa- minen

TA 277/1999 vp — Anu Vehviläi- nen /kesk: Luomutuotannon lisää- minen erityisesti kotieläintuotan- nossa sekä tuotteiden jatkojalos- tuksessa

TA 278/1999 vp — Pekka Vilku- na / kesk: Maatalouden sukupolven- vaihdosten edistäminen

TA 279/1999 vp — Matti Väistö / kesk: Marjantuotannon monipuol- listaminen Pohjois-Karjalassa

22) Toivomusaloite TA 280—286/1999 vp 860

TA 280/1999 vp — Reijo Kallio /sd ym.: Niinisalon varuskunnan rakennusten uusiminen

TA 281/1999 vp — Toimi Kan- kaanniemi /skl: Puolustusvoimien helikopteritoiminnan keskittämi- nen Luonetjärvelle

TA 282/1999 vp — Juha Korkea- oja /kesk ym.: Huovinrinteen varus- kunnan rakennushankkeiden käyn- nistäminen

TA 283/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Hämeen Rykmenttiin kuulu- van Uudenkylän varikon asuinra- kennuksen peruskorjaus

TA 284/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Koulutus- ja korjaamohallin rakentaminen Hämeen Rykmentti- le

TA 285/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Hämeen Rykmentin koulutus- halliprojektin 2. rakentamisvaiheen toteuttaminen

TA 286/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Panssariprikaatin johtamis- koulutushallin rakentaminen

23) Toivomusaloite TA 287—351/1999 vp ”

TA 287/1999 vp — Sulo Aittoniemi /kesk: Liikemaaailman hämärämies- ten, pelureiden ja mafiosojen sulke- minen pois urheilutoiminnasta

TA 288/1999 vp — Olavi Ala-Nissi- lä /kesk: Maatalousmuseon perus- taminen

TA 289/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Opintorahan vanhem- pien tuloihin perustuvan tarvehar- kinnan poistaminen yli 18-vuotiaail- ta opiskelijoilta

TA 290/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Perusopetuksen voima- varojen turvaaminen

TA 291/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Yliopistojen taloudelli- sen autonomian vahvistaminen

TA 292/1999 vp — Mikko Elo /sd ym.: Porin korkeakouluyksikön kehittäminen

TA 293/1999 vp — Jorma Huuhtanen /kesk ym.: Yliopistollisten koulutuspaikkojen lisääminen Itä-Suomessa EU:n I-alueohjelman mukaisesti

TA 294/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Kirjastopalvelujen saatavuuden turvaaminen

TA 295/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Opiskelija-asuntojen tarjonnan lisääminen ja opintotuen asumislisän kehittäminen

TA 296/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Kotimaisen viihdekulttuurin arvostuksen parantaminen

TA 297/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Oppisopimuskoulutuksen kehittäminen

TA 298/1999 vp — Mikko Immonen /vas: Huumevalistusprojektin toteuttaminen vuosittain peruskoulun ala-asteilla

TA 299/1999 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk: Peruskouluopetuksen ja yleissivistävän lukioopetuksen maksuttomuuden turvaaminen

TA 300/1999 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk: Teatteri- ja orkesterilain soveltaminen Raivoisat Ruusut -teatteriin

TA 301/1999 vp — Ulla Juurola /sd ym.: Oppisopimuskoulutuksen toteuttaminen ilman kiintiöitä

TA 302/1999 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Koululaisten iltapäivätoiminnan kehittäminen

TA 303/1999 vp — Seppo Kanerva /kok: Kansallisen muistopäivän järjestäminen talvisodan alkamisen 60-vuotispäivänä

TA 304/1999 vp — Matti Kangas /vas ym.: Ammattikorkeakoulupolitiikan kehittäminen ammattikorkeakoulun maakunnallisen ulottuvuuden vahvistamiseksi

TA 305/1999 vp — Inkeri Kerola /kesk: Vanhojen puukaupunkien tie- ja katuverkkojen parantaminen

TA 306/1999 vp — Inkeri Kerola /kesk: Pyhäjoen kunnan keskuskoulun peruskorjaaminen

TA 307/1999 vp — Inkeri Kerola /kesk: Oulun yliopiston Raahen yksikön toiminnan turvaaminen

TA 308/1999 vp — Niilo Keränen /kesk: Opiskelijoiden tasa-arvon lisääminen

TA 309/1999 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Opintotuen korottaminen

TA 310/1999 vp — Katri Komi /kesk: Yhteiskunnallisen vaikuttamisen ottaminen opetusohjelmiin

TA 311/1999 vp — Juha Korkea-osa /kesk: Opintotuen asumislisän muuttaminen ympärivuotiseksi

TA 312/1999 vp — Kari Kärkkäinen /skl: Poliittisten nuorisojärjestöjen avustusjärjestelmän uudistaminen

TA 313/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Tohmajärven koulukeskuksen saneerauksen toteuttaminen

TA 314/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Pyhäselän kunnassa sijaitsevan Suhmuran ala-asteen saneerauksen ja laajennuksen toteuttaminen

TA 315/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Tohmajärven jalkapallokentän rakentaminen

TA 316/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Ilomantsin keskuskoulun saneerauksen toteuttaminen

TA 317/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Työttömien yhdistysten toimintaedellytysten parantaminen

TA 318/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Ylioppilastutkinnon maksuista luopuminen

TA 319/1999 vp — Paula Lehtomäki /kesk ym.: Opiskelijoiden asumislisän muuttaminen ympärivuotiseksi

TA 320/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Opiskelijoiden asumistuen muuttaminen ympärivuotiseksi

TA 321/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun laajentaminen Keminmaahan ja Tervolaan

TA 322/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Opiskelijoiden tasa-arvoisen kohtelun turvaaminen

TA 323/1999 vp — Håkan Nordman /r: Diplomi-insinööritutkinnon suorittaminen Vaasassa

TA 324/1999 vp — Håkan Nordman /r: Lakimieskoulutuksen lisääminen Vaasassa

TA 325/1999 vp — Håkan Nordman /r: Erityisopetuksen resurssien turvaaminen

TA 326/1999 vp — Håkan Nordman /r: Urheilun osuuden lisääminen veikkausvoittovaroista

TA 327/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Peruskoulujen määrärahojen lisääminen

TA 328/1999 vp — Lauri Oinonen /kesk: Ylioppilaskirjoitusmaksujen poistaminen

TA 329/1999 vp — Lauri Oinonen /kesk: Avoimessa korkeakoulussa tai yliopistossa opiskelevien aseman parantaminen

TA 330/1999 vp — Margareta Pietikäinen /r: Esiopetuksen järjestäminen

TA 331/1999 vp — Margareta Pietikäinen /r: Kouluturvalautakunnan perustaminen

TA 332/1999 vp — Margareta Pietikäinen /r: Erityistarpeissa olevien oppilaiden integroiminen tavalliseen opetukseen

TA 333/1999 vp — Osmo Puhakka /kesk: Lukiolaisten ja ammattikoululaisten koulumatkojen tukeminen

TA 334/1999 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk: Koulujen homeongelmien korjaaminen

TA 335/1999 vp — Leena Rauhala /skl: Koululaisten kerhotoiminnan turvaaminen

TA 336/1999 vp — Leena Rauhala /skl: Koulukiusaamisen torjuminen

TA 337/1999 vp — Leena Rauhala /skl: Terveysalan lähijohtajien koulutuksen kehittäminen

TA 338/1999 vp — Leena Rauhala /skl: Käytännön harjoittelun laadun turvaaminen terveysalan koulutuksessa

TA 339/1999 vp — Ismo Seivästö /skl: Kuusiston linnan entisöinnin loppuunsaattaminen

TA 340/1999 vp — Ismo Seivästö /skl: Luomutuotteiden hankkiminen kouluruokailuun

TA 341/1999 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas ym.: Opintotuen korottaminen

TA 342/1999 vp — Marja Tiura /kok: Kolmannen lukukauden sisällyttäminen korkeakoulujen lukuvuoteen

TA 343/1999 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Osaamisella ammattiin -koulutuskokeilun aloittaminen

TA 344/1999 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Liikuntapaikkarakentamisen ja seuratoiminnan rahoituksen turvaaminen

TA 345/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: Ammattikorkeakoulujen aseman vahvistaminen

TA 346/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Rikoshistorian tutkimuslaitoksen perustaminen Vaasaan

TA 347/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Yliopistojen perusopetuksen turvaaminen

TA 348/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Opintolainojen takaisin-

maksun keventäminen muuttotapioalueilla

TA 349/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Joensuun Tiedepuiston kehittäminen

TA 350/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Nuorisoseuran-, työväen- ja maamiesseurantalojen ylläpitokustannusten korvaaminen

TA 351/1999 vp — Harry Wallin /sd: Erityisopetuksen turvaaminen kunnissa

24) Toivomusaloite TA 352—529/1999 vp 860

TA 352/1999 vp — Pirjo-Riitta Antvuori /kok: Eläkejärjestelmien joustavuuden ja yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen lisääminen

TA 353/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Erillisen valtionosuuden myöntäminen saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen

TA 354/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Päivähoidon valinnanvapauden lisääminen kotihoidon tukea korottamalla

TA 355/1999 vp — Rainer Erlund /r ym.: Eläkeläisvaltuutetun viran perustaminen

TA 356/1999 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Veteraanimäärärahojen turvaaminen

TA 357/1999 vp — Tuula Haatainen /sd: Omaishoitajien aseman kehittäminen

TA 358/1999 vp — Tuula Haatainen /sd: Työttömyyspäivärahaa saavien oikeuttaminen vähäisiin ansiotuloihin

TA 359/1999 vp — Tuula Haatainen /sd: Sairauskuluja koskevan omavastuusuuden ylärajan asettaminen

TA 360/1999 vp — Tuula Haatainen /sd: Eläkelaitosten antaman neuvonnan lisääminen

TA 361/1999 vp — Tuula Haatainen /sd: Eläkeikäisten kuntoutuksen lisääminen

TA 362/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Terveystieteiden voimavarojen turvaaminen

TA 363/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Köyhyyden poistaminen lainsäädäntötoimilla

TA 364/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Vanhustenhuollon laatustandardien laatiminen

TA 365/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Eläkeläisten oikeudenmukaisen toimeentulon turvaaminen

TA 366/1999 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Miinanraivaajatuonnin myöntäminen

TA 367/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Perhepoliittisten tukien kustannusarvioituksen uudistaminen naisvaltaisilla palvelualueilla

TA 368/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Vanhusten avohoitopalvelujen maksujen alentaminen

TA 369/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Hammashuoltoa koskevan sairausvakuutusjärjestelmän laajentaminen

TA 370/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Minimisairauspäivärahan palauttaminen tulottomille

TA 371/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Lapsiasiainvaltuutetun viran perustaminen

TA 372/1999 vp — Timo Ihamäki /kok: Rintamaveteraanien vähimmäiseläketurvan kehittäminen

TA 373/1999 vp — Timo Ihamäki /kok: Sotainvalidien ja sotaveteraanien kuntoutuksen ja laitoshoidon saatavuuden turvaaminen

TA 374/1999 vp — Timo Ihamäki /kok: Lievämammaisten sotainvalidien ja -veteraanien sekä heidän puolisoitensa kuntoutuksen lisääminen

TA 375/1999 vp — Timo Ihamäki /
kok: Väestön terveyden lisääminen
itsehoidolla

TA 376/1999 vp — Timo Ihamäki /
kok: Terveyspalvelujärjestelmän
uudistamismahdollisuuksien selvit-
täminen

TA 377/1999 vp — Timo Ihamäki /
kok: Kansanterveydellisten tavoit-
teiden huomioon ottaminen maata-
louspoliittisessa päätöksenteossa

TA 378/1999 vp — Timo Ihamäki /
kok: Terveysvaikutusten arviointi
valtion ja kuntien päätöksenteossa
ja toiminnassa

TA 379/1999 vp — Timo Ihamäki /
kok: Lasten ja nuorten turvallisen
kasvun ja kehityksen turvaaminen

TA 380/1999 vp — Mikko Immo-
nen /vas: 55—60-vuotiaiden työttö-
mien siirtyminen ennenaikaiselle
eläkkeelle

TA 381/1999 vp — Mikko Immo-
nen /vas: Mielenterveyshuollon
avo- ja laitospaikkojen määrän li-
sääminen

TA 382/1999 vp — Mikko Immo-
nen /vas: Kansaneläkkeen tasoko-
rotuksen myöntäminen eläkkeen-
saajille

TA 383/1999 vp — Mikko Immo-
nen /vas: Lakisääteisen tapaturma-
vakuutuksen piiriin kuuluvien va-
hingonkorvausten käsittelyn no-
peuttaminen

TA 384/1999 vp — Mikko Immo-
nen /vas: Maksuttoman hammas-
hoidon turvaaminen kaikille ikä-
ryhmille

TA 385/1999 vp — Mikko Immo-
nen /vas: Turun yliopistollisen kes-
kussairaalan lisärakennuksen ra-
kentaminen

TA 386/1999 vp — Tytti Isohooka-
na-Asunmaa /kesk: Työttömyysva-
rojen siirtäminen hoitohenkilökun-
nan palkkaamiseen sairaaloihin

TA 387/1999 vp — Ulla Juurola /sd:
Yhteensovitettujen eläkkeiden kan-

saneläkkeen pohjaosan kaksoisvä-
hennyksen poistaminen

TA 388/1999 vp — Jouko Jääskeläi-
nen /skl ym.: Kansallisen arvoko-
mitean asettaminen

TA 389/1999 vp — Anneli Jäätteen-
mäki /kesk: Eläkkeen ja palkan yh-
tääikäisen maksamisen estäminen
ja eläkekaton asettaminen

TA 390/1999 vp — Anneli Jäätteen-
mäki /kesk: Sotainvalidien, -vete-
raanien ja heidän puolisoitensa lai-
toshoitoon pääsyn turvaaminen

TA 391/1999 vp — Reijo Kallio /sd:
Rintamasotilastunnuksen myöntä-
minen vuonna 1926 syntyneille

TA 392/1999 vp — Matti Kangas /
vas: Eläkeikää lähestyvien työttö-
mäksi jäävien eläkejärjestelyjen tur-
vaaminen

TA 393/1999 vp — Toimi Kan-
kaanniemi /skl: Lähetys- ja kehitys-
yhteistyössä palvelleiden eläketur-
van parantaminen

TA 394/1999 vp — Toimi Kan-
kaanniemi /skl: Työkyvyttömiä
aseman parantaminen

TA 395/1999 vp — Toimi Kan-
kaanniemi /skl: Lapsentekopalkki-
on maksaminen ikärakennekriisin
ehkäisemiseksi

TA 396/1999 vp — Toimi Kan-
kaanniemi /skl: Eläkeindeksien yh-
tenäistäminen

TA 397/1999 vp — Toimi Kan-
kaanniemi /skl: Ylimääräisen sai-
rausvakuutusmaksun poistaminen
eläkeläisiltä

TA 398/1999 vp — Toimi Kan-
kaanniemi /skl: Eläke-erojen ka-
ventaminen

TA 399/1999 vp — Tanja Karpela /
kesk: Pakkohoidon järjestäminen
pedofiileille

TA 400/1999 vp — Tanja Karpela /
kesk: Lastensuojelun turvaaminen
kunnissa

TA 401/1999 vp — Tanja Karpela /
kesk: Adoptiovanhempien van-
hempainloman pidentäminen

TA 402/1999 vp — Marja-Leena
Kempainen /skl: Alkoholilain
muuttaminen julkisen juopottelun
kieltämiseksi

TA 403/1999 vp — Marja-Leena
Kempainen /skl: Kouluterveyden-
huollon voimavarojen turvaaminen

TA 404/1999 vp — Marja-Leena
Kempainen /skl: Keliakiaa sairastavien
erikoisruokavalion kustan-
nusten korvaaminen

TA 405/1999 vp — Niilo Keränen /
kesk: Sairaalahoidon asiakasmak-
sukaton käyttöönotto

TA 406/1999 vp — Niilo Keränen /
kesk: Työssä jaksamisen edistämi-
nen

TA 407/1999 vp — Katri Komi /
kesk: Lasten ja nuorten mielenter-
veyspalvelujen järjestäminen

TA 408/1999 vp — Marjaana Kos-
kinen /sd: Lääkärihelikopteri Medi-
Helin toiminnan turvaaminen Tu-
russa

TA 409/1999 vp — Marjaana Kos-
kinen /sd: Toimeentulotuen perus-
tason korottaminen

TA 410/1999 vp — Kalervo Kum-
mola /kok: Työn sivukulujen pien-
entäminen ja porrastaminen

TA 411/1999 vp — Kalervo Kum-
mola /kok: Työn sivukulujen pois-
taminen nuorilta työntekijöiltä

TA 412/1999 vp — Mikko Kuoppa
/vas ym.: Eläkeläisten ylimääräisen
sairausvakuutusmaksun poistami-
nen

TA 413/1999 vp — Mikko Kuoppa
/vas ym.: Yli 65-vuotiaiden eläke-
läisten taitetun eläkeindeksin kor-
jaaminen

TA 414/1999 vp — Mikko Kuoppa
/vas ym.: Työntekijäin eläkelain
muuttaminen eläkeikärajojen alen-
tamiseksi

TA 415/1999 vp — Pekka Kuosma-
nen /kok: Eläkeläisjärjestöjen vai-
kuttamismahdollisuuksien lisäämi-
nen

TA 416/1999 vp — Niilo Keränen /
kesk: Terveystieteiden lisäresurs-
sien turvaaminen työllisyysvaroin

TA 417/1999 vp — Jaakko Laakso /
vas: Ns. taitetun eläkeindeksin kor-
jaaminen

TA 418/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Eläkkeelle siirtymisen mahdollista-
minen yli 55-vuotiaille pitkäaikais-
työttömille

TA 419/1999 vp — Esa Lahtela
/sd: Työttömyysturvasäännösten
muuttaminen nk. yhdistelmätuella
työllistettyjen osalta

TA 420/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Työttömyysturvalain muuttami-
nen lyhytaikaisten työsuhteiden
vastaanottamiseen kannustavaksi

TA 421/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Työeläkkeen kertymäperusteiden
muuttaminen

TA 422/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Eläkkeensaajien sairausvakuutus-
maksun alentaminen

TA 423/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Pienten eläkkeiden korottaminen

TA 424/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Rintamaveteraanien kuntoutuksen
lisääminen

TA 425/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Ylimääräisen rintamalisän korotta-
minen

TA 426/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Kansaneläkkeen pohjaosan leik-
kauksesta luopuminen

TA 427/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Työvoimapoliittisen koulutuksen
rinnastaminen työssäoloon

TA 428/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Työeläkemaksun maksaminen lo-
mautetun irtisanomisajalta

TA 429/1999 vp — Esa Lahtela /sd:
Työllistämisedellytysten paranta-

minen pienyrityksissä ja sosiaaliturvamaksujen kytkeminen yrityksen liikevaihtoon

TA 430/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Hautausavun maksaminen sotilassivustamaelinkorkoa saaneille sotainvalideille

TA 431/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Sotilasvammalain nojalla kunnille korvattavien avopalvelujen laajentaminen

TA 432/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Sotainvalidien sairausapulisän myöntämisedellytyksenä olevan haitta-asterajan alentaminen

TA 433/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Sotainvalidien puolisojen ja leskien kuntoutuksen tukeminen

TA 434/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Sotaveteraanien asunnon muutostöiden korvaamisen edellytyksenä olevan haitta-asterajan alentaminen 10 prosenttiin

TA 435/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Keliaakikkien erityisruokavaliosta aiheutuvien kustannusten korvaaminen sairausvakuutuksesta

TA 436/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Ylioppilaiden oikeuttaminen työmarkkinatukeen

TA 437/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Työeläkkeiden taitetusta indeksistä luopuminen

TA 438/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Täysimääräisen eläkkeen ja palkan yhtäaikaisten maksaminen

TA 439/1999 vp — Jari Leppä /kesk: Maatalouslomitusten kehittäminen

TA 440/1999 vp — Jari Leppä /kesk: Ammattitautien ja tapaturmien vähentäminen maa- ja metsätaloudessa

TA 441/1999 vp — Pehr Löw /r: Eräistä maista tapahtuvien adoptioiden taloudellinen tukeminen

TA 442/1999 vp — Pehr Löw /r: Aviopuolisoiden välisiä hoitosopi-

muksia koskevien säännösten selkiyttäminen

TA 443/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Työllisyyskoulutuksen rinnastaminen työssäoloon

TA 444/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Kansaneläkkeen korottaminen

TA 445/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Veteraanien ja heidän puolisojensa kuntoutuksen lisääminen

TA 446/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Yli 65-vuotiaiden vaikeavammaisten kuntoutus

TA 447/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Rintamamiestunnuksen ja sitä vastaavien tunnusten hakuajan jatkaminen

TA 448/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Sotaveteraanien ja heidän puolisojensa laitoshoidon turvaaminen

TA 449/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Sotainvalidien avohoidon tukeminen

TA 450/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Sotaveteraanien eläkevuoosien määrittäminen

TA 451/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Veteraanien eläkkeiden indeksikorotuksen toteuttaminen

TA 452/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Korotetusta sairausvakuutusmaksusta luopuminen

TA 453/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Kansaneläkkeen pohjaosan leikkauksesta luopuminen

TA 454/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Säilytystilojen järjestäminen päihtyneille

TA 455/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Eläkeläisten ikäsyrynnän poistaminen päätettäessä indeksikorotuksista

TA 456/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Puolipäivähoidon takaami-

nen kotona olevan vanhemman lapselle

TA 457/1999 vp — Tero Mölsä / kesk: Maatalouden lomitusjärjestelmien turvaaminen

TA 458/1999 vp — Håkan Nordman /r: Psykiatrisen hoidon resursien turvaaminen

TA 459/1999 vp — Håkan Nordman /r: Yrittäjien sosiaaliturvan parantaminen

TA 460/1999 vp — Håkan Nordman /r: Väestöpoliittisen selonteon antaminen

TA 461/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Koululaisten iltapäivähoidon järjestäminen

TA 462/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Eläkeläisten sairausvakuutusmaksun alentaminen

TA 463/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Kotona lasta hoitavan vanhemman eläketurvan järjestäminen

TA 464/1999 vp — Tuija Nurmi / kok: Kansaneläkkeen pohjaosan palauttaminen

TA 465/1999 vp — Mika Lintilä / kesk: Päivähoidon valtionosuuden laskentaperusteiden muuttaminen

TA 466/1999 vp — Lauri Oinonen / kesk ym.: Alkoholin käytön ja tupakoinnin vähentäminen

TA 467/1999 vp — Lauri Oinonen / kesk: Keliakiapotilaiden ruokavaliosta aiheutuvien kustannusten korvaaminen sairausvakuutuksesta

TA 468/1999 vp — Mauri Pekkari-nen / kesk ym.: Perhepolitiikan ennakoitavuuden parantaminen

TA 469/1999 vp — Mauri Pekkari-nen / kesk ym.: Eläkejärjestelmää koskevan luottamuksen palauttaminen

TA 470/1999 vp — Pirkko Peltomo /sd: Raha-automaattiyhdistykseltä sosiaali- ja terveysjärjestöille myönnettävien avustusten turvaaminen

TA 471/1999 vp — Pirkko Peltomo /sd: Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäisemistä koskevan toimenpideohjelman laatiminen

TA 472/1999 vp — Pirkko Peltomo /sd ym.: Kansaneläkkeen pohjaosan kaksinkertaisen leikkauksen poistaminen

TA 473/1999 vp — Pirkko Peltomo /sd: Eläkeläisten ylimääräisen sairausvakuutusmaksun poistaminen

TA 474/1999 vp — Pirkko Peltomo /sd: Miinanraivaukseen osallistuneiden aseman tunnustaminen

TA 475/1999 vp — Margareta Pietikäinen /r: Vammaisvaltuutetun viran perustaminen

TA 476/1999 vp — Margareta Pietikäinen /r: Lapsiasiainvaltuutetun viran perustaminen

TA 477/1999 vp — Margareta Pietikäinen /r: Eläkkeensaajien sairausvakuutusmaksun alentaminen

TA 478/1999 vp — Margareta Pietikäinen /r: Pienimpien eläkkeiden korottaminen

TA 479/1999 vp — Riitta Prusti /sd: Lasten ja nuorten mielenterveyshoidon turvaaminen

TA 480/1999 vp — Osmo Puhakka / kesk ym.: Rintamaveteraanien kuntoutuksen kehittäminen

TA 481/1999 vp — Veijo Puhjo /vas ym.: Terveystieteiden asiakas- ja käyntimaksujen korotuksista luopuminen

TA 482/1999 vp — Aulis Ranta-Muotio / kesk: Eläkkeen enimmäismäärää koskevan ylärajan asettaminen

TA 483/1999 vp — Leena Rauhala / skl: Sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen liittyvien uusien hankkeiden tukeminen

TA 484/1999 vp — Leena Rauhala / skl: Lasten ja nuorten häiriökäyttäytymisen ehkäiseminen

TA 485/1999 vp — Leena Rauhala / skl: Hoito henkilökunnan työuupumuksen estäminen

TA 486/1999 vp — Leena Rauhala / skl: Omaishoidon kehittäminen

TA 487/1999 vp — Leena Rauhala / skl: Mielenterveyshoidon turvaaminen

TA 488/1999 vp — Päivi Räsänen / skl ym.: Kansaneläkkeen pohjaosan leikkauksesta luopuminen

TA 489/1999 vp — Päivi Räsänen / skl: Kotihoidon tuen kehittäminen

TA 490/1999 vp — Päivi Räsänen / skl: Raskauden keskeytyksen perusteiden arviointi

TA 491/1999 vp — Päivi Räsänen / skl: Alaikäisten huumevieroitus hoito

TA 492/1999 vp — Päivi Räsänen / skl: Eläkeläisjärjestöjen kuuleminen heitä koskevassa päätöksenteossa

TA 493/1999 vp — Ismo Seivästö / skl: Leipäjonojen syiden poistaminen

TA 494/1999 vp — Sakari Smeds / skl: Perheiden hyvinvoinnin turvaaminen

TA 495/1999 vp — Sakari Smeds / skl: Rintamaveteraanien elinolosuhteiden parantaminen

TA 496/1999 vp — Sakari Smeds / skl: Raskauden keskeytysten vähentäminen

TA 497/1999 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas ym.: Työtulojen suojaosuuden palauttaminen työttömyysturvaan

TA 498/1999 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas ym.: Työttömyyseläkettä odottavien sairauskasvatuksien säilyttäminen

TA 499/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Eläkkeiden indeksitarkistusten yhdenmukaistaminen

TA 500/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Ylimääräisen sairausvakuutusmaksun poistaminen eläkeläisiltä

TA 501/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Terveydenhoidon asiakasmaksujen enimmäismäärä

TA 502/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Kansaneläkkeen pohjaosan leikkauksen poistaminen

TA 503/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Lääkekustannusten kohtuullistaminen

TA 504/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Työeläkkeen kertymiseen liittyvän ikärajan poistaminen

TA 505/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Diabetespotilaiden omahoitovälineiden maksuttomuus

TA 506/1999 vp — Pentti Tiusanen /vas: Alle 25-vuotiaiden työmarkkinatuen myöntämisehtojen väljentäminen

TA 507/1999 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Syöpäpotilaiden tukiasematoiminnan käynnistäminen

TA 508/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Sosiaali- ja terveydenhuollon omavastuun ylärajan asettaminen

TA 509/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Sairausvakuutuksen osapäivärahan luominen

TA 510/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Pääomatulojen vaikutus työttömyyspäivärahaan

TA 511/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Perhepäivähoitajien kustannusten korvaaminen

TA 512/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Alle 23-vuotiaiden työeläkkeen karttuminen

TA 513/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Yrittäjien sosiaaliturvan parantaminen

TA 514/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Vanhemmuudesta aiheutuvien kustannusten keventäminen naisvaltaisilla aloilla

TA 515/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Työllistymisen kannustavuuden parantaminen

TA 516/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Aikuisväestön hammashoidon korvaaminen sairausvakuutuksesta

TA 517/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Keliakiapotilaiden sosiaaliturvan parantaminen

TA 518/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Miesten eturauhassyövän seulontatutkimusten järjestäminen

TA 519/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Rintamaveteraanien vähimmäiseläketurvan parantaminen

TA 520/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Veteraanien kuntoutusmäärärahojen lisääminen

TA 521/1999 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Kolesterolilääkkeiden korvaaminen

TA 522/1999 vp — Pekka Vilkuna /kesk: Päivähoidon valtionosuuden laskentaperusteiden muuttaminen

TA 523/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Työttömyysturvan ja lyhytkestoista työsuhteista saatavan työtulon yhteensovittaminen

TA 524/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Sairauskuluvähennyksen palauttaminen pienituloisille

TA 525/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Koulutettujen hierojien mahdollisuus antaa sairausvakuutuskorvauksiin oikeuttavaa hoitoa

TA 526/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Omaishoitajien oikeus päästä työttömyysturvan piiriin

TA 527/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Vammaispalvelulain mukaisten palveluiden turvaaminen

TA 528/1999 vp — Matti Väistö /kesk: Omaishoidon kehittäminen

TA 529/1999 vp — Matti Väistö /kesk: Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kehittäminen

25) Toivomusaloite TA 530—567/1999 vp 860

TA 530/1999 vp — Hannu Aho /kesk: Työllistämisvarojen käyttäminen energiapuun keräykseen

TA 531/1999 vp — Hannu Aho /kesk: Malminetsinnän tehostaminen Suomenselän alueella

TA 532/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Yksinyrittäjien ja ammatinharjoittajien toimintaolosuhdeiden parantaminen

TA 533/1999 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Bioteknisen osaamisen kehittäminen Turussa

TA 534/1999 vp — Timo Ihamäki /kok: Päijätsalon-Ilolan-Suopellon alueen kehittäminen Sysmän kunnassa

TA 535/1999 vp — Bjarne Kallis /skl ym.: Yrittäjien aseman parantaminen

TA 536/1999 vp — Toimi Kanakaanniemi /skl: Kotimaisen energian tuotannon lisääminen

TA 537/1999 vp — Toimi Kanakaanniemi /skl ym.: Taantuvien maaseutualueiden elinolojen turvaamiseen tähtäävän ohjelman aikaansaaminen

TA 538/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Tietoyhteiskuntakehitystä edistävän kansallisen hankkeen käynnistäminen

TA 539/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Toimialakohtaisten riskisijoitusyhtiöiden perustaminen

TA 540/1999 vp — Kyösti Karjula /kesk: Parlamentaarisen yrittäjyysskomitean asettaminen

TA 541/1999 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Ydinvoiman lisärakentaminen

TA 542/1999 vp — Seppo Kääriäinen /kesk ym.: Yritysten investointi- ja kehittämisrahoituksen turvaaminen

TA 543/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Moottorikelkkojen vakuutusjärjestelmän kehittäminen

TA 544/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Puun energiakäytön lisääminen

TA 545/1999 vp — Esa Lahtela /sd: Turpeen käytön lisääminen

TA 546/1999 vp — Mika Lintilä /kesk: Teknologian kehittämiskeskuksen perustaminen Keski-Pohjanmaan maakuntaan

TA 547/1999 vp — Hannes Manninen /kesk: Lapin malmivarojen kaupallinen hyödyntäminen

TA 548/1999 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Ydinvoiman lisärakentaminen

TA 549/1999 vp — Håkan Nordman /r: Bioenergian käytön lisääminen

TA 550/1999 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Yritystoiminnan vahvistaminen ja rahoituksen turvaaminen Itä-Suomen kehittämisessä

TA 551/1999 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Kotimaisen bioenergian käytön tehostaminen

TA 552/1999 vp — Mauri Pekkari /kesk ym.: Aluekehitystä turvaavan osaamisen ja teknologia-hankkeiden vahvistaminen

TA 553/1999 vp — Osmo Puhakka /kesk: BioDiesel-tuotannon tutkimuksen ja kehittämisen edistäminen

TA 554/1999 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk: Materiaalinkäsittelyalan koulutus- ja tutkimuskeskuksen perustaminen Kauhajoelle

TA 555/1999 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk: Teknologiavarojen ohjaaminen osittain aluepoliittisin perustein

TA 556/1999 vp — Timo Seppälä /kok ym.: Hakkeen käytön lisääminen

TA 557/1999 vp — Sakari Smeds /skl: Yrittäjyyden ja työllisyyden edistämishojelman laatiminen

TA 558/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: TEKESin varojen osoittaminen ammattikorkeakoulujen tutkimustoimintaan

TA 559/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: Työvoima- ja elinkeinokeskuksen perustaminen kaikkiin maakuntiin

TA 560/1999 vp — Kari Urpilainen /sd: Keski-Pohjanmaan teknologiaohjelman toteuttaminen

TA 561/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Puun hyödyntäminen energialähteenä

TA 562/1999 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Nuorille suunnattavien yrittäjälainojen myöntäminen

TA 563/1999 vp — Jari Vilén /kok ym.: TEKESin resurssien alueellinen kohdentaminen

TA 564/1999 vp — Pekka Vilks /kesk: Yrittäjyyttä edistävien ja pienyrittäjien asemaa parantavien uudistusten toteuttaminen

TA 565/1999 vp — Matti Väistö /kesk: Elintarvikealan pienyrittäjyyden vahvistaminen

TA 566/1999 vp — Matti Väistö /kesk: Maaseutuyritysten tietoteknisten verkostojen kehittäminen

TA 567/1999 vp — Matti Väistö /kesk: Pohjois-Karjalan kiviesiintymien hyödyntäminen

26) Toivomusaloite TA 568—588/1999 vp 860

TA 568/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Pitkäaikaistyöttömien aseman turvaaminen

TA 569/1999 vp — Leea Hiltunen /skl: Työkykyä ylläpitävän toiminnan edistäminen

TA 570/1999 vp — Anne Huotari / vas ym.: Lex Kainuu -työllisyys-hankkeiden toimeenpano

TA 571/1999 vp — Timo Ihamäki / kok: Yksityisen henkilön asema työnantajana

TA 572/1999 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Uusien työpaikkojen luominen valtion varoin

TA 573/1999 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Työllisyystoimenpiteiden tehostaminen Keski-Suomessa

TA 574/1999 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Perhehuoltajien yhtäaikaisen työttömyyden ehkäiseminen

TA 575/1999 vp — Kyösti Karjula / kesk: Nuorisotyöttömyyden alentaminen

TA 576/1999 vp — Tanja Karpela / kesk: Pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen tarkoitettua yhdistelmätuen käyttöoikeuden laajentaminen

TA 577/1999 vp — Marjaana Koskinen /sd: Minimitöajan määrääminen kuudeksi tunniksi

TA 578/1999 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Tukilakkojen kieltäminen

TA 579/1999 vp — Kari Kärkkäinen /skl: Työpajatoiminnan jatkuvuuden turvaaminen

TA 580/1999 vp — Pertti Mäki-Hakola /kok: Vammaisten työntekijöiden ja yrittäjien työllistyminen

TA 581/1999 vp — Mauri Pekkari- nen /kesk ym.: Työllisyyttä parantavan uudistusohjelman laatiminen

TA 582/1999 vp — Pirkko Peltomo /sd: Koulutusvakuutuksen kolman- nen vaiheen käynnistäminen

TA 583/1999 vp — Veijo Puhjo /vas ym.: Työttömien työ- ja työharjoit- telupaikkoja koskevan lainsäädän- nön kehittäminen

TA 584/1999 vp — Ismo Seivästö / skl ym.: Turun seudun työllisyyden parantaminen

TA 585/1999 vp — Sakari Smeds / skl: Vammaisten työllistämisen hel- pottaminen

TA 586/1999 vp — Raija Vahasalo / kok: Työssä jaksamisen edistämi- nen

TA 587/1999 vp — Anu Vehviläi- nen /kesk: Alueellisen kansalaistyö- kokeilun aloittaminen

TA 588/1999 vp — Raimo Vist- backa /ps: Työttömien työllistämi- nen uudella vaiheittaisella työllistä- mismallilla

27) Toivomusaloite TA 589—607/1999 vp 860

TA 589/1999 vp — Maria Kaisa Aula /kesk: Moottorikelkkailun runkoreitistön rakentaminen ja reittien hoidon rahoitusjärjestel- män luominen

TA 590/1999 vp — Inkeri Kerola / kesk: Pohjavesialueiden suojelemi- nen Vihanninharjulla

TA 591/1999 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Valtion lainoittaman vuokra-asuntotuotannon lisäämi- nen

TA 592/1999 vp — Tero Mölsä / kesk: Porvoonjoen virkistys- ja ka- lastuskäytön kehittäminen

TA 593/1999 vp — Veijo Puhjo /vas ym.: Asuntorahoituksen tasapuoli- nen suuntaaminen

TA 594/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Läänikohtaisten soidenkäyt- tösuunnitelmien laatiminen

TA 595/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Varustetasoltaan riisuttujen asuntojen rakentamisen tukeminen

TA 596/1999 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Pohjois-Suomen jokivesistö- jen hoitosuunnitelmien laatiminen

TA 597/1999 vp — Ola Rosendahl / r: Loviisanjoen kunnostaminen

TA 598/1999 vp — Ismo Seivästö / skl ym.: Tunnelikompostorin kehittäminen

TA 599/1999 vp — Timo Seppälä / kok: Moottorikelkkailun reittiverkoston kehittäminen

TA 600/1999 vp — Sakari Smeds / skl: Repoveden kansallispuiston perustaminen

TA 601/1999 vp — Katja Syvärinen / vas ym.: Satakunnan ympäristökeskuksen perustaminen

TA 602/1999 vp — Pentti Tiisanen / vas: Suur-Saimaan kansallispuiston perustaminen

TA 603/1999 vp — Pentti Tiisanen / vas: Repoveden kansallispuiston perustaminen

TA 604/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Arava- ja korkotukilainojen osoittaminen tasapuolisesti kasvukeskuksiin

TA 605/1999 vp — Marjatta Vehkaoja /sd: Asumistukilain muuttaminen

TA 606/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Perälammen kunnostaminen Lehtimäen kunnassa

TA 607/1999 vp — Raimo Vistbacka /ps: Lappajärven rehevöitymisen ehkäiseminen

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuuto

Nimenhuudossa merkitään täysistunnosta poissa oleviksi edustajat Aho E., Akaan-Penttilä, Erlund, Filatov, Forsius, Hellberg, Hiltunen R., Huotari, Ihmäki, Jansson, Juurola, Kanerva E., Katainen, Kerola, Keränen, Kiljunen, Koski, Koskinen M., Kummola, Kurvinen, Kärkkäinen, Laitinen, Laukkanen, Lehtomäki, Leppä, Lindén, Löf, Mähönen, Neittaanmäki, Nousiainen, Ojansuu, Paasio, Pietikäinen M., Ranta-Muotio, Ravi, Rehula, Salo M., Salo P., Seppälä

A., Turtiainen, Vahasalo, Valpas, Vehkaoja, Vilén, Väistö ja Ylä-Mononen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Pietikäinen M., Mähönen, Leppä, Nousiainen ja Salo M.

Eduskuntatyöhön liittyvissä virkatehtävissä olevat edustajat

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskuntatyöhön liittyvissä virkatehtävissä on 3.—9.6. edustaja U. Anttila.

Merkitään.

Sairauspoissaolot

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että sairauden vuoksi eduskuntatyöstä on poissa 2.—4.6. edustaja Laitinen.

Merkitään.

Poissaolopyynnöt

P u h e m i e s : Vapautusta eduskuntatyöstä ovat muun syyn perusteella pyytäneet ajalta 2.6. edustajat Huotari, E. Kanerva, Kiljunen, Kummola, Leppä, Mähönen, Nousiainen, M. Pietikäinen, S. Pietikäinen ja Valpas.

Puhemiesneuvosto puoltaa poissaolopyyntöjä.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallitusmuodon 36 c §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuudet (muutos min. Lipponen, Hemilä ja Perho osalta)

Ainoa käsittely
Valtioneuvoston kirjelmä VN 2/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on 26 päivänä toukokuuta 1999 päivätty valtioneuvoston kirjelmä ja sen liitteenä olevat ilmoitukset muutoksista kirjelmässä mainittujen valtioneuvoston jäsenten selvityksiin sidonnaisuuksistaan. Nämä selvitykset on esitelty eduskunnalle aiemmin.

Valtiopäiväjärjestyksen 38 b §:n mukaan eduskunta ei tee päätöstä kirjelmän johdosta.

Keskustelua ei synny.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys vuoden 1999 lisätalousarvioksi

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 19/1999 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri **Niinistö:** Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut esityksensä tämän vuoden ensimmäiseksi lisätalousarvioksi. Yleislemänä tuosta lisätalousarviosta voisi todeta, että alkanut vuosi ei ole tuonut mukanaan mitään erityisiä yllätyksiä, ei ainakaan sen tyyppiä, joihin on jouduttu 90-luvulla tottumaan; jos joitakin, niin paremminkin myönteisiä tällä kertaa. Tämä lisätalousarvio noudattaa jo edellisen hallituksen hyvää lisätalousarvioaperinnettä siinä muodossa, että lisätalousarvio on selvästi ylijäämäinen.

Kaiken kaikkiaan tällä hetkellä eletään siis talouden kannalta suhteellisen toiveikkaassa ilmapiirissä. Voidaan sanoa, että kun samanaikaisesti rahapolitiikan puolelta on tullut talouteen löysentäviäkin sykäyksiä, on aivan selvää, että tarve tiukalle, jopa ehkä entistä tiukemmalle budjettipolitiikalle korostuu. Tässä suhteessa hallitus on myös jo tehnyt kehysratkaisuja. Hallitushan muutama viikko sitten päätti budjettikehyksistä tuleville vuosille. Tuossa yhteydessä sitä kehyspätöstä, joka annettiin edellisen hallituksen toimesta viime helmikuussa, jo jonkin verran kiristettiin, niin että seuraavan vuoden eli vuoden 2000 talousarvion pohja aleni runsaalla miljardilla markalla aikaisemmista suunnitelmista. Nyt tästä eteenpäin aina heinäkuun loppuun asti, jolloin hallitus kokoontuu budjettiriiheen, on tietysti tarkoin seurattava talouden kehitystä, on seurattava mahdollisia löysyyden merkkejä ja sitten ehkä vielä reagoitava tuohon kehysajattuun. Joka tapauksessa siis on selvää, että tiukan budjettipolitiikan aika tulee jatkumaan.

Tässä talousarviossa tehdään toista kertaa 90-luvulla laman jälkeen myös siinä mielessä histori-

allinen esitys, että jälleen ohjataan — nyt vähän runsaat miljardi markkaa — valtion velkojen lyhennykseen. (Ed. Elo: Miten niin jälleen?) — Viime syksyn varsinaisessa talousarviossa myös ohjattiin, ei tosin miljardia markkaa. Muistaakseni siitä eduskunta päätti kuluttaakin jonkin osan. — Pääsenkin tästä luontevasti seuraavaan toivomukseeni, joka olisi kyllä se, että kaikki ulkonaiset olosuhteet kyllä edellyttäisivät sitä, että eduskunta pysyttäytyy pidättyväisenä myös tämän lisätalousarvion suhteen ja että me saisimme tuon miljardin markan lyhennyksen myös säilymään eduskuntakäsittelyn jälkeen. Minulla on tässä suhteessa kylläkin täysi luottamus eduskunnan kykyyn arvioida tämänhetkistä kokonaistilannetta.

Tämän lisätalousarvion tulopuoolellahan näkyy, että verotulot ovat kasvaneet. Erityisenä eränä siellä on myös Arsenalin purkutoimenpiteistä nyt valtion budjettiin palautuva yli 2 miljardin markan määrä. Se tulee takaisin pääomasijoituksista. Saman tien kuitenkin tuosta summasta kuluu noin 1,2 miljardia markkaa laina- ja osakejärjestelyihin, kun Kapiteeli Oy:tä rahoitetaan, varustetaan omalla pääomalla, tulevaisuutta varten. Kapiteeli Oy:hän lähtee jatkamaan osin myös Arsenalista peräisin olevan kiinteistömassan hallintaa. Suurelta osinhan tuolle yhtiölle on jo siirretty muuta valtion kiinteistömassaa.

Arvoisa puhemies! Uskon, että tämä lisätalousarvio ei ehkä kovin paljon intohimoja herätä. Haluan kuitenkin erääseen seikkaan kiinnittää huomiota, ja se on tulevaisuuden velanhoidopolitiikka. Meillähan on sellainenkin hankala perintö menneisyydestä, että paitsi että valtio on velkaantunut voimakkaasti, tuo valtion velkaantuminen, joka on pitkäaikaista, on myös aika korkeakorkoista. Kun korkotaso on tällä välin alenut, niin Suomen valtiolla on maailmalla papereja, joissa on vielä tuo vanha, vanhaan ja velvoittavaan sitoumukseen perustuva, tuntuvastikin nykyistä korkotasoa korkeampi keskikorko.

Tämän vuoksi on myös eduskuntaa vaivattu jo viime syksynä ja tullaan vaivaamaan jatkossakin sellaisilla konvertointiajatuksilla, että ainakin osittain pyrittäisiin ostamaan tulevaisuutta syliin niin, että pitkällä tulevaisuudessa olevia ja vasta silloin erääntyviä, ylikorkoisiakin, näin voisi sanoa, papereja lunastettaisiin ennenaikaisesti takaisin. Tämä on selvä vaihtoehto ainakin osittain myös suoralle velan lyhennykselle. Kummassakin toteutuisi se, että maksetaan tulevaisuuden velvoitteita, mutta tämä ei kylläkään näkyisi suorastaan yhtä selvästi lainamäärän lyhen-

nyksenä, vaan tulevaisuuden korkomenojen alenemisena.

Näyttää, että tähän aihepiiriin joudutaan ehkä perusteellisemmin palaamaan. Tulen mielelläni, todennäköisesti ensi syksyn talousarvioehdotuksen yhteydessä, tekemään eduskunnalle tarkempaa selkoa, mitä siitä on pidemmälle ajateltu.

Ed. R a j a m ä k i : Arvoisa puhemies! On todella selkeästi nähtävissä, että se talouspoliittinen sota, jonka jo edellinen hallitus keskeisesti veti läpi, on Suomen hyvinvoinnin perustan ja valtiontalouden vakauttanut. Tältä osin myös kilpailukyky on rakettimaisesti parantunut. Kun vielä viisi vuotta sitten Suomi oli kansainvälisen kilpailukykykyselytyksen mukaan 19. sijalla, nyt Suomi on noussut 3. sijalle jättäen muun muassa kaikki Euroopan maat taakseen. Tällä puolella voidaan katsoa varsin luottavaisesti tulevaisuuteen.

Toisaalta tietysti budjettirakenteen kannalta hallitusohjelmaan liitetty budjettirakenteen ylijäämätavoite on sillä tavalla ongelmallinen, että jos sitä erityisesti pääkaupunkiseudun paikallisen ja alakohtaisen kuumenemisen varjolla vielä ryhdytään äskeisen valtiovarainministerin puheen mukaisesti höystämään tiukalla budjettilinjalla, niin siitä on helposti seurauksena se, että syntyy talouskasvun hetkellisen pienenemisen seurauksena ja vain vuosikohtaisessa tarkastelussa kyllä takapakkaa jopa lähtökohtatilannetta huonompaan taloudelliseen tilanteeseen ja myös työllisyystilanteeseen. Sellaista ei tietysti voi sallia. Tätä tavoitetta pitää tarkastella koko hallituskauden aikajänteellä ja siitä lähtevällä, myös alueellisia eroja huomioon ottavalla tavalla.

Kun viittasin maan kilpailukykyyn olennaiseen kohenemiseen, niin siitä täytyy seurata selkeitä johtopäätöksiä eri väestöryhmien ja maan eri osien sosiaalisesti oikeudenmukaiseen tarkasteluun. Siihen on nyt mahdollisuuksia. Sitä täytyy peräänkuuluttaa.

Kohentunut työllisyystilanne ja siitä johtuva palkkasumman kasvu lisäsi pääasiassa tulo- ja varallisuusveroarviota hallituksen lisätalousarviossa nähtävällä tavalla runsaalla 2,2 miljardilla markalla. Sen sijaan arvonnäköveron tuottoarviota alennetaan tässä 460 miljoonalla markalla. Verotulot ovat nyt siis lisääntymässä noin 1,8 miljardilla markalla. Voi vain arvata, että sama linja kyllä jatkuu loppuvuotta kohden eli loppuvuonna.

Tältä osin valtiovarainministeriön verotu-

loennakointeja voi kriittisesti arvostella. Ne vaikuttavat kauniisti sanottuna hivenen oudoilta, koska samanaikaisesti ei ole korjattu työttömyysaste-ennustetta alaspäin. Yleensä edellisenä vuonna ennustetulla työttömyydellä saadaan suuremmat verotulokertymät, ja näin on jatkettu useamman vuoden ajan. Kyseessä on aika iso asia.

Keskeisten budjettituloperusteiden osalta jatkuvasti jäljessä laahaavat ennustekriteerit johtavat tietysti siihen, että valtiovarainministeriön käytännöllään luomat keinotekoiset ja totuudenvastaiset rajat murentavat eduskunnan budjettivaltaa ja kykyä vaikuttaa arkielämässä havaittujen epäkohtien korjaamiseen budjettikäsittelyssä.

Tätä kysymystä käytiin varsin kriittisesti läpi valtiovarainvaliokunnassa, jossa toki viime talvenakin budjettikorjauspaineita käsiteltäessä, olivatko ne erikoissairaanhoidon epäkohtiin liittyviä vai muita, koko ajan näimme sen, että verotuloennakointi ei ole ajan tasalla ja eduskunnan pitäisi kyetä arkielämän selkeisiin epäkohtiin sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla puuttamaan.

Tämä asia on hyvin tärkeä eduskunnan budjettivallan kannalta. Ennusteet on saatava valtiovarainministeriössä ajan tasalle, ja asioita on tältä osin myös pystyttävä nimenomaan sisäisten painotusten osalta paremmin arvioimaan budjettikäsittelyssä, toki tunnustaen erittäin voimakkaasti valtiontalouden korjauspaineet ja velan hoitoon liittyvät vaatimuksetkin.

Tässä syntyy eräitä selkeitä ongelmia. Otan esille kaavamaisen poikkihallinnollisen tarkastelun puutteen, joka on vaivannut molempia edellisiä hallituksia ja joka pitäisi nyt vihdoin katkaista. Pitää pystyä näkemään eri momenteilla olevien toimenpiteiden alueelliset ja työllisyysvaikutukset sekä valtiontaloudelliset vaikutukset. Esimerkiksi tiepuolella kehittämishankkeissa oleva 53 miljoonan markan vaje toteutuessaan aikaansaa 40 miljoonan markan säästämiskustannukset. Kankkulan kaivoon 40 miljoonaa markkaa, ja rahantarve säilyy kuitenkin samana. Tämän tyyppinen tarkastelu ei ole valtion varojen ja valtiontalouden asiallista hoitoa, koska siitä seuraa tietysti lisäkustannuksia, kuitenkin tärkeiden asioiden huutaessa jossain vaiheessa tekoansa.

Näitä tiehallintoon ja liikenneministeriöön liittyviä kysymyksiä on muutoinkin kriittisesti arvioitava. Tässä lisäbudjetissa ei sinne ole ratapuolen myönteisen 100 miljoonan markan lisäystä lukuun ottamatta juuri mitään merkittävää

esitettykään. VR:n osingon 100 miljoonan markan raha on perusteltu ja entisen käytännön mukainen. Oikeastaan sen pitäisi olla 130 miljoonaa markkaa, koska on sovittu peruslähtökohtana niin VM:n kuin VR:n osalta, että tullaan palauttamaan rataverkon ja ratojemme kunnossapitoon tämä tuotto, mitä Valtion rautatiet itse aikansaavat niiden kehittämisen hyväksi.

Tämä on vakava asia myös sen takia, että jos eduskuntakäsittelyssä — koska valtiovarainvaliokunnan liikennejaoston uskon omalta osaltaan tämän selvittävän — on vähänkin epäilyksiä, että ratojen turvallisuuteen liittyen muun muassa kulunvalvontapuolella on tulossa minikäänlaista aikatauluun liittyvää jarrutusta, asiaan on pakko puuttua. Sellaisia riskejä kuin maassa on otettu tältä puolelta, ei enää eduskunta tule ottamaan.

Tielaitoksen puolella tietysti — kehittämiss Hankemomenttihan ei ole tietysti aukikaan — perustienpidon osalta EU-vastinrahakysymys on hyvin tärkeä. Tässä ei esitetä nyt lisäystä, vaan perustienpidon potista tietty osa tähän irrotettavaksi. Tätä pitää nyt laajemmin käsitellä ja varsinkin Agenda 2000:n tavoite 1:n hyödyntämisessä on kyllä pidettävä huoli siitä, että näissä asioissa vastinrahat löytyvät, ettei Suomen kansantalous eikä Suomen valtiontalous kärsi sellaisia menetyksiä, kun se on EU-vastinrahajärjestelmän hallinnoinnin takia menettänyt. Minä luulen, että siinä on tutkimista. Se on jonkinmoinen häpeä menetyksen ohella.

Työllisyyskysymyksissä on myös tarkkaan tutkittava palkkaperusteisten työllisyysmäärärahojen mitoitus ja riittävyys. Se on valtiovarainvaliokunnan tietysti vielä erikseen lisäbudjetin yhteydessä arvioitava. Tietysti on myönteistä se, jos määrärahojen jakoa voidaan tarkastella työministeriössä sillä tavalla, että kunkin te-keskuksen käytettävissä olevien voimavarojen yhteismäärä on tässä ratkaisevaa ja voidaan joustavasti työllistämistukimäärärahojen uhkaavaan loppumiseen reagoida; asia on tietysti silloin ihan hyvä. Myöskin työministeriö voi sillä tavalla tehdä, jolloin myös alueellisesti voidaan rahoja siirtää joustavasti. Tämä on hyvin vakava kysymys ottaen huomioon juuri sen, mistä aloitin, eli kilpailukyyn huomattavan kohenemisen ja valtiontalouden vakauttamisen. Meillä ei ole varaa tässä tilanteessa työllistämistukimäärärahoilla iskeä loppuvuonna ketään enää työttömyyskortistoon, vaan meidän tulee kantaa vastuu tässä tilanteessa nimenomaan vaikeimmassa asemassa olevista ihmisistä.

Valtiovarainministeri N i i n i s t ö : Arvoisa puhemies! Joudun pyytämään arvoisilta kansanedustajilta anteeksi väliintuloa. Tässä on nimittäin huippukokoukseen lähtö lähellä ja ajattelin, että jos debatoidaan, käydään se sitten heti.

Ed. Rajamäki, on totta, että viime hallitus kävi sotaa velkaantumista vastaan. Rauhan tilaa ei ole vielä syntynyt. Myös tämä hallitus käy sotaa tuota velkamäärää vastaan. Minä kovasti toivon, ettei myöskään vihollinen vaihtuisi. Luotan täysin, kuten sanoin, siihen, että eduskunta on tämän sodankäynnin takana. Se on ollut menestyksenkäs tähän asti. Toivon mukaan se myöskin jatkuu.

Kiinnititte huomiotaan ilmeisesti Imd:n kilpailukykytutkimukseen, jossa Suomi todellakin on noussut Euroopan ykköseksi, maailman kolmanneksi. Tiedättekö, mitkä ovat heikoimmat kilpailukykyelementtimme? Ne ovat valtiontalous, sen runsas velkaantuminen, ja toisaalta sitten työmarkkinoiden joustamattomuus. Nuo kaksi elementtiä ovat ne, joissa me jäämme säännönmukaisesti pahasti jälkeen eurooppalaisesta keskiarvosta. (Ed. Gustafsson: Työmarkkinat on myöskin vahvuus!) — Se on myöskin vahvuus, joskaan ei tässä tutkimuksessa. Tässä tutkimuksessa me saamme heikoimmat arvosanat juuri näistä kahdesta asiasta.

Sitä taustaa vasten on tietysti aivan selvää, että jos me haluamme todella — olen samaa mieltä kanssanne — pitää kiinni tästä erinomaisesta kilpailukykyasetelmasta, meidän olisi tietysti helpointa parantaa siellä, missä me olemme nyt huonompia kuin keskimäärin muilla toiminnan aloilla. Silloin muun muassa valtion velkaantumisen täydellinen haltuunotto olisi sellainen sopiva tehtävä tälle eduskuntakaudelle. Se tarkoittaisi voimakasta velkakannan alentamista niin kauan kuin suhdanteet liikkuvat niin kuin tällä hetkellä.

Esititte arvostelua siinä, että valtiovarainministeriö on varovaisuusperiaatteen mukaan arvioinut verotuloja. Minä varoitan vakavasti siitä, että täällä lähdetäisiin sille vanhalle kunnallispoliittiselle tielle, jossa keksittiin, että tuloja varmaan tulee enemmän, koska kerran menoihin halutaan osoittaa enemmän rahaa. Sillä on monen kunnan talous, julkisyhteisön talous, pantu Suomessa kuralle. Varovaisuusperiaatetta tuloissa on aina syytä noudattaa. Niin kuin lisätalousarviosta näkyy, siinäkin epäonnistutaan välillä, nyt arvonlisäverotuoton kohdalla. Me olimme arvioineet sen liian optimistisesti, mutta tuloerotuksen kohdalla toki tällä kertaa tulee vähän

enemmän kuin arvioitiin. Mutta siitä tiestä, että täällä lähdetäisiin arvioimaan tulopuolta uudelleen, haluaisin todella vakavasti varoittaa. Se on tähän asti ollut aina tuhon tie.

Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa ei vastata kuin aivan akuutteihin ongelmiin. Toivon mukaan varsinaisessa talousarviossa kyetään kiinnittämään huomiota myöskin sellaisiin seikkoihin, joita ed. Rajamäki toi esille, mutta silloin meidän täytyy muistaa, että on osattava tinkiä sitten joistain vähemmän tärkeistä tarpeista. On aika lailla mahdoton ajatus se, että valtion menojen loppusummaa lähdetäisiin yhtäkkiä kasvattamaan. Hallitusohjelmahan lähtee liikkeelle siitä, että suoritettaisiin jäädytys vuoden 99 tasolle. Se on kyllä kova matokuuri, sitä kovempi, jos välillä pyritään jo lisäämäänkin niitä menoja.

Ed. A u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Niinistö arvioi edellä puheenvuorossaan, että tämä eurooppalainen, tavallaan yhden koon rahapolitiikka Suomessa luo tarpeen sille, että finanssipolitiikan täytyy olla varsin tiukkaa. Minusta arvioon voi yhtyä. Olen vähän toista mieltä kuin ed. Rajamäki. Minä ymmärsin, että hän jonkin verran kritisoi Niinistön arviota. Toisaalta voi myös sanoa, että vuodelle 2000 määritellyt valtion budjetin kehykset eivät niin erityisen tiukat ole, mutta varmaan hallitus on ne hyviksi arvioinut.

Mutta niissä keinoissa, millä valtion velkaantumisen vähentämiseen päästään, pelkän finanssipolitiikan ohella mielestäni pitäisi korostaa uudistuksia, jotka helpottavat työn tekemistä ja työn antamista. Jos hallitus olisi päässyt työttömyyden puolittamisen tavoitteeseensa, budjettihan olisi jo nyt paljon paremminkin vielä tasapainossa. Meillä olisi paljon suurempi ylijäämä tällä hetkellä. Tässäkin lisäbudjetissa työttömyysturvan kokonaismenot nousevat siitä, mitkä niiden arvioitiin olevan vuoden 99 varsinaisessa budjetissa, ja se on hälyttävää. Se on oire pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta ja myös köyhyysongelmista.

Olisi erittäin tärkeää, että hallitus todella nopeasti kokoaisi kokonaispaketin sellaisista verotuksen, työnantajamaksujen porrastuksen, työmarkkinoiden ja sosiaaliturvan toimenpiteistä, joilla työn antamisen ja työn tekemisen ehtoja erityisesti pienipalkkaisen työn kohdalta helpotetaan. Työvoimapolitiikan toimenpiteitä pitäisi myös suunnata entistä enemmän pitkäaikaistyöttömiin ja lisätä paikallisella tasolla liikkuma-

varaa toimien käytössä, jotta kunnan, sosiaalitoimiston, Kelan ja työvoimatoimistojen yhteistyö paranisi. Erityisesti, kun ollaan euro-olosuhteissa, on kovin tärkeää, että Suomi näyttää esimerkkiä muillekin Euroopan maille.

Ministeri Niinistölle voin sanoa terveisiksi Kölnin kokoukseen, että toivottavasti esimerkiksi Italia saadaan sellaiselle uralle, että se myös täyttää ne ehdot, joita sille on Vakaussopimuksen täyttämässä asetettu.

Työministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! Ed. Aula sanoi varmasti paljon sellaisia asioita, jotka pitää tehdä ja joista on myös hallitusohjelmassa todettu, että niitten eteen työskennellään. Korjaan vain yhden asian.

Pitkäaikaistyöttömyys ei ole nyt kasvanut. Meillä oli viime kuussa ensimmäisen kerran kuuteen vuoteen alle 100 000 pitkäaikaistyöttöä. Virta pitkäaikaistyöttömyyteen on pienentynyt, mikä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö pitkäaikaistyöttömyyden hankalin vaihe ole edessä. Nyt edessämme ovat ne pitkäaikaistyöttömät, joiden työllistäminen on kaikkein vaikeinta sekä vaatii meiltä suurempia ponnistuksia. Mutta onneksi uusien tulokkaiden virta on pienentynyt.

Ed. A l a - N i s s i l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn ed. Aulan puheenvuoron näkemukseen siitä, että mieluumminkin ensi vuoden budjettikehys on löysä kuin liian kireä.

Lisätalousarvio ja myös ministerin puhe oli tekninen, juridinen suoritus, tavallaan kuten luistelussa pakolliset kuviot, juristiltakin pakolliset kuviot tässä. Ei tässä ollut sitä talouspoliittista otetta, mitä nyt tarvittaisiin. Viitataan tässä, kuten ed. Aulakin, euroalueen talouspoliittiseen tilanteeseen. Nythän korot ovat lattiatasolla, rahapolitiikassa ei enää voida liikkua. Sillä on tehty sitä, mitä olisi pitänyt tehdä finanssipolitiikassa ja tulo- ja työmarkkinapolitiikassa. Sama koskee osin Suomen tilannetta.

Nyt, ministeri Niinistö, kun alatte johtaa Ecofiniä, teidän pitää ottaa sinne karttakeppi käyttöön ja opettaa myös Italialle, Ranskalle, Hollannille, Saksalle, että tarvitaan tiukkaa finanssipolitiikkaa kuin myös tulo- ja työmarkkinapolitiikkaa.

Kuten ed. Aula totesi, Suomen osalta on erityinen ongelma se, että meillä ei ole tehty työn antamiseen työllisyyttä parantavia uudistuksia. Hallitus lupasi näitä asioita selvittää ja hyvä, että selvitetään, mutta näyttää siltä, että ne siirtyvät myöhäisemmäksi emmekä saa paremman työllis-

syiden kautta sitä liikkumavaraa valtiontalouteen, mikä, totta kai, olisi hyvin tärkeää.

Ministeri Niinistö, ei tekninen suoritus yksin riitä. Tarvitaan muutakin kuin pakolliset kuviot, että saadaan talouspolitiikkaan otetta eli tatsia.

Ed. P e k k a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä taas olen ed. Rajamäen puheenvuoron hengen kanssa samaa mieltä.

Konvertointi on aivan paikallaan silloin, jos on kerran Suomen velkataakan kannalta järkevää uudistaa lainakantaa. Ilman muuta se on paikallaan. Tässä tuen ministeri Niinistöä. Mutta se kysymys, millä kustannuksella tavallaan konvertointi tehdään, on toinen juttu. Siihen ymmärsin ed. Rajamäen puheenvuorossaan omalta osaltaan kiinnittäneen huomiota.

Jos viime syksyn budjetin antamisen jälkeen suhdanteet ovatkin jonkin verran muuttuneet maan sisällä, jos onkin ylikuumenemisen uhkaa joillakin alueilla, mutta ilmiselvää lisärahan tarvetta toisaalla, niin, arvoisa puhemies ja ministeri, ei konvertointeihin tai muihin vedoten minusta ole paikallaan jättää reagoimatta lisäbudjetin yhteydessä tämäntapaisiin tarpeisiin. Jos voidaan leikata joiltakin ylikuumenemisalueilta ja -hankkeista, otetaan sieltä myös lisäbudjetin kautta ja myös resursoidaan niille alueille, niihin välttämättömiin tarpeisiin, jotka alueet tarvitsevat kesken vuoden resurssilisäystä.

Aivan konkreettisesti tämä liittyy nimenomaan Euroopan unionin kansallisiin osarahoituksiin. Nyt jää EU:sta rahaa saamatta sen takia, että kansalliset vastinrahat eivät ole riittävät tai, ministeri — kun puistitte päätänne, mutta tänä aamuna teidän ministeriönne virkamiehet todistivat valtiovarainministeriön kuulemisessa — ainakin niin että ministeriöiden sisällä rahat eivät ole oikeilla momenteilla eikä riittävän nopeasti nykysysteemillä niitä voida kohdentaa oikeille momenteille, josta syystä jää saamatta EU-rahaa siinä mitassa kuin meille olisi mahdollista.

Ainakin näiltä osin tunnistin ed. Rajamäen puheenvuorossa sellaista oikeaoppista asiaa. En ymmärtänyt hänen välttämättä vaativan sinänsä löysempää finanssipolitiikkaa.

Ed. E l o (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ministeri Niinistö puhui, niin kuin valtiovarainministerin pitääkin puhua valtion velkaantumisen kierteen estämiseksi, rahoitusylijäymän puolesta.

Mutta, ministeri Niinistö, haluaisin kyllä huomauttaa tässä yhteydessä, että todellinen uutinen

tässä keskustelussa on se, että 4 miljardin lisäbudjetissa miljardi markkaa pistetään valtion velan lyhentämiseen. Se on todellinen uutinen. Olen vähän ihmetellyt sitä, että valtiovarainministeriö ei ole sen enempää halunnut puhua tästä, koska se on sinänsä myönteistä. On erittäin myönteistä, että pääsemme lyhentämään valtion todella kohtuutonta velkaa.

Hallitusohjelmassa esimerkiksi todetaan sanataarkasti näin: ”- - vaalikauden kuluessa valtiontalouteen syntyy rakenteellinen, kansantalouden tilinpidon mukainen rahoitusylijäymä ja valtion velka supistuu siten, että se olisi vaalikauden päättyessä alle 50 % bruttokansantuotteesta.” Ministeri Niinistö, mielestäni hallituksen ja erityisesti valtiovarainministeriön pitäisi nyt tehdä jonkinlainen suunnitelma, miten tätä toteutetaan. Monet kansantaloustieteilijät ovat sitä mieltä, että tällä 3,5—4 prosentin kasvulla me pääsemme jo tähän tavoitteeseen ilman minikäänlaisia erityistoimenpiteitä.

Toiseksi, kun ministeri Niinistö puhui voimakkaasti rahoitusylijäymän puolesta, me taidamme EU-maista olla se, jolla on kaikkein suurin julkisen talouden rahoitusylijäymä, niin kuin lisäbudjetissa todetaan: 2,6 prosenttia arvioidaan rahoitusylijäymäksi tänä vuonna. Sen takia, ministeri Niinistö, kun te puhutte siitä, että nyt olisi löysä otettava pois, ja erityisesti kun tänään julkisuuteen on tullut ylijohdaja Hetemäen toistettu lausunto siitä, että ylikuumenemisen vaara uhkaa, niin, ministeri Niinistö, kyllä ehkä vähän parempia perusteluja sille tarvitaan.

Olen edustajien Pekkarisen ja Rajamäen kanssa aivan samaa mieltä, että kyllä maata nyt pitää lähteä kehittämään tasapuolisesti. Kun esimerkiksi kotikaupungissani Porissa on yli 20 prosentin työttömyys, niin, ministeri Niinistö, minun on vaikea selittää ihmisille, että olemme ylikuumentuneessa tilanteessa. Siirretään sitten rahoja esimerkiksi Salon seudulta tai Helsingin seudulta sille seudulle, missä esimerkiksi ministeri Heinonen ja minä asumme.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihollislinja ei varmaan kulje valtiontalouden ja velanhoidon puolella, vaan se kulkee juuri siinä, onko se sokeata, sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja perustarpeista, julkisista yhteiskunnan hyvinvointipalveluista piittaamatonta politiikkaa. Tältä osin nyt nimenomaan, kun budjettiratkaisuja eduskunnassa tehdään, kyse on siitä, että tulo- ja menoperusteiden pitää olla mahdollisimman oikeat, jotta voi-

daan arvioida kokonaisuus. Kyse on myös eduskunnan budjettivallasta.

Minä väitän, että tietoisesti harhaanjohtamalla, koska veroperusteet ja tuloperusteet ovat olleet jo menneinä vuosina arvioinnin kohteena, ministeriö haluaakin tietoisesti vääriä perusteilla johtaa tilanteen siihen, että eduskunta ei käytäkään budjettivaltaa keskeisen tuloperusteiden osalta eli verotuloperusteiden osalta. Tämä muuttamassa kuukaudessa toteen näytetty asia näkyy nyt tässä lisäbudjetissa, jonka valtiovarainministeriö esittää tänne ja esittää tiettyjä lisäyksiä. Tämä asia on saatava kuntoon.

Äskeisessä valtiovarainvaliokunnan kokouksessa valtiosihteeri Raimo Sailas osaltaan myönsi, että ministeriössä on näiden perusteiden osalta selvitystyötä tehostettava. Toivottavasti ministeriö tämän suorittaa, koska tällä hetkellä esimerkiksi työttömyysastetta ministeriö ei korjaa alas päin samalla, kun verotulouennakointia nostetaan. Tämä on hyvin keskeinen asia sen kannalta, että eduskunta todella alueellisesti ja myös päätöksenteossa kaikilta osin kantaa vastuunsa valtion velan hoidosta, mutta myös suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnista ja syrjäytymisen vastaisesta työstä, joka on myös yksi hallitusohjelman keskeinen kohta.

Ed. Kalliomäki (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Mitä mainittuihin kilpailukykyvertailuihin tulee, niistä ei kannata hirveästi innostua. Mittausperusteet vaihtelevat niin paljon (Ed. Pekkarinen: Aivan oikein!), että yhdessä ollaan kolmantena, toisessa kuudentenatoista.

Mutta puuttuisin ministerin sanoihin "valtionvelan täydellinen haltuunotto". Miten se tapahtuu? Siitä meillä on todella hallitusohjelmassa selkeä linjaus, ed. Elo siihen viittasi: että pääsemme alle 50 prosentin bkt-osuuteen. Emukriteereillähän se tarkoittaa vielä alemmää julkisen velan osuutta.

Tältä osin minusta asia on aivan selvä. Mutta haluan korostaa sitä, että sen tyyppiseen perfektionismiin tässä ei pidä mennä, että jos suhdanteet, kasvumahdollisuudet ovat sellaisia, että ikään kuin tiukasti edeten voitaisiin päästä huomattavasti niin sanotusti parempaan tulokseen, niin automaattisesti siihen pitäisi edetä. Näin en asiaa näe, koska silloin voidaan vahingoittaa pidemmän aikavälin talouden ja elinkeinorakenteen kehitykselle tärkeitä elementtien kehittämistä, koulutuksen, tutkimuksen jne. Tässä suhteessa sosialidemokraatit tulevat pitämään hallitusohjelman linjauksesta kiinni.

Ed. Kokkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pari politiikkakysymystä.

Minusta on erinomainen uutinen se, että velanhoitopolitiikassa ollaan näitten niin sanottujen ylikorkoisten lainojen osuuteen puuttumassa. Tämä on asia, jota valistuneet kansalaiset kyselivät viime kierroksellakin jo, milloin tähän aiotaan puuttua.

Ed. Rajamäki otti esiin poikkihallinnollisen tarkastelun puutteen. Olen hänen kanssaan samaa mieltä, että meillä hyvin pitkään on ollut nimenomaan tämä puute hallinnossa erittäin keskeinen. Olisin toivonut, että nimenomaan sosiaali- ja terveysministeri ja työministeri, jotka täällä äsken olivat, olisivat tähän asiaan puuttuneet. Toivon edelleenkin, että he nimenomaan ottavat tämän onkeensa, koska toisen intressissä luulisi olevan työllistää nämä ihmiset ja toisen saada työvoimaa sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Ed. Ala-Nissilän puheenvuoron johdosta totaisin, että opettaminen karttakepin kanssa tuskin on se tapa, jolla Keski-Euroopassa saadaan asioita aikaiseksi.

Valtiovarainministeri Niinistö: Arvoisa puhemies! Minä otan vapauden tulkita edustajien Ala-Nissilän ja Aulan puheenvuoroja sillä tavalla, ettei täällä tarvittaisi karttakeppiä. Minä olen kovin kiitollinen, että te annatte erittäin tiukalle finanssipoliittiselle linjalle tukenne. Jään odottamaan tässä suhteessa aloitteellisuuttanne, johon tietysti tässäkin vaiheessa jo on tilaisuus, erityisesti kun ed. Ala-Nissilä koki, että tässä ei nyt olisi finanssipoliittisia ratkaisuja. Mennään niihin vähän myöhemmin.

Haluaisin tuon Italian tapauksen tässä selvittää. Italia ei ole sentään rikkonut Vakaussopimusta, niin kuin ed. Aula mainitsi, mutta kylläkin muuttanut omia suunnitelmiaan tai aikaisempia vakuutuksiaan siitä, miten Italian talous kehittyi hivenen heikompaan suuntaan, ja se on hyvin valitettavaa. (Ed. Laakso: Se ilmoitti väärällä tavalla!) — Siinä on tullut useita erilaisia ilmoituksia. Ministerinvaihdos tietysti on eräs ongelma tällaisessa yhteydessä aina. — Uskon, että kuitenkin se keskustelu, jota Ecofinin ja Euro-11:n sisällä tällaisissa tapauksissa tullaan käymään, tulee olemaan entisestäänkin terävämpää. Myös jo tässä Italian tapauksessa käytiin kuitenkin ainakin minun aikaisempiin kokemuksiini verrattuna ehdottomasti tiukin keskustelu, ja se on erittäin hyvä asia. Kun Suomi nyt ottaa puheenjohtajuuden, olemme ajatelleet, että ni-

menomaan euro-keskusteluissa pyritään ottamaan erillisiä tapauksia esiin heti, kun vähänkin ilmenee aiheutta, ja puhumaan ne avoimesti auki.

Ed. Ala-Nissilä kaipailee tässä finanssipolitiikkaa. Finanssipolitiikan linja on oleva kireä, kun meidän kasvunäkymämme ovat nämä ja kun myös rahapolitiittinen puoli antaa tilaa. Sen jatkuva kannattaminen on todellakin erinomaista työtä oppositiosta käsin maan hyväksi.

Kun täällä on esitetty näkemyksiä siitä, mikä on hallituksen talouspolitiikan ohjenuora, siellähän on kyllä selvä ohjenuora. Se on se, että menot jäädytetään vuoden 99 tasalle, ja minä tulen sitä linjaa täällä ajamaan aivan varmasti. (Ed. Zyskowicz: Koko hallitus toivottavasti!) Se tarkoittaa kireämpää ajattelua, kuin mitä kehysajatuksessa oli ensi vuodelle, mutta kehuksetkin vastaavat tähän muutaman vuoden tarpeella. Se on hallituksen pääsanoma budjettipolitiikan osalta.

Velkasuhde painuu alle 50 prosenttiin, ja siinä on vielä melkein 50 prosenttia tilaakin, jos sanotaan, että alle 50 prosenttia. Katsotaan, mihin tämä johtaa, kun me jäädytämme menot vuoden 99 tasolle niin kuin hallitus yksimielisesti ohjelmassa sopi. Se on, minun kannaltani arvioituna ainakin, tärkein hallitusohjelman kohta. (Ed. Puisto: Puretaanko kansalaisten lakisääteistä perusturvaa? — Ed. Zyskowicz: Se on hallituksen yhteinen päätös!) Se osoittaa varsin yksityiskohtaisen ohjeen siitä, miten mennään eteenpäin. Siinä ei jää pienintäkään tulkinnan sijaa, ed. Rajamäki, ei pienintäkään.

Kun edelleen moititte valtiovarainministeriötä siitä, että me arvioimme väärin, ja väittämämme mukaan tahallamme väärin, verotuloja, niin kumpaan suuntaan? Tästä lisätalousarviosta todellakin käy ilmi se, että millilleen ei ole osattu arvioida, eikä sellaista taikuria vielä ole syntynytkään, joka siinä onnistuisi. Arvonlisävero on arvioitu yläkanttiin, tulovero alakanttiin kertymältään. (Ed. Rajamäki: On niissä eroa!) — On niissä volyymieroja, mutta joka tapauksessa virheitä sattuu suuntaan tai toiseen. Silloin, kun puhutaan tulevaisuuden ennustamisesta, aivan varmasti ennusteet jossain määrin heittelevät. — Mutta se on todella vaarallinen tie, että täällä ruvettaisiin miettimään, että eipäs nuo arviot pidä ja meillä on positiivisempi käsitys tulevaisuudesta ja siksi me voimme lisätä tuloja ja käyttää ne menoihin. Siitä tiestä minä haluan vakavasti varoittaa. (Ed. Elo: Saahan eduskuntakin arvioida!) — Totta kai eduskunta saa arvioida, mutta valitettavasti, pelkään pahoin, että se, joka käy lainaa hakemassa, on ministeriö, ja se antaa

oikeutuksen myöskin toimia, siten kuin muuten meidän lainsäädäntömmekin sanoo: lähteä liikkeelle varovaisuusperiaatteesta tulojen arvioinnissa. Pitää olla aikamoinen todennäköisyys, että arvioitu tulo myöskin kertyy.

Ed. Pekkarinen kiinnitti huomiota kansallisiin vastinrahoihin EU-hankkeissa. Totta on, että vuoden 1998 aikana meillä jäi käyttämättä EU-rahaa, jonka käyttämiseen oli jo saatu sitoumus. Maksuliikenne on selvästi myöhässä. Osa tuesta tulee varmasti vielä viivästyneenä, kunhan ohjelmat etenevät, mutta on ollut nähtävissä myöskin tällaista budjettiongelmia, että ministeriöt eivät ole osanneet etukäteen aivan tarkoin arvioida, mille momentille tarvittaisiin mitään. Näissä on kuitenkin aika joustavasti pyritty tarpeen mukaan siirtelemään rahoja. Sitä on tehty moneen kertaan, myös tämän vuoden alussa siitä puhuttiin aika lailla, ja pyrimme ainakin varmistautumaan valtiovarainministeriössä, että kaikki välttämättömät tarpeet olisivat siirroin tulleet hoideutuksi. (Ed. Vokkolainen: Välttämättömät tarpeet?) — Ne, jotka ehdottomasti vaativat kansallista vastinparia.

Kun ed. Kalliomäki kiinnitti huomiota kilpailukykyasioihin, minä reagoin vain siihen, mitä ed. Rajamäki sanoi, mutta ilmeistä on, että juuri näissä asiakokonaisuuksissa meidän kilpailukyky on suhteellisesti huonompi kuin monella muulla mittarilla mitattuna.

Liikenneministeri Heino : Arvoisa puhemies! Oikeastaan ainoastaan yhteen kysymykseen haluaisin kiinnittää huomiota, joka tuli esille keskustelun alkaessa ed. Rajamäen alkuperäisessä puheenvuorossa, ettei jäisi eduskunnalle väärää kuvaa hallituksen aikomuksista koskien VR:n osinkojen tuloutusta. VR:n osinkojen tuloutuksestahan on tehty todellakin valtioneuvostotasolla periaatepäätös siinä vaiheessa, kun VR on yhtiöitetty, jonka päätöksen sisältö on ollut se, että osinkotulot käytettäisiin radanpitoon, ja tämä periaatepäätös on sen kaltainen päätös, jota myös nykyinen hallitus aikoo kunnioittaa.

Näiltä osin ne 30 miljoonaa markkaa, mihin ed. Rajamäki viittasi, on tarkoitus budjetoida syksyllä annettavaan lisäbudjettiin ja siinä vaiheessa pitää huoli siitä, että koko VR:n osinkojen tuloutus radanpitoon kohdennetaan. Samalla tavalla on tarkoitus pitää huoli niistä linjauksista, jotka liittyvät rautatieliikenteen turvallisuuden parantamiseen ja siihen aikatauluun, jolla automaattista kulunvalvontaa tässä maassa on tarkoitus parantaa. Eli eduskunnan vahvista-

masta linjauksesta ja siitä valtioneuvoston periaatepäätöksestä turvallisuuden parantamiseksi ei myöskään aiota tinkiä, vaan ne määrärahat tullaan tähän kohteeseen budjetoimaan.

Ed. Puhjo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Niinistö mainitsi, että hallitus tulee tiukkaan pitämään sen linjan, että menokehykset ovat tämän vuoden tasolla jatkossakin. Ymmärsin tämän asian niin, että kun tulee lisäbudjettejia, jotka ovat ihan kiinteä osa valtion budjetin hoitoa, näistä ylijäämäisistä lisäbudjeteista ei ole mahdollista tärkeisiinkään kohteisiin sijoittaa rahoja.

Kun normaalia vuosibudjettia laaditaan, ymmärrän, että siinä yhteydessä voidaan pitää tietenkin tiukasti hallitusohjelmasta kiinni, niin kuin hallitus varmaankin tekee, mutta kun näyttää, että tulee näitä ylijäämäisiä lisäbudjettejia, niin tässä minun mielestäni pitäisi olla tällainen tilannekohtainen uudelleenarviointi, mitä kunkin vuoden aikana tehdään. En ole sitä mieltä ollenkaan, että esimerkiksi valtion velkaa pitäisi hoitaa niin, että velkaa supistetaan siinä määrin, mitä hallitusohjelmassa sanotaan, vaan lisäbudjetin kautta pitäisi voida olla mahdollisuus sijoittaa tärkeisiin kohteisiin. Vähän pahaenteiseltä vaikutti ministerin lausunto, että menokehykset säilytetään nykytasolla.

Muut ministerit voivat kommentoida, kun ministeri Niinistö joutui lähtemään.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin halunnut täydentää ministeri Niinistön esittämiä tulkintoja hallitusohjelmasta. Hän korosti raamien merkitystä ja velan maksua. Hallitusohjelma on kuitenkin kokonaisuus, jossa on aivan selkeästi sanottu pohjoismaisen hyvinvointivaltion säilyttämistavoite, ja näitä asioita ei voi irrottaa toisistaan.

Sosiaali- ja terveystaloudellinen, sosiaaliturva kokonaisuudessaan, muodostaa noin yhden kolmasosan, edelleenkin lähes kolmasosan, bruttokansantuotteesta. Se ei ole mitään nappikauppaa. Usein esitetään näkemys, että sosiaaliturvan rahoitus on vain riippakivi, josta huolehtiminen on mahdollista vain, jos talous on kunnossa. Tämä on erittäin tärkeä lähtökohta.

Talouden on oltava kunnossa, jotta sosiaaliturvasta pystytään huolehtimaan, mutta tähän liittyy aivan yhtä tärkeänä toinen osa: Hyvin hoidetulla sosiaali- ja terveystaloudella voidaan olennaisella tavalla parantaa kansantalouden

toimivuutta. Jos meillä nämä asiat ovat kunnossa, se luo edellytykset myös hyvälle taloudelle. Ja jos nämä asiat irrotetaan toisistaan, syntyy vääränlaisia johtopäätöksiä. Ikävä kyllä, viime aikoina on enemmän noussut sosiaalipolitiikan painolastisuus. Se ei ole painolasti, se on mahdollisuus.

Ed. Rajamäki (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti haluan todeta vain, että valtiovarainvaliokunnassa olemme todenneet ihan säännöllisesti viime vuosina, että verotuloperusteet ja -ennusteet eivät ministeriössä ole ajan tasalla ja että verotulojen ennakointia ei ole myöskään korjattu havaittujen systemaattisten aliarvioivien ennustevirheiden johdosta. Tämä on asia, jossa selkeästi valtiovarainministeri Niinistö haluaakin ilmeisesti eduskunnan budjettivaltaa ja nimenomaan ratkaisuvalltaa päätösten vaikutusten osalta rajata. Siitä on selvästi kyse.

Tätä asiaa on nyt ministeriöltä vaadittava, että se pannaan kuntoon, koska sosiaalisen todellisuuden ja sosiaaliturvan ja -politiikan sisällyksen osalta me vastaamme päätöksissä kuitenkin näistä asioista. Valtiontalous on pidettävä kunnossa, mutta myös suomalaisten talouden ja suomalaisten hyvinvoinnin perään meidän on kysyttävä.

Ministeri Heinonen toi esille osinkotuloutuksen VR:n osalta, ja on ihan tärkeää, että periaatepäätöksestä pidetään kiinni. Nyt on vaan varmistettava se, että rakentamisaikataulu kulunvalvonnan osalta ei kärsi millään tavalla siitä, että se lykkääntyisi lisäbudjettiin. Asiaa on eduskunnassa selvitettävä.

Ed. Saarinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos katsellaan, missä määrin tuloarviot ovat osoittautuneet liian varovaisiksi viimeisen neljän vuoden aikana, siellä on useiden miljardien arviointieroja per vuosi. En ihan tarkkaan muista, mutta jossain haarukassa 10–20 miljardia markkaa ollaan, jos verrataan tilinpäätöksiä arvioon.

Se on ollut varmaan hyvä niissä olosuhteissa, kun velkaantumisvauhtia on hidastettu, mutta nyt on tapahtunut käänne toiseen suuntaan, että aletaan lyhentää velkaa. Lyhennetäänkö nyt miljardilla vai vain ehkä 900 miljoonalla markalla? Millä vauhdilla lähdetään toiseen suuntaan? Kun meillä on kuitenkin padon takana paljon paljon erilaisia tarpeita: on suuria tarpeita ja pieniä tarpeita, niin näen, että nyt pitää kyllä hallituksenkin hyväksyä se, vaikkei sen edes tarvitsisi

hyväksyä, että eduskunta käyttää sille kuuluvaa budjettivaltaa, että niitä pieniä tarpeita edes eduskunnan päätöksellä aletaan korjata. Meillä on niitä lukematon joukko. Tässä mielessä pidetään, kansanedustajat, budjettivalta täällä eduskunnassa, mihin se kuuluukin, koska nyt on alkanut velan lyhentämisen taival ja kysymys on velan lyhentämisvauhdista. Ja sen ei tarvitse olla ihan formulaluokassa.

Ed. P u i s t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä näihin viimeisiin puheenvuoroihin. Mikäli ministeri Niinistöllä ei olisi ollut niin välttämätön kiire, olisin halunnut muistuttaa häntä eduskunnan parlamentaarista oikeudesta käyttää budjettivaltaa ja olisin myös muistuttanut siitä, että hallituksen on nautittava eduskunnan luottamusta. Hänen puheenvuoroistaan kävi vähän toisenlainen ajatus läpi.

Haluan myös muistuttaa siitä, että olemme sitoutuneet tietysti tiukkaan budjettiin, mutta olemme sitoutuneet myös niihin työelämää ja sosiaalipuolta sekä terveydenhuoltoa sääteleviin lakeihin, jotka ovat voimassa tässä maassa. Eduskunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että annamme kunnille ja valtion kautta mahdollisuuden toteuttaa nämä lait. Ja kun olemme joutuneet näistä osan ikään kuin jäädyttämään talouden sairaampana vaiheena, se ei voi olla syy siihen, että porvarillisideologisesti sitä pidettäisiin jatkossakin rakenteellisena, pysyvänä olotilana.

Ed. A i t t o n i e m i: Rouva puhemies! Herat ovat lähteneet, rahvas on paikalla! (Ed. Zyskowiez: Kiitos!) — Anteeksi, ed. Zyskowiez on täällä! Ei kaikkia huomaa. (Naurua!) Oli mukava, kun ilmoititte olemassaolostanne.

Rouva puhemies! Ensinnäkin, mitä tulee tähän arvonlisäveron tuoton aiheuttamaan pettymykseen, niin kyllä tähän pettymykseen saadaan tulevinakin vuosina varmasti tottua. Se tietysti riippuu vähän siitä, minkälaisia arvioita tehdään.

Arvonlisäveron maksamisen ja tilityksen valvonta on Suomessa hyvin huonolla ja alhaisella tasolla. Arvonlisäveron maksamatta ja tilittämättä jättäminen on nykyisin mieluummin tapa kuin poikkeus, valitettavasti. Tämä on hyvin huono asia sikäli, että arvonlisävero on kuitenkin hyvin merkittävä valtion tulokokohde.

Rouva puhemies! Ministeri Niinistö täällä vähän rehenteli sillä, kuinka talous on hienosti lähtenyt käyntiin. Hänen muistinsa oli kuitenkin

hiukan valikoiva, kun hän luetteli hallituksen toimenpiteitä. Sanotaan nyt kerran taas se, että maan taloushan ajettiin ehdinkoon Holkerin sinipunahallituksen aikana. Ahon hallituksen aikana maan talous vakautettiin. Sen jälkeen on sitten ollut kahden sateenkaarihallituksen aikana, joista toinen nyt on aloittanut toimintansa, vähän semmoista räppimistä ylöspäin. Eikä sillä nyt kovin paljon kannata vielä rehennellä, jos tässäkin lisätalousarviossa 1 miljardi markkaa saadaan lisää velkojen vähennykseen, kun meidän velkamäärämme on pitkästi yli 400 miljardia markkaa. Ei tällä vauhdilla meillä velkoja makseta loppuun koskaan. Se on aivan selvä asia.

Toisaalta kuitenkin kehitys on myönteinen, kun on hieman saatu nenää vesirajan yläpuolelle ja päästy vapaasti hengittämään. Jos sitten ajatellaan tätä asiaa niinkin päin ja verrataan siihen, jos tilanne olisi sama kuin 80-luvun lopulla, kun meillä oli muutama kymmenen miljardia markkaa velkaa — korkomenot olivat silloin 20 miljardia markkaa pienemmät kuin nyt, jos meillä olisi velkasuhteessa samanlainen tilanne kuin silloin, meidän kylvettäisiin rahassa. Meidän talousarviomme olisivat 20 miljardia markkaa ylijäämäisiä nykyisellä valtiontalouden hoidolla. Asioita voidaan tietysti katsoa niin monesta suunnasta, mutta tämä tilanne, mikä näkyy tässä lisätalousarviossa, on tietysti positiivinen. Ei sitä voi sanoa eikä voi niin kovin taloudenhoitoa tietysti moittiakaan, mutta asia on aina vähän kiinni siitä, miltä puolelta asioita tarkastellaan.

Rouva puhemies! Minä menen seuraavaksi ihan muutamaan pienempään asiaan lisätalousarviossa. Ensin on poliisin määrärahakysymys. Kun Kari Häkämies houkuteltiin, en minä tiedä tarvitsiko niin hirveästi houkutellessaan, sisäministeriksi Kuopiosta, niin se oli tietysti poliisin kannalta ihan positiivista monestakin syystä. Ensinnäkin Kari Häkämies on hyvä ministeri, hän on selkärankainen, vaikka nyt eilen illalla pakolaiskeskustelussa vähän takelteli niitä sun näitä. Ainahan sitä jotakin harmia tietysti sattuu jokaiselle joskus. Mutta ajattelin, kun ministerit Niinistö ja Häkämies ovat hyviä kavereita ja valtiovarainministeri Niinistö pitää valtion rahassalkkua kainalossaan, että tämä olisi antanut hiukan lisää hengitysvaraa myöskin poliisille määrärahojen suhteen, mutta ei se näytä pitävän paikkaansa.

Meillä tulee nyt tässä lisätalousarviossa vähän yli 40 miljardia markkaa poliisille lisää rahaa, mutta niin kuin sieltä selitystekstistä näkyy, se on tarkoitettu pelkästään olemassaolevien resurs-

sien ylläpitämiseen. Mikään sellainen, mitä on annettu ymmärtää minun käsitykseni mukaan hallituksen taholta, että voitaisiin ottaa vähän lisää poliiseja töihin ja vähän resursseja lisätä, niin se ei pidä missään tapauksessa paikkaansa.

Sama surkeus tämän lisäbudjetin jälkeen jatkuu kuin tähänkin saakka, eikä se ole edes niin hyvä kuin tähän saakka. Meillä alkaa heinäkuun alusta Euroopan unionin puheenjohtajuus. Se merkitsee poliisille valtavasti lisätyötä. Olen varma siitä, että poliisin resursseja varsinaiseen työhön, mikä poliisille yhteiskunnassa kuuluu — järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, rikosten selvittäminen jne. — jää entistä pienempi määrä poliisille varoja. Siis tämä lisäbudjetti merkitsee sitä, että poliisi on entistä hankalammassa paikassa tulevaisuudessa. Sen määrärahat tietyllä tavalla vain pienenevät, koska Euroopan unionin turvallisuusjärjestelyt vievät niin valtavasti resursseja ja myöskin rahaa. Tämä on otettava huomioon. Tämä on aika surullista kyllä tämän tilanteen johdosta.

Rouva puhemies! Sitten pieni asia, johon on syytä kiinnittää huomiota, on tämä Kansallismuseon remontti. Se tulee nyt maksamaan yli 70 miljoonaa markkaa, ja syyksi lasketaan se, että lisämäärärahaa tarvitaan, kun lisää rööliä ja reikiä on löytynyt ja korjattavaa tuolta Kansallismuseosta. Siinä on tuppuoroitu. Kaikenlaiset yhtiöt ovat tuppuoineet siinä, kun on tuossa ollut nähtävissä kaikenlaista hommaa. Siellä ei ole oikein maailma muuttunut paljon miksikään. Samat sementtisäkit ovat siellä rivissä kuin ennenkin, mutta rahaa vain menee aina lisää.

Tilanne on vähän samanlainen kuin aikanaan, jos muistatte Oopperaa, kun sitä rakennettiin. Jatkuvasti myönnettiin lisää ja lisää rahaa Oopperaan. Mitään selvityksiä ei tullut, mihin sitä menee. Toinen on presidentin asunto Mäntyniemessä. Se on myös sellainen asia, joka olisi pitänyt joskus selvittää, mihin ne rahat menivät Mäntyniemessä. Tuommoisen omakotitalon rakentaa pienemmällä kuin 100 miljoonalla markalla. Siihen taisi mennä lähes 200 tai jotakin tammöistä, hirmuiset määrät, samoin Oopperaan. Minä olen melko varma, että Oopperassakin on sellaisia rahoja, jotka eivät päivänvaloa kovin paljon kestä, jos niitä ruvetaan katselemaan. Siellä on monia muitakin taskuja paikattu kuin rakentajien, samaten Mäntyniemen rakentamisessa.

Sen vuoksi olen sitä mieltä, että ei pitäisi enää myönnellä Kansallismuseon korjauksiin lisämäärärahoja ilman, että selvitetään, mihin ne

vanhat rahat ovat menneet. Tätäkin täytyy yhteiskunnassa, rouva puhemies, pikkuisen katsoa perään täältä eduskunnan taholta, kun sitä eivät näytä muut paljon katsovan.

Lopuksi ja ihan viimeiseksi tämä rakas ystäväni Ahvenanmaa, joka siellä esiintyy hyvin voimakkaasti taas edunsaajana. On merkittävää, että meillä maksetaan vuodessa lähes miljardi markkaa Ahvenanmaalle rahaa, ja kun on laskettu ja kun kirjallisella kysymyksellä kysyin, mikä on meidän ja Ahvenanmaan rahoitussuhde, niin yli 400 miljoonaa markkaa Ahvenanmaa saa meiltä enemmän rahaa kuin me saamme siitä suunnasta. Se on tämä tasausmaksujärjestelmä, joka aikanaan itsehallintolain yhteydessä päätettiin. Se on virheellinen, se pitäisi tarkastaa. Samoin on verohyvitysjärjestelmä. On oikeastaan sillä tavalla, että jos on huono aika, niin ahvenanmaalaiset huutavat, että antakaa meille rahaa, me tarvitsemme rahaa teiltä. Jos on hyvä aika, niin silloin ne huutavat, että antakaa meille kans kun teillä on niin mahdolltomasti sitä siellä. Aina menee vain Ahvenanmaan suuntaan rahaa. Siis tämä on uskomatonta, mutta kun täältä puhujankorokkeelta puhuu, niin se on sivistymätöntä, kun puhuu pakolaisista tai ahvenanmaalaisista. Mutta kun on valmiiksi sivistymätön, niin uskaltaa kyllä puhuakin.

No nyt tämä asia sitten, mikä on viimeisenä tässä talousarviossa. Kyllä täytyy sanoa niin kuin olen joskus käyttänyt sanontaa, että voi taivahan vallat, sanoi Kalle Päätalon isä Hermannin Päätalo poikansa Kalle Päätalon kirjassa Kunnan jauhot. Kun Ruotsista rakennetaan sähköjohtoa Ahvenanmaalle, niin me vain rahoitamme sitä yli 40 miljoonaa markkaa, että ruotsalaiset saavat myydä sähkönsä Ahvenanmaalle. Pysähtykää nyt, hyvät ystävät, jos ei ole muuta ajateltavaa ja ole aina muut asiat mielessä, miettimään tätä. Ruotsista rakennetaan sähköjohto Ahvenanmaalle, ja me lykkäämme sinne vain presidentin allekirjoituksella ja Ahvenanmaan valtuuskunnan suosituksesta yli 40 miljoonaa markkaa rahaa. Tämä on aivan typerää tällainen homma. Hetken kuluttua vaaditaan, että kun Ruotsi joutuu Norjasta tuomaan sähköä, jotta voi myydä Ahvenanmaalle, niin me maksamme Ruotsin ja Norjan välisiä kaapeleita samalla tavalla.

Eikä täällä kukaan kitkahda, vaan puhutaan vain hienoja asioita Kölnin kokouksesta, niin kuin äskenkin täällä puhuttiin, mutta asiallisesti ei kukaan koskaan kiinnittä mitään huomiota yhteiskunnan tällaisiin vinosuuntauksiin, joista

pitäisi joskus puhua. Niistä puhuvat täällä vain vähemmän sivistyneet takarivin taavit, minä ja ed. Vistbacka taikka ed. Vistbacka ja minä, jos lasken ed. Vistbackan vielä vähän paremmaksi kuin itseni.

Ed. A u l a : Arvoisa puhemies! Hallituksen ensimmäistä lisäbudjettia on jo arvioitu varsin teknisluonteiseksi. Siihen arvioon voi yhtyä. Myönteistä tässä on se, että neljäsosa sen tulopuolen lisäyksestä voidaan osoittaa valtion velan kuolettamiseen, mutta kyllähän tuo summa voisi olla paljon suurempikin. Valtiontalouden tilannehan olisi parempi ja myöskin näitä hyvinvointipalveluitten rahoitustarpeita olisi pystytty paremmin hoitamaan, jos Lipposen ensimmäinen hallitus olisi onnistunut varsinaisessa tehtävänsään elikkä työttömyyden puolittamisessa, koska työttömyyshän on edelleenkin suurin rasite niin inhimilliseltä kannalta kuin myöskin valtion ja kuntien talouden kannalta. Jos tuo edellisen hallituksen tehtävä olisi onnistunut, nykyisen reilun 10 prosentin sijasta työttömyysasteen pitäisi olla noin 9 prosenttia. Jo tämä merkitsisi useita miljardeja valtion budjetin kannalta sellaisia määrärahoja, joita voitaisiin käyttää ed. Puistonkin toivomiin hyvinvointiyhteiskunnan palveluihin ja mikseipä myös valtion velan takaisin maksamiseen.

Valitettava muistutus laajasta työttömyydestä on se, että tässäkin lisäbudjetissa työttömyysturvaan osoitettavat menot edelleen nousevat runsaalla 100 miljoonalla siitä, mitä niiden arveltiin olevan varsinaisessa tämän vuoden budjetissa. Näin ollen, ed. Rajamäki, minusta ei voi väittää, että työttömyysasteoletus olisi ollut ikään kuin liian korkea. Eikö se ole ollut pikemminkin ylioptimistinen tämän vuoden budjetin osalta? Verotuloarvion kasvuhan ei ole seurausta työttömyyden alenemisesta vaan siitä, että palkkasumma on kasvanut. Ne, jotka ovat töissä, joilla on vakituinen turvattu työpaikka, ovat saaneet palkankorotuksia, tulospalkkauksia, ja siitä on seurauksena valtion verotulojen arvioitua nopeampi kasvu.

Tämä on jo toinen lisäbudjetti perätysten, jossa työttömyysturvamenot kasvavat ennakoarviosta, ja toinen budjetti, jossa juuri työmarkkinatuen menot kasvavat. Tämähän on viesti myös syrjäytymisen ja köyhyyden ongelmista, että niitä ei ole suinkaan ratkaistu. Hyvin moni näistä henkilöistä on samalla myös kunnallisen toimeentulotuen piirissä.

Eduskunta kiirehti viimeksi ennen joulua hallitukselta tehokkaampia toimia pitkäaikaistyöt-

tömien työmarkkinoille pääsyn helpottamiseksi. Silloin olivat esillä työnantajamaksujen alentaminen, kuntoutuksen, työn ja koulutuksen yhdistelmien räätälöiminen kunkin työttömän tarpeisiin ja työvoimapolitiikan kohdentaminen painotetummin pitkäaikaistyttömiin.

Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Jos hallituspuolueet olisivat tehneet omat kotitehtävänsä ennen vaaleja, teillähän olisi nyt eduskuntaan tuotuna ohjelma työttömyyden — ja erityisesti työttömyyden vaikeimman osan, pitkäaikaistyöttömyyden — vähentämiseksi. Tällaista ei ole kuitenkaan näkynyt. Kun toimia ei tässä lisäbudjetissa ole, tietysti katseet kohdentuvat varsinaiseen budjettiriiheen. Toivottavasti viimeistään heinäkuussa hallitus saa koottua toimenpidepaketin, jolla kevennetään pienipalkkaisen työhön kohdistuvia työnantajamaksuja ja myös pienipalkkaisen työn tuloverotusta, tehdään täsmälennuksia työvaltaisten palvelualojen arvonlisäverokantaan ja tehdään myös sellaisia toimia, joilla edelleenkin työttömyysturvan ja tilapäisistä töistä saadun palkan yhteensovitus helpotetaan, joustavoitetaan, ja annetaan myös paikalliselle tasolle enemmän liikkumavaraa siinä, miten jokaisen pitkäaikaistyöttömän tarpeisiin löydetään paras kokonaisuus: kuntoutusta, työharjoittelua, oppisopimuskoulutusta jne.

Hallituksella on monesti vaikeuksia luottaa opposition ohjeisiin. Tämä on havaittu täällä neljän viime vuoden aikana, mutta luottakaa nyt edes oman talouspoliittisen neuvonantajanne Jukka Pekkarisen ohjeisiin. Hän nimittäin kirjoitti Kaleva-lehdessä aiemmin keväällä seuraavasti: ”Ei voi muuta kuin toivoa, että hallitus ryhdistäytyisi ja kokoaisi näistä pienipalkkaisen työn tekemiseen ja teettämiseen kohdistuvaa verorasitusta keventävistä toiminna pikaisesti tuhdin, oitis toimeenpantavan paketin. Muuten on uhkana, että rakenteellisen työttömyyden ongelma kärjistyy entisestään ja heikentää samalla taloudellisen kasvun jatkumisen edellytyksiä vastaisuudessa.”

Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi jo edellä otti puheeksi poliisin toimintamäärärahat. Lisäbudjettihan esittää niihin lisäystä 30 miljoonaa markkaa. Se on tietysti hyvä asia, mutta tässä yhteydessä täytyy yhtyä ed. Aittoniemen näkemykseen siitä, että tämä lisäys ei ole aivan riittävä. Jo pienelläkin lisämäärärahalla olisi saatua paljon hyvää aikaiseksi myös kansalaisten turvallisuudentunteen lisäämiseksi.

Jo varsinaisen tämän vuoden budjetin käsitellessä keskustan ryhmä arvioi, että poliisin toi-

mintamenomäärärahoissa on noin 100 miljoonan markan vaje, mikäli poliisin halutaan todella pääsevän niihin tavoitteisiin, jotka heille on budjetissa asetettu. Lisäksi on viimesyksyisten tietojen ohella tehty uusia selvityksiä haja-asutusalueitten poliisipalveluiden turvaamisesta.

Sisäministeriöhän itse antoi Oulun ja Lapin läänin poliisijohtajille tällaisen tehtäväksiannon, koska eräillä haja-asutusalueilla poliisin tulo hälytyspaikalle voi tällä hetkellä kestää lähes 1,5 tuntia. Onhan se varsin kohtuuton aika. Tuonkin selvityksen tulos oli, että valitettavasti asia ei ratkea virkoja siirtelemällä tai kihlakuntia suurentamalla vaan tarvittaisiin noin 30 lisävirkaa poliisille.

Näin ollen keskustan ryhmän tulee esittämään, että poliisin toimintamenomäärärahoihin voitaisiin tehdä sellainen lisäys, että poliisi voisi omansa, myös budjetissa asetetut tavoitteet täyttää ja kansalaisten turvallisuudentunne paranisi.

Arvoisa puhemies! Lisäbudjetissa ehdotetaan useita lisäyksiä eri ministeriöiden EU-ohjelmien kansallisiin vastinrahoihin. Tämä on tarpeellista. Jo tämän vuoden varsinaisen budjetin käsittelyssä keskustan ryhmä arvioi, että monet näistä momenteista olivat alimitoitettuja. Kansallisen rahoituksen ohella on hallituksen ryhdyttävä nopeasti perkaamaan EU:n rakenne- ja sosiaalirahastojen ohjelmien rahoituksen hyvin keskitettyä ja sirpaleista hallinnointitapaa. Tämä kankeushan on maksanut Suomelle jo useita satoja miljoonia markkoja. Eräänä olennaisena syynä siihen, että viime vuodelta, 98, näitä EU-rahoja jäi saamatta, oli muun muassa se, että hallinnointijärjestelmä on ollut liian kankea.

Olisi hyvä, että eri ministeriöiden niin sanotut EU-vastinrahat saataisiin nopeasti budjetoitua esimerkiksi yhdelle momentille ministeriötä kohden, jolloin ainakin niiden käyttö olisi joustavampaa. Lisäksi on päätösvaltaa näiden rahojen käytöstä siirrettävä enemmän alueille ja maakuntiin ja mieluusti nimenomaan maakuntien liitoille.

Arvoisa puhemies! Edellä käytiin myös lyhyesti keskustelua euroalueen talouskehityksestä. Sehän on ollut julkisuudessa, kun EU:n valtiovarainministerien neuvosto suostui antamaan Italialle huojennusta valtiontalouden tasapainotustavoitteiden saavuttamisesta. Tämä oli huono signaali euroalueelta eikä lisännyt sen talouspoliittista uskottavuutta.

Nyt, kun rahapolitiikka on yhteistä eikä siinä voida huomioida eri maiden olosuhteita, esimerkiksi erilaisia kasvunäkymiä, on jokaisella jäsen-

maalla entistä suurempi vastuu pitää oma valtiontaloutensa kunnossa ja myös, mikä tärkeintä, uudistaa omia työmarkkina-, verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmiään niin, että työn antaminen ja työn tekeminen kannattavat. Euroalueella on erityisen suuri haaste saada myös suuret jäsenmaat, joihin Italiakin kuuluu, mutta myöskin esimerkiksi Saksa ja Ranska pysymään mukana tällaisessa kehityksessä. Itse asiassa euroalueen maidenhan pitäisi pyrkiä valtiontalouden ylijäämään, jotta mahdollisia huonojakin aikoja varten voitaisiin saada liikkumavaraa. Erityisesti Suomen etu on vauhdittaa sitä kehitystä, että myös suurilta jäsenmailta edellytetään asetetuissa tavoitteissa pysymistä.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aula keskustan tyypilliseen tapaan vaati lisää menoja ja samalla sitä, että olisi pitänyt hoitaa valtion velkaa vielä enemmän. Yhtälö on aika mielenkiintoinen. Puutun siihen, että hiljattain salissa keskustan taholta vaadittiin muutaman miljardin markan tilausvaltuuksia taisteluhelikoptereihin ja tässä yhteydessä taas vaadittiin valtion velanhoidon vauhdin nopeuttamista. Tästä politiikasta tulisi karmeata jälkeä, jos ajatellaan alue- ja työllisyyspoliittisia vaikutuksia ja sosiaali- ja perusturvan ylläpitoon liittyviä ongelmia, erikoissairaanhoidon kärjistynyttä tilannetta ym. Onneksi olette oppositiossa, koska vielä hullummaksi tuntuisi muuten menevän tämä tilanne.

Työpaikkoja on tällä kaudella syntynyt vähemmän kuin Ahon aikana niitä hävitettiin. Se on totta. Mutta kyllä tämä verotulokertymä johtuu ei pelkästään palkankorotuksista vaan myös siitä, että työpaikkoja on tullut lisää ja tulee toivottavasti koko ajan. Minusta on erittäin ikävää ja huolestuttavaa, että valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja hyväksyy tietoisesti valtiovarainministeriössä alakanttiin tehtyt verotuloenusteet. Tämä on selvästi ollut nähtävissä monta vuotta. Budjettivalta kuuluu eduskunnalle, ja sillä on rahat. Tässä talossa on valtiovarainvaliokunta, ja se on kansanvallan ja budjettivallan kannalta keskeinen elin. Sen täytyy pystyä arvioimaan eri ratkaisujen vaikutukset. Se kantaa vastuun myös kansalaisten kannalta sosiaalisten epäkohtien korjaamisesta. Sitä sosialidemokraatit peräänkuuluttavat. Se vastuu on otettava tässä talossa.

Ed. A u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäki, teillä on erityisen ihail-

tava kyky yhdistellä asioita sieltä ja täältä erittäin lahjakkaasti ja saada aikaan sellainen puheenvuoro, johon on kahdessa minuutissa vaikea vastata.

Enhän minä sanonut, että hyväksyisin sen, että tuloveroennusteet ovat alakantissa. Minä totesin, että peruste siihen, että tuloveroarvio on nyt noussut — tänä päivänä kokouksessa saamiemme tietojen mukaan, ja siellä ed. Rajamäkin oli paikalla — ei ole ensisijaisesti työttömyyden aleneminen vaan se, että palkkasumma on noussut, niiden palkat, jotka ovat töissä — he ovat saaneet parempia palkkoja — ei se, että on syntynyt uusia työpaikkoja. Tämähän oli aivan yksiselitteistä.

Totta kai on tärkeää, että tuloveroarviot ovat mahdollisimman täsmälliset. Juurihan minä edellytin muun muassa sitä, että sosiaali- ja terveysministeriön puolellakin pitäisi harrastaa vähän parempaa arviointia työttömyysturvamenojen arvioinnissa. Viime vuonna tapahtui sama asia kuin tälläkin kertaa. Työmarkkinatuen menot kasvoivat huomattavasti enemmän kuin mitä oli budjettiin merkitty. Tämä oli tietoista alibudjaintia, ed. Rajamäki.

Se, jos esitämme 60 miljoonaa markkaa poliisin toimintamäärärahoihin, ei ole mielestäni kovin laajakantoinen budjettikehysten rikkominen, kun samalla kertaa haluamme vauhdittaa sitä, että uusia työpaikkoja syntyy nimenomaan pienipalkkaisille ihmisille, niille joilla on nyt suurin uhka joutua pitkäaikaistyöttömiksi. Sitä kauttahan valtion ja kuntien taloutta parhaiten tasapainotetaan, että työttömyys vähenee.

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Hallitus on tuonut eduskunnalle odotetun kuluvan vuoden lisätalousarvion. Nykyisinhän on valtiontaloudessa päästy sen asteiseen vakauteen, ettei lisäbudjetteja enää anneta useita vuosittain, kuten oli tapana vielä muutama vuosi sitten. Tästä johtuu myös se, että odotukset ja paineet lisätalousarviota kohtaan ovat suuret niin ministeriössä, kansanedustajien keskuudessa kuin maakunnissakin.

Arvoisa puhemies! Itse otan esille samoja asioita, joita muun muassa ed. Aittoniemi ja osittain myös ed. Aula puheenvuoroissaan toivat esiin.

Eräs voimakkaimmin esillä ollut lisämäärärahan tarve on ollut poliisien toimintamäärärahojen vakava vajaus. Kyseinen määrärahavaje on vuosittain kasvanut niin, että kuluvan vuoden osalta poliisin täyttämättömien virkojen yhteis-

määrä uhkaa nousta 600:aan, jopa ylikin. Tilanne on ollut niin hallituksen, hallituspuolueiden kuin niiden eduskuntaryhmienkin tiedossa jo pitkään. Myös poliisin ylin johto ja sisäasiainministeriö ovat yrittäneet toistuvasti selittää asiantilan vakavuutta vastuutahoille mutta turhaan.

Nyt hallitus on esittämässä poliisin määrärahoihin 40 miljoonan markan lisäystä. Ele on kauden mutta yhtä riittämätön kuin Milosevicin rauhantahdon osoitukset. Todellinen vaje olisi haitarissa 200—300 miljoonaa markkaa. Vasta tämän tasoisella korotuksella poliisin toimintamäärärahoihin voitaisiin noin parin vuoden viiveellä päästä eroon valtaosasta täyttämättömiä poliisin virkoja, jotka vakavalla tavalla ovat vaarantamassa varsinkin syrjäseutujen poliisipalvelujen saatavuutta.

Lisäksi poliisin määrärahojen kokonaismitoituksessa tulee muistaa se, että Suomen pian alkavasta EU:n puheenjohtajakaudesta koituu merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia poliisille, kuten ed. Aittoniemikin jo aikaisemmin totesi. Kokouksia on kaikkialla Suomessa. Ne vaativat mittavia turvallisuus- ja muita järjestelyjä, joihin aiemmin osoitettu pieni määräraha ei läheskään riitä. Laskun tästä maksavat syrjäisempien kirkuntien poliisipalvelujen tarvitsijat edelleen heikentyneinä palveluina.

Valtiovarainministeriön väitteet siitä, että poliisi olisi käyttänyt palkkausmäärärahoja kalustohankintoihin, ovat silkkaa selittelyä omille laiminlyönnille. Pakkohan uusi auto on hankkia, jos jopa linnuntietä mitattuna 200 kilometriä halkaisijaltaan olevassa kirklakunnassa viimeinenkin auto tekee topin. Kaikkiin poliisilaitoksiin ei ole mahdollista palkata lassevirerejä poliiseiksi, jotka voisivat mennä juoksemalla hoitamaan hälytykset.

Toinen kohde, jonne murusia on osoitettu, on perusradanpito. Ratahallintokeskus saa 100 miljoonaa markkaa lisämäärärahaa muun muassa taseoristeysten poistoihin ja perusparannustöiden nopeuttamiseen. Täytyy todeta, että kyseinen lisäys perusradanpidon määrärahoihin on liian pieni. Pelkäänpä, että esimerkiksi yli kymmenen vuotta keskeytyksissä ollut Lieksa — Nurmes — Kontiomäki-radan perusparannushanke ei edelleenkään pääse uudelleen alkuun ja varsinkin rataosuus Nurmes — Kontiomäki lahoaa pakoilleen.

Samanlaisia todellisia perusratoja on Suomessa useita, ja ne jäävät vuosi vuodelta vaille riittäviä kunnonparantamistoimia. Huono kunto on lopulta hyvä syy lopettaa ensin henkilöliikenne ja

lopuksi myös tavarankuljetus. Tämä ei ole mielestäni järkevää kansallisuusmaisuuksiemme vaalistamista, eihän, ed. Wallin.

Täsmälleen samaa voidaan todeta perustiestöstämme, jota joudutaan pitämään kunnossa 1980-luvun loppupuolelta asti jatkuvasti alimitoitetuilla määrärahoilla. Suuret summat kuluivat moottoriteiden ja muiden pääväyliemme parannus- ja rakennushankkeisiin, ja perustienpidon määrärahoista ei riittä kunnostusvaroja kuin murto-osalle tiestöstämme. Tämän seurauksena vuosittain käytännössä syödään tieverkkomme peruspääomaa noin 200–300 miljoonan markan edestä laiminlyömällä kunnostustoimia ja päästämällä tiestö rapistumaan.

Tästä tieomaisuutemme huonosta hoidosta on tulossa mittava, miljardien markkojen, lisälasku yhteiskunnallemme lähimpänä 10–20 vuoden aikana. Nyt selviäisimme niin perustiestömme kuin perusrataverkkomme kohtuullisen kunnan ylläpitämisestä ja vähittäisestä parantamisesta lisäämällä vuositasolla määrärahoja molempiin tarkoituksiin muutamia satoja miljoonia markkoja. Samalla luotaisiin työtä sinne, missä siitä on eniten puutetta.

Lopuksi muutama sana kalliista kylkiäisestämme Ahvenanmaasta, jonka myös ed. Aittomäki otti esille. Maakunta saa kansainvälisesti poikkeuksellisen itsehallintolain turvin Manner-Suomesta budjettirahoja miljardiluokkaa olevan summan tasoitusmaksuna, verohyvityksenä ja ylimääräisinä määrärahoina sekä pian tax-fee-kaupan erityisoikeudesta koituvat lisätulot.

Nyt lisätalousarviossa osoitetaan taas ylimääräistä määrärahaa lähes 43 miljoonaa markkaa sähköyhteyden lisärakentamiseksi Ruotsiin. Esitys määrärahasta on tullut maakuntapäiviltä ja perustuu itsehallintolain 48 §:ään. Pidän tätä hatustavetoa käsittämättömänä iltalypsuna, jolle eivät vedä vertoja edes keskustan parhaatkaan temput aikoinaan hallituksen budjettiriihessä eivätkä Rkp:n toistuvat määrärahojen tinkimiset ruotsinkielisen radio- ja tv-verkon kuuluvuutta parantaviin lisälinkkeihin.

Mielestäni tämä määräraha ei ole perusteltu, ei ainakaan lisätalousarvioon ututettuna. Siitä tulisi antaa esitys ensi vuoden budjetin yhteydessä tai hoitaa se normaalilla vapaalla rahoituksella. Näin joutuisivat tekemään muutkin Suomen alueet pitävätpä minkälaisia kärkejä tahansa.

Ed. V e h v i l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Lisäbudjetti, joka nyt on keskustelussa, on todella-

kin pitkälti tekninen, kuten jo aikaisemmissa puheenvuoroissa on useampaankin kertaan todettu. Kun katsotaan lisäbudjettia, nähtävissä on myös, että budjetti ei sisällä mitään poliittisen linjan muutoksia myöskään aikaisempaan, edelliseen, vaalikauteen nähden.

Itse haluan ottaa esille kaksi asiaa lisäbudjetista, ensinnäkin STM:n ja työministeriön osalta työttömyysturvarahat ja toisaalta sisäasiainministeriön osalta poliisimäärärahat, joihin jo edellisissä puheenvuoroissa on viitattu.

Ensin työttömyyden hoidosta. Lisäbudjetin olettamahan lähtee siitä, että työttömyysprosentti olisi 10,2. Itse katson, että lisäbudjetissa ongelma on se, että ei oteta huomioon sitä, kuinka työllisyys on kehittynyt erittäin epätasaisesti eri puolilla Suomea. Meillä on alueita, seutukuntia, kuntia, joissa työttömyys on edelleen 20–30 prosentin luokkaa. Näillä samoilla seuduilla nimenomaan pitkäaikaistyöttömyys on noussut korkeaksi. Eli tämä lisäbudjetti ei tuo korjausta työttömyyden alueellisiin ja rakenteellisiin ongelmiin.

Lisäbudjetissa on kaksi kannanottoa työttömyysturvan osalta. Ensinnäkin sosiaali- ja terveysministeriön osalta vähennetään 200 miljoonaa markkaa valtionosuutta työttömyyskassoilta eli ansiosidonnaiset työttömyysmenot valtiolle hieman pienenevät, mutta samaan aikaan lisätään työmarkkinatuen määrärahaa työministeriön osalta yli 330 miljoonalla markalla. Toisin sanoen työttömyysturvamenot kasvavat kokonaisuudessaan.

Muutama sana työmarkkinatuesta. Luonnollisestihan määrärahojen lisäys johtuu siitä, että saajien määrä kasvaa. Olennainen kysymys mielestäni lisäbudjetissa tältä osin kuuluu, mistä tämä johtuu. Miksi työmarkkinatuen saajia tulee yhä edelleen lisää? Ed. Aula jo viittasi edelliseen lisäbudjettiin, joka käsiteltiin tässä salissa viime vuoden marraskuussa. Myös silloin työmarkkinatuen rahoja jouduttiin lisäämään, vaikka työllisyys olikin parantunut.

Tuolloin valtiovarainvaliokunnan mietintö toiseen lisäbudjettiin otti myös kantaa siihen, mitä ongelmia työmarkkinatuessa on. Muun muassa työmarkkinatuen saajien ikäjakama oli marraskuun tietojen mukaan muuttunut eli yli 45-vuotiaiden määrä oli kasvanut työmarkkinatuen saajien joukossa. Edelleen ansiosidonnaiselta päivärahalta työmarkkinatuella tippuneiden määrä kasvoi. Tuolloin valtiovarainvaliokunta oli myös huolissaan siitä, että työmarkkinatuella olleet olivat pitkään työttöminä eli työllistytävät

erittäin hitaasti. Valiokunta kiinnitti huomiota myös siihen, että työmarkkinatuen saajista noin 15 prosenttia oli työvoimapolitiittisten toimenpiteiden piirissä eli esimerkiksi työharjoittelussa eikä heitä tilastoitu työttömiksi.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella on nähtävissä, ettei hallituksella eikä myöskään virkamiehillä ole täysin realistista käsitystä työmarkkinatuen tilanteesta. Etuudensaajien lisääntyminen kertoo, että työttömyyden ongelmakohdat eivät ole riittävällä tavalla hallituksen hoidossa, koska asiaan joudutaan yhä uudelleen ja uudelleen lisäbudjettien kautta palamaan.

Hallituksen tulisikin ottaa opiksi ja käydä perusteellisesti läpi koko työttömyysturvan ongelmakohdat. Vaikka työttömyys onkin jonkin verran alentunut, samaan aikaan työmarkkinatueen joudutaan budjetoimaan yhä lisää; se kertoo myös työttömyyden rakenteellisista ongelmista.

Keskustelun alkuvaiheessa oli myös ministeri Mönkäre paikalla ja kertoi, että pitkäaikaistyöttömien määrä ei ole kasvanut eikä voi olla syy siihen, että työmarkkinatuen saajien määrä on lisääntynyt. Mutta olisi mielenkiintoista kuulla hallituksen arvio kuitenkin siitä, miksi näin toistuvasti käy, miksi edelleen tulee uusia työmarkkinatuen saajia.

Arvoisa puhemies! Tämä lisäbudjetti tuo 40 miljoonaa markkaa lisäystä poliisimäärärahoihin. Budjettiesityksen mukaan lisäys on tarkoitettu yksinomaan nykyisten henkilöresurssien turvaamiseen. Eli lisäbudjettiesitys ei tuo uusia poliisimiehiä kentälle, vaikka on ollut pitkään jo tiedossa, että kentällä on vähintään 500–600 poliisin vajuus edelleen. Jo tämän vuoden budjettia hyväksyttäessä joulukuussa tässä salissa oppositio toi esille sen, että tämän vuoden budjetti poliisimäärärahoihin ei tule riittämään, ja nyt tämä tässä lisäbudjetin yhteydessä edelleenkin näkyy. Keskustaoppositio esitti silloin jo 100 miljoonan markan lisäystä tälle vuodelle, mutta se ei mennyt silloin läpi. Asiasta silloin äänestettiin.

Jatkuvasti kaikille eduskuntapuolueille on tuotu esille varmasti kentällä yksittäisten kansanedustajien, äänestäjien ja myös eri poliisijärjestöjen taholta, että nykyinen taso ei todellakaan riitä. Nyt kuitenkin hallitus ei edelleenkään tunnista eikä tunnusta sitä todellista vajusta, joka poliisin määrärahoissa on. Tämä tulee merkitsemään sitä, että käytännön poliisi-työssä ei tule nyt esitetyillä 40 miljoonalla mar-

kalla suurtakaan parannusta konkreettiseen työhön.

Arvoisa puhemies! Mielenkiintoinen yksityiskohta tuli esille tänään, kun tätä lisäbudjettia myös valtiovarainvaliokunnassa käsiteltiin ja kuultiin VM:n korkeita virkamiehiä. Sieltä tuli sellainen käsitys, jota minun mielestäni erityisesti kokoomuksen puolelta on haluttu ruokkia, että on ikään kuin kyllästytty jatkuvaan keskusteluun siitä, onko poliiseille riittävästi määrärahoja vai ei. Sekä VM että myös kokoomus ovat ikään kuin viestittäneet, että rahoja käytettäisiin kentällä väärin. Mielestäni myös ed. Vistbacka hieman viittasi puheenvuorossaan tähän.

Tänään minulle tuli sellainen käsitys valtiovarainvaliokunnassa, että katsotaan, että jos puhe määrärahojen riittävyydestä ei ala loppua, seuraava askel on, että tartutaan poliisiorganisaatioon. Ikään kuin viestitetään, että nyt ei tehdä tehokkaasti työtä niillä rahoilla, joita poliisille tällä hetkellä osoitetaan.

Ne edustajat, jotka olivat myös viime vaalikaudella täällä, muistavat, että vaalikauden alussa esillä oli sekä liikkuvan poliisin että keskusrikospoliisin toimintojen mahdollinen lakkauttaminen tai yhdistäminen muuhun poliisiorganisaatioon. Se sitten hiljaisuudessa haudattiin. Minulle itselleni tämän päivän kuulemisen perusteella tuli sellainen olo, ja siihen hieman virkamiehet antoivat vahvistustakin, että näin tullaan asiaa viemään eteenpäin nytenkin, ei välttämättä samassa muodossa, mutta tullaan tekemään esityksiä, että poliisiorganisaatiota muutettaisiin.

Arvoisa puhemies! Täällä on jo edellä viitattu hienoisesti siihen, mitä tämä käytännössä kentällä tarkoittaa. Jatkuvasti on julkisuudessa tietoja muun muassa huumerikollisuuden kasvusta ja muusta monimutkaistuneesta rikollisuudesta. Itse katson, että riittävien poliisimäärärahojen antamisella olisi vankka kansalaisten veronmaksajien, tuki. Se on varmaan niitä harvoja asioita, joissa tulee todella laaja tuki. Moni muu asia eri budjettialueilla on semmoinen, että aina löytyy vastarannan kiiskiä, että ei se ole niin tärkeää. Mutta tämä asia olisi sellainen, josta varmasti ei niin sanottua kansalaiskritiikkiä pahemmin tulisi. Sen vuoksi katson, että eduskunnan pitäisi ottaa tämä asia sitten, kun tämä täällä myöhemmin kesäkuussa eduskunnassa hyväksytään, omiin näppeihinsä ja antaa riittävät rahat. Eli tarkoitan sitä, että lisäbudjetti antaisi sen noin 90–100 miljoonaa markkaa poliisin määrärahoihin lisää.

Ed. Ala - Nissilä: Arvoisa rouva puhemies! Tämän lisätalousarvion yhteydessä on todella tarpeen keskustella poliisi- ja turvallisuusasioista ensinnäkin, kuten ed. Vehviläinen tässä teki. Lisätalousarviossa esitetään lisäystä poliisitoimeen 40 miljoonaa markkaa. Keskustahan syksyllä jo esitti tämän asian, ja meidän kritiikimme osoittautuu nyt oikeaksi. Silloin oikea summa olisi ollut muun muassa hallintovaliokunnan ja keskustan esittämä, selkeästi suurempi summa. Valitettavasti tämä lisäys ei nyt riitä, jota tässä on esitetty.

Haluaisin erityisesti nostaa esille huumeongelman. Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaoissa kuultiin hallituksen kertomuksen yhteydessä huumeasioista. Silloin voitiin todeta se, mikä muun muassa julkisuudessa viimeisen tutkimuksen yhteydessä on tullut esille, nimittäin se, että uusi huumeaalto pyyhkii Suomea. Tämä on ongelma, joka uhkaa käydä suomalaiselle yhteiskunnalle erittäin kalliiksi monella tavalla. Helsingin huumerikosyksikön johtaja Selin totesi, että jos tätä ongelmaa aiottaisiin poliisiresursein saada paremmin hallintaan, tarvittaisiin 200 poliisin virkaa lisää. Näin ollen on kysymys paljon suuremmista summista. Totta kai poliisia tarvitaan myös maakunnissa, missä saatavuus on heikko. Tänäkin päivänä on vielä sillä tavalla, että kyllä paloauto tulee paikalle, jos omaisuus uhkaa palaa, varsin nopeasti, mutta jos henkeä viedään, poliisia joutuu monissa tapauksissa odottamaan kohtuuttoman kauan.

Arvoisa puhemies! Nostaisin huumeongelman esille tässä yhteydessä, erittäin vakavan, erittäin kalliiksi yhteiskunnalle käyvän ongelman, ja tämä mielestäni on myös erityinen syy siihen, että välttämättä on resursseja lisättävä siitä, mitä hallitus esittää.

Toinen ongelma, johon täällä on viitattu ja joka oli myös valtiovarainvaliokunnassa jo esillä, on alue- ja rakennerahastojen käyttö. Suomen nettomaksu EU:lle nousee vuodelta 1998 yllättävän korkealle, yli 2 miljardin markan. Tämä on tietysti mielessä hälyttävä tieto. Alue- ja rakennerahastojen hallinto on takkuillut alusta lähtien. Vasta nyt sitä ollaan työryhmissä uudistamassa. Tällä uudistamisella on tavaton kiire. Tämä ehkä liittyy yleensä Lipposen I ja II hallituksen tiettyyn välinpitämättömyyteen alueellista kehitystä kohtaan. Tässä viitataan muuttoliiikkeeseen ja alueellisten erojen jatkuvaan kasvuun.

Yksin Tekesin määrärahat, joilla on tietty merkitys toki alueellisessa kehittämisessä, ovat jo suuremmat kuin aluemäärärahat Suomessa, ja

Suomessa käytännössä kansallinen aluepolitiikka on ajettu alas. Me olemme EU:n aluepolitiikan varassa. Kun se ei toimi, ei ole oikein välineitä riittävästi taistella alueellista eriarvoistumista vastaan. On välttämätöntä, että valtiovarainvaliokunnassa nyt tartutaan alue- ja rakennerahastokysymykseen ja hallinnon ongelmiin ja myös eduskunta siitä selvästi ilmaisee oman tahtonsa.

Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa esitetään myös valtuutusta ulkoasiainministeriön pääluokassa koskien tilapäistä edustusta kansainvälisissä neuvotteluissa. Kyse on lähinnä lentomatkoista sellaisilla alueilla, jotka ovat sotatoimialueita. Siinä valtio sitoutuksi vastuuseen, joka vakuutusmäärältään olisi 250 miljoonaa markkaa, mutta vahinkojen osalta 3 000 miljoonaa markkaa eli 3 miljardia markkaa. Tämä siinä on tarpeellinen ja tärkeä järjestely siihen liittyen, että Suomessa on nyt poikkeuksellista aktiivisuutta Kosovon kriisin osalta. Tasavallan presidentti ansiokkaasti tekee sovittelutyötä yhdessä muiden kanssa. Kuitenkin mielestäni tästäkin asiasta on syytä eduskunnan saada riittävä selvyys, mitkä ovat näiden järjestelyjen mahdolliset kustannukset. Kiinnitän huomiota myös siihen, että tämä järjestys koskisi vain tasavallan presidenttiä ja ministereitä. Miksi se ei voisi koskea esimerkiksi eduskunnan puhemiestä ja kansanedustajia yhtä hyvin? Tämä ehkä onkin syytä eduskunnassa tältä osin korjata.

Lopuksi totean, että tässä yhteydessä olisi myös eduskunnassa syytä käydä laajempaa talouspoliittista keskustelua valiokunnassa ja palautekeskustelussa. Kuten vastauspuheenvuorossa totesin, lisätalousarvio on hyvin tekninen suoritus, tavallaan pakollinen kuvio. Siinä ei ole paljon luovuutta finanssipolitiikan osalta, siinä ei ole tulo- ja työmarkkinapolitiikan suuntaan minkäänlaisia avauksia.

Suomi on nyt osa euroaluetta. Olemme euroalueen reunalla. Euroalueella korot on painettu alas lattiatasolle. Viimeksi korot ovat Suomessa olleet näin alhaalla vuonna 1868. Suomessa ja erityisesti Irlannissa ja Portugalissa on nyt luotoekspansio hyvin voimakas ja taloudessa voidaan nähdä ehkä eräitä ylikuumenemisenkin merkkejä. Toisaalta monet euroalueen maat ovat vaikeuksissa kasvu- ja vakaussopimuksen kanssa, erityisesti Italia. Italiasta on tullut huonoja uutisia, että he eivät pysy alkuperäisen ohjelman puitteissa. Tilanne Ranskassa, Hollannissa ja Saksassa ei juuri ole parempi. Olisi Suomen intressissä nyt, että nämä maat harjoittaisivat aktiivista finanssipolitiikkaa ja tulo- ja työmarkkina-

politiikkaa sen suhteen, että valtiontaloutta vakautetaan ja että työllisyys voisi parantua.

Suomen ollessa nyt puheenjohtajamaa mielestäni Suomen pitää olla aloitteellinen näissä asioissa, jotta meidän oma taloutemme ei kärsisi siitä, että muut eivät hoida omia asioitaan. Hallitukselta toivoisi toimenpiteitä työllisyyden suhteen. Tarvitaan työn antamisen, työn tekemisen ja yrittämisen esteiden raivaamista. Hallitusohjelmassahan on monia selvittelykohtia, jotka ovat kuitenkin lykkääntymässä varsin myöhäiseen aikaan. Parempi työllisyys totta kai toisi valtiontalouteen lisää liikkuvuutta, ja tätä kautta pitäisi liikkuvuutta saada.

Ensi vuoden budjettikehyshän on alkuperäistä pari miljardia korkeampi, 193 miljardia, ja mielestäni se ei ole tässä talouspolitiikassa mikään tiukka budjettikehyys vaan mieluumminkin löysänpuoleinen. Liikkumavaraa valtiontalouteen pitäisi saada paremman työllisyyden kautta ja tekemällä sellaisia ratkaisuja, jotka kannustavat ihmisiä hakeutumaan töihin ja kannustavat työn antamiseen ja yrittämiseen. Sen takia sosiaaliturvan ja verotuksen yhteensovittamisella olisi kiire. Tämä pitäisi tehdä kannustavasti ja samalla oikeudenmukaisesti.

Aivan viimeisenä asiana tulen maatalouden pääluokkaan. Siinä on vain teknisiä asioita. Ongelmahan on siinä se, että kansallista tukea ei toteuteta EU-sopimuksen mukaisena. Pitäisi olla 3,9 miljardia, kun on vain 3,5 ja jotakin päälle. Tämä on ongelma, ja tämä saattaa johtaa myös siihen, että Suomi ei pysty hyödyntämään kaikkea sitä tukea, jota suomalainen maatalous tässä tilanteessa aivan välttämättä tarvitsisi EU:n suunnasta.

Maatalouden kannattavuuden parantamiseksi vaaditaan toimia sekä EU:n maatalouspolitiikassa kansallisella tasolla että tietenkin markkinoilla ja näissä kaikissa suhteissa pitää edetä. Näen, että maatalouden kansallinen tuki hoidetaan niin kuin se sovittiin. Se ei ole valtiontaloudelle ongelma. Se on iso talous-, työllisyys- ja turvallisuuskysymys. Näen, että se toisi positiivisia, dynaamisia vaikutuksia myös valtiontaloudelle eikä merkitsisi juurikaan menojen lisääntymistä. Sitä paitsi se olisi oikeudenmukaista viljelijöitä kohtaan, joiden tulotaso on laskussa samaan aikaan, kun palkansaajien on noussut. Tältä osin ensi vuoden talousarvio ainakin välttämättä vaatisi korjauksia.

Arvoisa puhemies! Toivon, että eduskunnan valtiovarainvaliokunta tämän aika lyhyen käytettävissä olevan ajan puitteissa perehtyy näihin

ongelmakohtiin, joita lisätalousarviossa on, ja että nyt eduskunnan tahto toteutuisi, jotta voitaisiin tehdä hieman parempaa, hieman oikeudenmukaisempaa ja hieman työllistävämpää politiikkaa.

Ed. M. Pietikäinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. E l o : Puhemies! Kun täällä eräät keskustan kansanedustajat ovat todenneet tämän lisätalousarvion olevan hyvin teknisluonteinen, niin henkilökohtaisesti kyllä ainakin yhden eriävän mielipiteen esitän tältä osin, ja se koskee nimenomaan valtion velan lyhentämistä. Kun 4 miljardin markan lisäbudjetista miljardi osoitetaan valtion velan lyhentämiseen, niin minun mielestäni se on todellinen uutinen. Se olisi, niin kuin totesin vastauspuheenvuorossani ministeri Niinistölle, ansainnut ehkä paljon enemmänkin huomiota. Nimittäin tosiasia on se, että ensimmäisen kerran nyt vuosikausiin hallitus ja eduskunta tulevat todella merkittäväällä tavalla tarttumaan Suomen velkaongelmaan myönteiseen suuntaan, eli niin kuin lisätalousarvion perusteissa todetaan, tämä miljardi annetaan tilanteessa, jossa jo usean vuoden ajan on kestänyt suotuisa talouskehitys ja tämä talouskehitys jatkuu.

Siinä mielessä on syytä noteerata erittäin tyytyväisenä se, että lisätalousarvio tosiaan lähtee valtion velan lyhentämiseen. Urakkaa, puhemies, meillä on. Meillä on noin 425 miljardia markkaa edelleen velkaa, ja sen takia peräänkuulutankin sitä, että eduskunta nyt tässä keskustelussa ja erityisesti valtiovarainvaliokunnassa käy myös periaatteellista keskustelua siitä, millä vauhdilla nyt Suomen valtion velkaa aiotaan lyhentää ja mitä vaikutuksia sillä on meidän hyvinvointiyhteiskuntamme ylläpitämiseen, koska niin kuin täällä eräät sosialidemokraattiset edustajat ovat todenneet, kyllä me haluamme erityisesti pitää kiinni myös hyvinvointiyhteiskunnasta. Tiukka taloudenpito voidaan liittää hyvinvointiyhteiskuntaan, ja mielestäni terve järjenkäyttö on sallittua myös valtiovarainministeriössä silloin, kun valtiovarainministeriö suunnittelee valtion velan lyhentämistä. Mutta tämä on yhteistyötä. Tämä on yhteistyötä hallituksen ja eduskunnan välillä ja tietysti myös korkeimman virkamiesjohdon välillä.

Tämä yhden miljardin markan lyhentämissuunnitelma tai -esitys eduskunnalle merkitsee

minun mielestäni todellista käännettä ja on merkki todellisesta käännteestä Suomen taloudessa.

Vastauspuheenvuorossa lainasin myös hallitusohjelman kohtaa, jossa todettiin, että valtion velka aiotaan vaalikaudella puristaa alle 50 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Kuten totesin, monet kansantaloustieteilijät ovat sitä mieltä, että nykyisellä kasvuvauhdilla me pääsemme ilman minkäänlaisia lyhentämisiäkin tähän tavoitteeseen.

Ministeri Niinistö täällä sanoi, että siinä on vielä 50 prosenttia liikkumavaraa eli voidaan liikkua nollan ja 50 prosentin välillä. Kyllä, jos hallitusohjelman tätä kohtaa halutaan näin tulkita, tulkinta on varmasti sinänsä mahdollinen.

Mutta kaiken kaikkiaan tietysti tosiasia on se, että kun valtion velka lyhenee, se antaa meille mahdollisuuden muihin hyödyllisiin tarkoituksiin, joita kansalaiset kannattavat, koulutukseen, sosiaaliturvaan, työttömyysturvaan jne.

Puhemies! Vielä kerran totean, että odotan itse valtiovarainvaliokunnalta myös jonkinlaista kannanottoa siihen, millä vauhdilla nyt valtion velkaa saadaan lyhentää, ja siitä, että se olisi myös viesti valtiovarainministeriölle ja hallitukselle, joka valmistelee ensi vuoden talousarviota, ja koko vaalikauttakinkin varten.

Puhemies! Toinen asia, joka liittyy oleellisesti tähän, on se, minkälaista ylijäämää julkiselle taloudelle tavoitellaan. Lisätalousarviossa todetaan, että julkisyhteisöjen, siis julkisen talouden, jossa valtiontalouden lisäksi ovat mukana kunnat ja työeläkerahastot, rahoitusylijäämä kohoaissi 2,6 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Se on ilmeisesti Euroopan unionin ihan parhaita saavutuksia, jos niin käy kuin tässä lisätalousarviossa todetaan. Niin kuin totesin, tämä rahoitusylijäämä ja valtion velkaantumiskehitys pitää tasapainottaa hyvinvointipalvelujen kanssa.

Ei ole ehkä turhaan sanottu eräässä välihuodossa, joka koski Romaniaa: "Romania säästi itsensä hengiltä." Se mahdollisuus tietysti jokaisessa kansantaloudessa on, jos me menemme liiallisuuksiin.

Puhemies! Kuten totesin, meidän oma kansantaloutemme on jo usean vuoden ajan jatkunut erittäin myönteisenä. Kasvuvauhti on ollut keskimäärin 4 prosenttia vuodessa, mutta on aivan selvästi nähtävissä myös se, että globaalissa maailmantaloudessa Suomen talouskehitys on myös hyvin riippuvainen siitä, mitä tapahtuu muualla maailmassa. Mitä tapahtuu Yhdysvalloissa, mitä tapahtuu Japanissa, mitä tapahtuu muualla Aa-

siassa, Venäjällä, ja ennen kaikkea, puhemies, mitä tapahtuu Euroopan unionissa?

Täällä on jo monessa puheenvuorossa kiinnitetty huomiota Euroopan unionin sisäiseen kehitykseen, ja kieltämättä Euroopan unioni on ongelmallinen. Erityisesti sillä, että Euroopan unionin talousveturi, Saksa, yskii tänä päivänä, on oma merkityksensä. Saksahan on Suomen kannalta erittäin tärkeä kauppakumppani ja koko Euroopan unionin kannalta aivan keskeinen talousmahti.

Jos, niin kuin nyt näyttää, Saksan talouskasvu jää tänä vuonna 1,5 prosenttiin, ensi vuonna ehkä 2,1—2,2 prosenttiin, niin on aivan selvä, että sillä on merkitystä myös Suomen ja tietysti koko Euroopan unionin kannalta. Kun sama koskee myös niinkin suurta taloutta kuin Italia, joka ei Suomen kannalta tietenkään ole ollenkaan samassa asemassa kuin Saksan talous, niin on aivan selvää, että on syytä olla huolestunut siitä, mitä vaikutuksia on nimenomaan Saksan ja Italian kehityksellä koko Euroopan ja Suomen talouteen.

Puhemies! Tämä on heijastunut muun muassa euron arvoon, joka tämän päivän uutisten mukaan on tänään alhaisimmillaan viiden kuukauden historiansa aikana. Euro on laskenut alhaisimpaan arvoonsa, ja ehkä me suomalaiset emme osaa riittävästi kiinnittää huomiota siihen, mikä on euron arvo. Mutta kyllä Saksassa, jossa aina on totuttu vakaaseen markkaan. Saksalaiset ovat olleet huolissaan alusta alkaen euron heikkoudesta, ja uskon, että tämä on suuren luokan kysymys, jota tullaan Euroopan unionissa vielä käsittelemään ja erityisesti Euroopan keskuspankissa.

Aika selvä syykin on siihen, minkä takia euro heikkenee muun muassa dollariin nähden, ja se on se, että Euroopan unionin kasvun oletetaan tänä vuonna jäävän 2,2 prosenttiin, kun Yhdysvalloissa on lähes kaksinkertainen kasvu eli 4,1 prosenttia. Tämä johtaa siihen, että euro heikkenee dollariin nähden ja euro on heikentynyt myös esimerkiksi tänään jeniin nähden.

Toinen asia, jota me suomalaiset aina olemme korostaneet, on se, että kun valuutta heikkenee, niin se tietysti auttaa vientiä, ja ilmeistä on, että markkinoilla nähdään Euroopan unionin vientiä tarvitsevan tätä heikkoa euroa. Mutta kuten totesin, ainakin niiden lehtitietojen mukaan, joita olen tällä viikolla voinut lukea, Saksassa on todella suurta huolestuneisuutta euron arvosta, ja uskon, että se tulee olemaan aivan lähipäivien keskeisiä kysymyksiä.

Mitä tulee Suomeen vielä, puhemies, niin minun mielestäni meidän pitää olla jonkin verran huolestuneita siitä, että Suomen viennin kehitys myöskin lepää yhä enemmän Nokian varassa. Se, että sähkötekniinen vienti lisääntyy, on erinomainen asia, ja se lisääntyy kovalla vauhdilla. Mutta kun samanaikaisesti, jos me katsomme, mitä viimeisen puolen vuoden aikana on meidän keskeisillä metalli- ja paperiteollisuuden aloillamme tapahtunut, niin siellähän vienti on merkittävästi alentunut, ja tämä on minun mielestäni huolestuttavaa.

Ei Nokiakaan voi aina vetää. Minä henkilökohtaisesti uskon Nokiaan ja siihen, että me suomalaiset olemme hyvin kehityskykyisiä ja osaamme hoitaa myöskin tätä sähkötekniistä puolta niin, että se menestyy tulevaisuudessakin, mutta eihän kansantalous voi luottaa pelkästään yhteen teollisuudenalaan eikä yhteen suureen yritykseen.

Puhemies! Ihan lopuksi muutama sana valtionyhtiöiden osakkeiden myynnistä. Tässä hallitusohjelmassa todetaan seuraavaa: "Valtion omaisuuden myynnistä saatavat tulot ohjataan ensisijaisesti valtion velan lyhentämiseen", josta alussa jo puhuin, ja sen jälkeen sitten" tutkimus- ja kehitystyön saavutetun menotason turvaamiseen sekä Suomen Teollisuussijoitus Oy:n toimintaedellytysten vahvistamiseen."

Minun mielestäni tämä on sinänsä ihan oikein. Kun valtion omaisuutta myydään, niin pääosa käytetään valtion velan lyhentämiseen. Tiedän, että sosialidemokraattien keskuudessa on erilaisia näkemyksiä siitä, mutta jos me pidämme, niin kuin itse pidän, valtion velkaa todellisenä ongelmana, niin ainakin henkilökohtaisesti olen valmis hyväksymään tämän, ja hallitusohjelmahan on täällä hyväksytty.

Mutta, puhemies, eräs keskeinen kysymys on se, missä järjestyksessä ja millä nopeudella meidän nyt kannattaa yksityistää valtionyhtiöitä. Pari kuukautta sitten valtiovarainministeriön budjettipäällikkö Timo Viherkenttä totesi Kaupalehdessä, että hänestä ainakin on hölmöläisen puuhaa se, että valtionyhtiöiden osakkeita myydään tilanteessa, jossa osingot tuottavat merkittäviä määriä valtiolle rahaa ja toisaalta valtionyhtiöiden arvo nousee jatkuvasti. Hänen mielestään, jos oikein muistan sanamuodon, kysymys oli siitä, että ei ole mitään järkeä myydä lypsävää lehmää, ja näin varmasti on. Oma toivomukseni on, että kun hallitusohjelmassa todetaan, että on erikseen eduskunnan aina ratkaistava, milloin valtion omaisuutta myydään, niin oltaisiin varsin

pidättyväisiä tässä suhteessa ja katsottaisiin se tilanne, joka milloinkin vallitsee. Henkilökohtaisesti en vastusta valtionyhtiöiden yksityistämisen jatkamista, jos se katsotaan tarpeelliseksi ja erityisesti jos se katsotaan järkeväksi.

Puhemies! Lopuksi haluan sanoa vain sen vielä, että työllisyys mielestäni on ylivoimaisesti tärkein kysymys edelleen meillä Suomessa. Vaikka kun me EU:n lukuja käytämme, me puhumme noin 10 prosentin työttömyydestä, me tiedämme, että työvoimaministeriön tilastojen mukaan meidän työttömyytemme on kuitenkin merkittävästi korkeampi, ja jos katsotaan kaikki työttömät, jotka ovat varsinaisesti työttöminä, koulutuksessa ja muiden työvoimatoimenpiteiden piirissä, niin meidän työttömyytemme on noin 500 000 suomalaista. Eli tämä on meidän tärkein kysymyksemme tälläkin vaalikaudella.

Tässä yhteydessä kun esimerkiksi Euroopan unionin huippukokous nyt käsittelee työllisyys-sopimusta, haluan vain todeta, ettei EU pysty ratkaisemaan Suomen työllisyysongelmia, mutta meidän ei myöskään pidä väheksyä sitä mitä Euroopan unioni voi tehdä työllisyyden parantamiseksi omalta osaltaan. Minun mielestäni työttömyysongelma on olemassa ja se on tunnustettava ja toivon, puhemies, myös, että valtiovarainministeriössä tämä ongelma tunnustetaan. Kun todella tänään esimerkiksi uutisten mukaan ylijohtaja Hetemäki on toistanut sanontansa siitä, että ylikuumeneminen uhkaa Suomea, niin minä toistan omalta osaltani sen, mitä sanoin vastauspuheenvuorossani. Minun mielestäni puheet siitä, kun työttömyys eräissä maakunnissa on edelleen yli 20 prosenttia, että nyt ylikuumeneminen uhkaisi Suomen kansantaloutta, niin tässä pitää nyt kyllä käyttää järkeä. Oma vaati-mukseni on se, että ruvetaan puhumaan ylikuume-nemisesta vasta sen jälkeen kun jokaisessa maakunnassa on päästy vähintään 15 prosentin työttömyyden alapuolelle.

Puhemies! Meillä on käsiteltävänä myönteinen lisätalousarvio, joka perustuu maan myönteiseen talouskehitykseen.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on ihan kaikella myönteisyydellä syytä kirjata monet niistä puheenvuoroista, joita tämän keskustelun aikana täällä on käytetty, eli myönteisyydellä siitä lähtökohdasta, että ainakin osassa tätä eduskuntaa on rohkeutta arvioida kriittisesti yleistä talouspolitiikan linjaa ja siinä yleisessä talouspolitiikan linjassa nimenomaan tätä finanssipolitiikan, budjettipolitiikan osuut-

ta, joka hallituksen esityksenä, lähinnä lisätalousarvion muodossa nyt on tänne tullut. Näyttää vain siltä, että tämä keskusteluasetelma on vähän erikoinen siinä mielessä, että erityisesti valtiovarainministeri Niinistön puolueen puolelta ei juuri sanottavaa ole. Sen linja, jota hän julistaa, näyttää tyystin tyydyttävän hänen omaa puoluettaan, kokoomuksen kansanedustajia, kun taas sosialidemokraattiselta puolelta ja vähän vasemmistoliitonkin suunnalta on tullut tervettä kriittistä, kyselevää, analysoivaa otetta tähän keskusteluun, mitä viimeksi ed. Elon puheenvuoro omalta osaltaan oli. Tällaista taatusti tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Tämä lisäbudjetti todella kirjaa välttämättömät muutokset. Tämän vuoden varsinaiseen talousarvioon nuo muutokset ovat varsin pieniä. Kun lisäbudjetista otetaan pois konvertointi, Arsenal-ratkaisut ja EU-rahojen hallinnointiin liittyvät teknisluontoiset asiat, niin tämän jälkeen ne rahamäärät, joita lisäbudjetissa siirrellään, ovat valtaosaltaan suurin piirtein ainoastaan muutaman 10 miljoonan markan suuruisia pääluokkaa kohti, varsin pieniä ja mitättömiä kaiken kaikkinsa.

Kun verotuloja tulee vähän lisää, niin kuin nyt tulee, näillä lisäverotuloilla ostetaan nyt sitten tulevaisuuden velkarasitetta rahoitettavaksi kuluva vuoden aikana ja nimenomaan tällä lisätalousarviolla. Velkasalkun sisällön järkevöittäminen onkin sinänsä aivan paikallaan. Nämä konvertointiratkaisut ovat mielestäni hyväksyttäviä ja kannatettavia.

Keskustan eduskuntaryhmällä ei tähän peruslinjaan ole poikkipuolista sanottavaa. Aivan liian kallishintaista rahaa on syytä vaihtaa halvempaan rahaan, olkoinkin, että se maksaa lyhyellä tähtäyksellä, tänä vuonna, ensi vuonna ja ehkä vielä seuraavanakin vuonna, vähän enemmän, kuin vanha salkkurakenne olisi maksanut. Tästä huolimatta tämä on järkevää tehdä sekä suhdannepoliittisista syistä että myös ylipäänsä velkasalkun järkevän hoidon nimissä.

Rinnan tällaisten konvertointiratkaisujen kanssa, jotka ovat tämän budjetin aineellisesti ylivoimaisesti suurin ja tärkein asia, lisäbudjetin käsittely antaa muutoinkin edellytykset ja mahdollisuudet kaikkeen tähän talouskehityksen ja finanssipolitiikan roolista, jos niitä edellytyksiä halutaan käyttää. Ministeri Niinistön edustama asenne, että eduskunnan puhevalta voisi ulottua ainoastaan budjettikehykseen, niiden miljardimääriin, on varsin kamreerimaista politiikkaa ja aika vahvaa sukua häntä edeltäneen valtiova-

rainministerin, Iiro Viinasen, pyrkimyksille. Onneksi, vielä toistamiseen, täällä on rohkeutta katsoa myös näiden kokonaiskehysten sisään.

Minkä takia erityisesti tässä tilanteessa tällaista rohkeutta pitäisi olla? Paljolti siitä syystä, mihin tulokseen ed. Elokkin puheenvuorossaan tuli. Tämän ajan, aivan näiden päivien ja viikkojen talouspoliittisesta keskustelusta voidaan tunnistaa muutama erityinen huoli, muutama erityinen kansallinenkin huoli, joihin voisi kuvitella, että myös kesken budjettivuoden pitäisi voida jollakin tavalla reagoida.

Näistä huolista ensimmäinen on se, että Suomen talouden kasvun rakenne muuttuu kaiken aikaa entistä aneemisemmaksi. Suomen kansantuote ja erityisesti kansantuotteen sisällä vienti muuttuu yhä enemmän Nokia-vetoiseksi vienniksi. Ei siinä sinänsä mitään pahaa ole, päinvastoin se on erinomainen asia, että Nokialla menee hyvin. Mutta ongelma on siinä, että monilla muilla aloilla ei likimainkaan mene niin hyvin, ei edes niin hyvin kuin meni vuosi sitten, eikä edes kaikilla niin hyvin kuin meni vuonna 97. Tässä on huolenaihe, analyysin paikka, miksi näin on tapahtunut ja miksi tähän tapaan asiat ovat menossa.

Toinen vallitsevan talouspoliittisen keskustelun huolenaihe liittyy nimenomaan siihen, miksi erityisesti pk-yritysten, jotka voisivat parhaimmillaan työllistää paljon enemmän, miksi erityisesti niiden liikkeellelähtö vieläkin odottaa itseään. Tarkoitin erityisesti teollisen tuotannon pk-yrityksiä. Kotimarkkinoille suuntautuvissa palveluyrityksissä pk-puolella on tapahtunut liikehdintää kotimaisen kulutuskysynnän kasvun myötä, mutta erityisesti vientiin menevät ja muutoin kotimarkkinoille suuntautuvat pk-teolliset yritykset edelleenkin puurtavat aika syvällä eivätkä pääse kunnolla sille aallonharjalle, joka tällä hetkellä taloudessa yleensä on meneillään.

Kolmas ajankohtaisen keskustelun huolenaihe liittyy nimenomaan ed. Elon esille ottamaan kysymykseen suhdanteista, siitä, mikä on suhdannekuva. Ministeri Niinistökin jo jollakin tavalla, vähintään rivien välistä, mutta myös ja ennen kaikkea hänen johtamansa ministeriön kansantalouselämyksen päällikkö Hetemäki ovat hyvin voimakkaasti korostaneet toistamiseen todella ylikuumenemisen vaaroista. Samaan aikaan ylikuumenemisen vaarat ovat kansantalouselämyksen päällikön mielessä, kun äsken kertomallani tavalla tämä kaksijakoisuus tuotannossa on ilmeinen, ja kun samanaikaisesti maan sisäi-

sessä alueellisessa kehityksessä erilaistuminen kulkee entistä kovempaa vauhtia.

Monilla mittareilla mitaten suhdanteet todella alueellisesti kuumentuvat erällä maantieteellisillä alueilla, lähinnä muutamassa harvassa suuremmissa keskuksessa, oikeastaan yhdellä suuremmalla keskusalueella. Samaan aikaan suuressa osassa Suomea työpaikkojen nettomäärä, ei suuressa osassa, mutta osassa Suomea työpaikkojen nettomäärä vähenee tällä hetkellä. Työttömyys voi näilläkin alueilla jonkin verran vähentyä jo tällä hetkellä, mutta kun samaan aikaan väestömuutto on erittäin kovassa vauhdissa, käy niin, että tosiasiasa tarjolla olevien työpaikkojen määrä monissa kunnissa, jopa seutukunnissa, tällä hetkellä suorastaan vähenee.

Suhdannekuva tässä mielessä maan sisällä on tavattoman erilainen. Osassa maata on selvästikin ylikuumenemisen merkkejä ja osassa selvästi ikään kuin alijäähtymisen merkkejä. Ylikuumenemisen merkit saatoin omalta osaltani havaita hyvin selvästi oman asuntoni hinnoittelun suhteen. Asun Munkkivuoressa, ja muuan alan yrittäjä on pyrkinyt ostamaan tuota asuntoa muutama viimeisen vuoden aikana ja tekee aika ajoin yrityksiä. Viimeinen tarjous, jonka yritys teki, kertoi selvää kieltä siitä, että 5—6 kilometrin päässä Helsingin keskustasta asuntojen hinnat ovat nousseet aivan huimaa vauhtia. Asia ilmenee monella muullakin mittarilla, mutta tässä yksi arkinen mittari, joka voi näyttäytyä jokaiselle meistä, jos panemme oman asunnon myyntiin. Myös näin arkeisilla mittareilla on selvästi nähtävissä suhdannetilanteen alueellinen erilaistuminen maan sisällä.

Arvoisa puhemies! Tätä taustaa vasten minun sanomani on vielä toistamiseen — yritin äsken vastauspuheenvuorossakin sitä jo esille tuoda — että olisi kyllä ollut syytä tämän lisäbudjetin yhteydessä arvioida muun muassa alueellisen kehityksen, tai sanotaan näin päin, arvioida suhdannekehityksen nykytilaa tässä lisäbudjetissa ja katsoa, millä tavalla sitä suhdannekehityksen nykytilaa voitaisiin vielä finanssipolitiikan keinoin jollakin tavalla tasapainottaa. Näin vaatiessani ja näin esittäessäni vielä kertaalleen en esitä välttämättä lisää enkä ollenkaan budjetti-kehyksiin lisää miljardeja, vaan päinvastoin esitan toimenpiteitä, joilla sitä ylikuumenemisen uhkaa purettaisiin niillä alueilla, joilla se uhka on olemassa. Näillä purkuvaroilla voitaisiin paikata niitä ongelma-alueiden suurimpia ongelmia, joita ongelma-alueita ed. Elo muun muassa omalta osaltaan ja ed. Rajamäki — haluan nyt

erityisesti sosialidemokraattien suuntaan tässä katsoa — omissa puheenvuoroissaan minusta aivan oikein toivat esiin. Osassa maata on edelleenkin 20 prosentin työttömyys, tosiasiallinen työttömyys jopa tätä suurempikin, mutta tilastoitu työttömyys 20 prosentin suuruinen. Kyllä tätä tilannetta pitäisi jollakin tavalla voida tasapainottaa.

Yksi tapa toimia on tietysti se, että otetaan käyttöön päinvastoin keinoja, joilla entisestään väen liikkumista ja liikkeelle saamista maakunnista vauhditetaan ja kiihdytetään. Pannaan siihen rahaa ja toisaalta pannaan julkisia varoja samaan aikaan lisää uuteen asuntotuotantoon, suurten keskusten perusinfraan rakentamiseen. Tällä konstilla kylläkin lyhyttäjätyksellä kansantuote kasvaa entistä nopeammin, mutta pitkässä juoksussa kokonaistalouden, kansantalouden terveyden kannalta tällä kaikella ei ole mitään tekemistä eikä järkeä.

Arvoisa puhemies! Toivoisinkin, että nyt, niin kuin täällä sosialidemokraatit hyvin rohkeasti sanoivat omissa monissa puheenvuoroissaan, tämän lisäbudjetin eduskuntakäsittelyn aikana hyvin tarkasti arvioitaisiin erityisesti, voitaisiinko äsken tarkoitetussa mielessä suhdannekuvaa tasapainottaa, vähän ottaa liikaa käyttövoimaa pois liiaksi kuumenneilta alueilta ja kohdentaa sitä sellaisille, jotka ovat selvästikin alityöllistettyjä. Erityisesti tässä katsannossa se minimi, joka pitäisi hoitaa, on varmistaa se, että eri pääluokkien momenteille kirjataan riittävä määrä niitä kansallisia vastinrahoja, jotka turvaavat sen, että Suomi kykenee käyttämään EU:lta meille muutoin tulossa olevat EU-rahast maksimaalisesti ja täysimääräisesti.

Nyt on käynyt sillä tavalla, että viime vuonna jäi saamatta aluekehitysrahoja noin miljardin markan verran. Niitä kertyi vähän yli miljardi, 1 040 000 000 markkaa taisi olla tarkka summa, kun keskimäärin Suomen pitäisi saada 2,1 miljardia markkaa EU:n alue- ja rakennetukea ohjelmakaudella 95—99. Nyt on käynyt niin, että kun vielä 97 ja 96 niitä saatiin aika hyvin, koko lailla tuo 2 miljardia markkaa, 98 tulee tällaiseksi monttuvuodeksi, jolloin jää tuntuva määrä näitä rahoja saamatta. Monet ministeriöt ovat entisestään vetäneet pientenkin momenttien hallinnon ministeriöön, mikä on johtanut EU-ohjelmien käytännön toteutuksen byrokratisoitumiseen hyvin mittavassa määrin. Toivottavaa olisikin, että valiokunta nyt erityisesti tämän varmistaa ja tarkistaa, että riittävä kansallinen rahoitus näihin EU-tarpeisiin saataisiin.

Arvoisa puhemies! Aivan viimeisenä asiana haluan yhtyä monien keskustan edustajien täällä esittämään huoleen poliisimäärärahojen riittämättömyydestä. Se lisä, joka tässä esitetään, ei ole vielä riittävä. Kun ministeri on paikalla, erityisesti haluan tähän vielä kiinnittää huomiota. Onhan muutamassa vuodessa toimintamäärärahoihin tullut lisää rahaa — vuonna 95 toimintamäärärahat olivat 2,577 miljardia markkaa ja nyt lisäbudjetin jälkeen vähän vajaa 2,8 miljardia markkaa — mutta samaan aikaan on tullut kolsoltti uusia tehtäviä poliisille, nimenomaan sellaisia tehtäviä, jotka vaativat erittäin paljon lisää toimintamäärärahoja. Tämän realiteetin mahdollisimman nopea tunnustaminen on tavattoman tärkeä asia. Toivon, että myöskin poliisimäärärahojen lisäystä voidaan arvioida ja tarvittaessa lisätä siitä, mitä hallitus on esittänyt.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Anttila.

Sisäasiainministeri H ä k k ä m i e s : Arvoisa puhemies! Täällä käytiin poliisimäärärahoja koskeva keskustelu muutama päivä sitten, mutta ehkä siitä huolimatta jokin sana asiasta.

Se, mitä ed. Pekkarinen puheenvuorossaan sanoi, on suunnilleen totta. Luulen, että siitä tässäkin salissa vallitsee hyvin pitkälle menevä yksimielisyys. Toistan sen, minkä aikaisemmin olen sanonut, että jos vuosi 98—99 ja tulevan budjettivuoden kehysten suurennus lasketaan yhteen, poliisimäärärahat kasvavat noin 200 miljoonalla tämän kolmivuotiskauden aikana. Jos sitä verrataan moneen muuhun sektoriin, itse asiassa nousu on aika huomattava. Mutta niin kuin täällä on todettu, poliisi on myöskin joutunut ottamaan hoitaakseen uusia tehtäviä, nimenomaan kansainvälisiä velvoitteita. Niistä kertyvät laskut ovat aika suuria. Näin muodoin tuollainen rahaongelma on päässyt syntymään.

Haluan kuitenkin muistuttaa ja korostaa sitä, että kun lamavuosien aikana poliisikoulutuskin käytännössä melkein lopetettiin, siitä on ollut seurauksena se, että vaikka eduskunta nyt päättäisi osoittaa sen markkamäärän, jonka auki olevat vakanssit tarvitsevat, niitä ei kyettäisi täyttämään, koska Suomessa ei ole vapaana olevia poliisimiehiä. Joka tapauksessa vakanssien täyttäminen tulee olemaan hidas prosessi, kun me muistamme vielä sen, että poliisikunnankin ikärakenne on sen kaltainen, että vuosittain eläk-

keelle jää noin 250 poliisimiestä. Kun parhaimmillaankin ehkä pystytään kouluttamaan 300 poliisimiestä per vuosi, siitä seuraa, että vuotuisen lisäys on luokkaa 50, maksimissaan 100 henkilöä. Näin muodoin vaikka rahaa olisikin osoitetaan, poliisivakanssien täyttäminen ei tule onnistumaan nopeasti, mutta toivon, että meidän kaikkien yhteisenä pyrkimyksenä on se, että myöskin tuossa hitaammassa aikataulussa näin kyetään tekemään.

Ed. P e k k a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan moni seikka myönteisyydellä on otettavissa vastaan siitä, mitä ministeri äsken sanoi. Mitä tulee poliisin henkilöstön määrään, minulla oli tilaisuus keskustella Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtajan Matti Kratsin kanssa muutama päivä sitten. Hän kyllä vakuutti minulle, että sekä menneiden vuosien aikaan että myös tästä eteenpäin poliisikoulutus olisi kyennyt reagoimaan kohtuullisen nopeasti ja riittävästi nopeasti esimerkiksi menneiden vuosien osalta siihen, että näin suurta vakanssien tyhjälleen jättämistä ei olisi tarvinnut tehdä. Sillä ei voi perustella sitä, että muutaman viime vuoden aikana näin monta vakanssia on jäänyt käyttämättä. Jos olisi ollut tieto, että rahat riittävät suurempaan vakanssimäärään kehysvuosien aikaan, poliisikoulutus olisi voinut reagoida huomattavasti paremmin kuin minkä kuvan ministeri antaa.

Minun täytyy kyllä sanoa, että vähän samanlaisen käsityksen ja kuvan kuin Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtaja on kertonut, olen saanut myös ministeri Häkämiehen johtaman ministeriön virkamiesten kanssa käytyjen keskustelujen perusteella.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri Häkämiehen selvitys oli vähän kuin harakalla tervatulla sillalla, että vuoroin on pyrstö ja vuoroin nokka kiinni tervassa. Nyt te selitätte poliisien ongelmia sillä, että ei ole koulutettu. Kyllä kai teidän sateenkaarihallituksellanne olisi ollut mahdollisuus vuodesta 95 kouluttaa poliiseja. Tiesitte varsin hyvin, että tilanne on poliisin resurssikysymysten osalta vakava. Olisitte voinut hoitaa kokonaisuudessaan sekä määrärahat että koulutuksen. Ei siinä ole mitään selittämistä.

Mutta mielellään, jos ministeri Häkämies vielä vastaa, haluaisin kysyä siitä, minkä varsinaisessa puheenvuorossanikin otin esille, että nyt Euroopan unionin puheenjohtajuuden aikana poliisin

tehtävät merkittävästi lisääntyvät. Te satsaatte poliiseja — olen itse aikamani ollut Etyk-jutuissa vuonna 75 ja muistan, minkälaista se oli. Melkein koko maan poliisikunta oli silloin Helsingissä komennettuna. Nyt ongelma tulee vielä pahemmaksi, kun seuraavan puolen vuoden aikana kaikki poliisit vartioivat EU-valtuutettuja ja EU-tapahtumia. Mitenkä tämä vaikuttaa poliisien resurssisiin varsinaisessa järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä, kun näin käy? 40 miljoonaa markkaa ei edes riitä niihin ylimääräisiin menoihin, joita teillä on EU-kysymysten takia. Resurssit ovat niin kuin ovat, että kun puolet pannaan herroja vartioitteen, niin ei silloin tavallisen suomalaisen turvallisuudesta välitetä yhtään mitään.

Sisäasiainministeri Häkämies: Arvoisa puhemies! Itse asiassa on aivan totta, mitä ed. Pekkarinen sanoi. Minä vain kuvasin, mikä on tilanne tällä hetkellä. Jos poliisikoulutus on laiminlyöty menneinä vuosina, niin se on tänä päivänä realiteetti.

Ed. Aittoniemelle sanoisin, että minulla on nyt ollut aikaa vajaan kaksi kuukautta näistä asioista päättää ja niitä ohjata, enkä voi tietysti ottaa vastuuta menneestä ajasta. Se, että poliiseja ei koulutettu, varmasti johtui siitä, että kun määrärahat olivat niukat ja tiedettiin, että vakansseja ei täytetä, niin ei myöskään sitten koulutettu. Mutta minä kuvasin sitä tilannetta, missä ollaan nyt, koska on turha taivastella sinänsä sitä, mitä on tapahtunut, vaan nyt pitää miettiä niitä keinoja, millä korjaamme tilannetta tästä eteenpäin.

Se, että Suomi on Euroopan unionin puheenjohtajamaa heinäkuun alusta lukien, varmasti merkitsee myös velvoitteita turvakysymyksissä. On kuitenkin muistettava, että tällä kertaa, jos katsotaan kokouskirjoja ympäri Suomea, erilaiset kokoukset kyllä jakautuvat itse asiassa kohtuullisen tasapuolisesti ympäri Suomea eikä kysymys ole siitä, että pelkästään Helsingissä tai eteläisessä Suomessa kokouksia pidettäisiin.

Ymmärtääkseni poliisi on saanut tämän vuoden kehykseen EU-kokousten turvajärjestelyjen takia haluamansa miljoonamäärän, ja uskoisin, että turvatoimet eivät tule aiheuttamaan mitään perustavaa laatua olevia ongelmia. Selvää tietysti on, että kansainvälisten kokousten turvajärjestelyistä huolehditaan. Suomi on varmasti tällaisissa asioissa maailman johtavia maita. Selvää myös on, kuten ed. Aittoniemi poliisistaustan omaavana tietää, että jos miehiä komennetaan turvatoihin jotain kokousta varten, niin eihän

poliisilla ole mitään reserviä, josta voitaisiin ikään kuin sijaisia palkata.

Ed. Rosendahl: Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Årets första tilläggsbudget avläts i ett läge när den ekonomiska situationen och utvecklingen i vårt land är gynnsam, ja till och med gynnsammare än i de flesta andra EU-länder. Finland har tills vidare dragit nytta av den försvagade euron, som nu nått sitt lägsta värde i förhållande till dollarn under det halvår euron existerat. Orsakerna är inte bara en stark ekonomisk utveckling i USA, utan också en svag tillväxt och en svag budgetbalans i de stora Emu-länderna. Tilltron till euron är därför inte den bästa och den har åtminstone ännu inte blivit den världsvaluta man hoppades på. Detta intryck förstärks av att man tillät en del länder manipulera med konvergenskriterierna för inträdet i valutaområdet, vilket nu hämnar sig. Balkankrisen gör sitt till för att öka osäkerheten i Europa. Det finns därför också ekonomiska skäl som talar för att så snabbt som möjligt åstadkomma fred i vår världsdel och att därefter påbörja återuppbyggnadsarbetet i Kosovo och dess grannländer.

Något över hälften av tilläggsbudgetens belopp på 4,2 miljarder mark finansieras genom att budgetera högre intäkter från inkomst- och förmögenhetsskatten. Redan i bokslutet för 1998 visade sig skatten ge 1,5 miljarder mera än som beräknades i 1998 års andra tilläggsbudget. Detta innebär att inkomst- och förmögenhetsskatten i år skulle inbringa 3,4 miljarder mark mera än i bokslutet för fjolåret.

Mervärdesskatten, som redan i den ordinarie budgeten skrevs upp med 3,3 miljarder mark, uppskattas däremot inbringa 0,5 miljard mark mindre än beräknat. Skatteintäkterna från företagare har stigit. Enligt TT:s uppskattning betalade företagarna i fjol 12 miljarder mark i inkomstskatter, dvs. fyra procent av sin omsättning. Summan är ett nytt rekord och som andel av omsättningen högre än i Oecd-länderna i genomsnitt. Tillväxten härrör sig huvudsakligen från storföretagen, medan de mindre företagen inte gått så bra. Utvecklingen visar alltså att företagsskatten är mycket lönsam för staten även med nuvarande skattesats, medan en förhöjd skattesats på vinst och dividend kan verka strypande på statens skatteintäkter genom att skattebasen flyttar ut ur landet.

Den andra betydande inkomsten för tilläggsbudgeten är att kapitalinvesteringar återbetalas

från egendomsförvaltningsbolaget Arsenal till ett belopp om 2 miljarder mark. I anslutning härtill kan det framhållas att förslaget om att förkorta tiden för avveckling av egendomsförvaltningsbolagets verksamhet överensstämmer med svenska riksdagsgruppens önskemål och ekonomiutskottets och riksdagens tidigare uttalanden. Arrangemanget förutsätter dock en kapitalförstärkning i det statliga bolaget Kapiteeli Oy som bedriver fastighetsrörelsen och till vilket Arsenals fastighetsbolag fusioneras. Statsrådet befullmäktigas av riksdagen nu till detta genom tilläggsbudgeten.

Arvoisa puhemies! Huolimatta valtion lainojen korkeista 29 miljardin markan korkokustannuksista kasvaa budjettilyijäämä. Tämän vuoden nettolyhennysten kokonaissumman arvioidaan näin nousevan 1 258 miljoonaan markkaan. On luonnollisesti myönteistä, että olemme päässeet tilanteeseen, jolloin lainoja aletaan lyhentää, mutta tahti on vielä liian hidas. Tällä lyhennysvauhdilla vie vielä noin 400 vuotta, ennen kuin Suomi olisi velaton. Valtiontalouden ylijäämä on sitä paitsi edellytys sille, että talouspolitiikalla voidaan reagoida tuleviin matalasuhdanteisiin. Lainojen nopea lyhentäminen tuskin onnistuu muulla tavoin kuin että valtio vähentää merkittävästi teollisuusosakkeiden ja kiinteistön omistustaan. Tämän vuoksi sopivissa kurssitilanteissa on myyntivaltuuksia hyödynnettävä ja varoja irrotettava tuntuvimpiin lainanlyhenyksiin.

Menopuolen lisäyksistä tuemme luonnollisesti noin 80 miljoonan markan määrärahalisäystä Suomen toimenpiteille Balkanilla. Kysymys on pakolaisten ja turvapaikan hakijoiden vastaanottamisesta sekä kansainvälisestä avusta, jotta karkotetulle väestölle voitaisiin antaa humanitaarista apua.

Ulkoministeriöllä on oikeus valtion puolesta sitoutua korvausvastuuseen vahingoista, joita voidaan aiheuttaa ilma-aluksille valtio- ja ministerivierailuihin yhteydessä. Sotatoimialueelle tehtävistä valtio- ja ministerivierailuista aiheutuva korvausvastuu saa koskea ilma-alusten aiheuttamia enintään 3 miljardin markan vahinkoja. Järjestelmä tarvitaan, koska tavanomaiset ilma-alusvakuutukset eivät ole voimassa sotatoimialueella.

Poliisitoimen määrärahoihin ehdotetaan 40 miljoonan markan lisäystä nykyisiin henkilöstöresursseihin. Varat ovat kuitenkin edelleen niukat, jotta ne vastaisivat poliisin resurssitarvetta

erityisesti taistelussa huumausaineita vastaan. Käytännössä viime vuoden lisärahoitus, 30 miljoonaa markkaa, on mennyt henkilöstömenoihin.

On myönteistä, että Ratahallintokeskus saa 100 miljoonan markan lisäyksen tasoristeyksien poistoon ja muihin parannustöihin. Määräraha rahoitetaan käytännössä Valtionrautateiden 130 miljoonan markan osinkomaksulla. Käsitykseni on, että jäljelle jäävät 30 miljoonaa markkaa on siirrettävä ratojen kunnossapitoon syksyn lisätalousarvion yhteydessä. Rataverkkomme turvallisuusjärjestelmä on yksinkertaisesti paikka paikoin toivottoman vanhentunut.

Liikenneministeriön pääluokan osalta on tärkeää myös ottaa esille mietinnössä sivuutetut määrärahat, esimerkiksi perustienpitomäärärahat. Osittain EU:n rahoittamat hankkeet tarvitsevat kansallista vastinrahoitusta, jota ei ole otettu budjettikehyksiin, vaan niitä ehdotetaan rahoitettaviksi perustienpidon talousarviomäärärahoista. Näin asiaa ei voida pitemmän päälle hoitaa, vaan vastinrahoitus on otettava huomioon raameissa. Kuten tiedetään, tienpitoon varatut määrärahat alittavat jo nyt reilusti tarpeen ja tieverkko on rapistumassa.

Lisätalousarvioon ei myöskään sisälly varoja, joita tarvitaan jo päätettyjen ja aloitettujen tiehankkeiden rahoittamiseen ja joita jopa täytyy siirtää tämän vuoksi. Tämä menettely kallistaa rakentamista merkittävästi, mikä ei ole hyväksyttävää valtiontaloutta ajatellen.

Talman! I tilläggsbudgeten upptas inte heller de medel som behövs för finansiering av redan beslutade och påbörjade vägprojekt, som alltså måste framskjutas. Detta förfaringsätt fördyrar byggandet kännbart och är inte acceptabelt ur statsekonomisk synvinkel sett. Särskilt viktigt anser jag det vara att det halvfärdiga projektet Hangö—Skogbyvägen kan fortsätta utan uppskov på det sätt som statsutskottet föreslog i sitt betänkande till den ordinarie budgeten för 1999. Då ökades anslagen för vägen med 16 miljoner mark och med beaktande av detta bör Vägverket med hjälp av interna anslagsdispositioner se till att projektet kan föras vidare på ett ur ekonomisk synpunkt optimalt sätt och slutföras så snabbt som möjligt, på det sätt som riksdagen beslutat.

Statsutskottet pekade också i sitt betänkande hösten 1998 på vikten av förbättringarna av riksväg 6 — en väg som fått allt större betydelse för industrin, men även ur ett vidare perspektiv. Förbättringarna har under de senaste åren framskri-

dit med hjälp av medel från EU:s strukturfonder och är klart otillräckliga i förhållande till behovet.

Inom jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel ökar anslagen med 126 miljoner mark som i huvudsak finansieras med EU-medel från utvecklings- och garantifonden. Det bör observeras att anslaget upptar kompensation för att marknadskursen för euron är lägre än den gröna kursen, som gällde till utgången av 1998 för vissa jordbruksstöd och interventionspris. Den sämre kursen skulle leda till ett inkomstbortfall som nu helt riktigt kompenseras enligt ett EU-program som genomförs under åren 1999–2001.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri kävi kertomassa oman käsitksensä taloudesta. ”- on aivan selvää, että tarve tiukalle, jopa ehkä entistä tiukemmalle budjettipolitiikalle korostuu.” Tämän on siis valtiovarainministerin kanta, valtiovarainministeriön kanta. Samalla on aivan oikein syytä huomauttaa siitä, että kun hallitusohjelmaankin on vedottu varsin usein tuolta taholta, niin myös sosiaali- ja terveystalitiikan kohdalla kireyttä on syytä pitää mielessä. ”Hallituksen sosiaalipolitiikan lähtökohtana on pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan säilyttäminen.”

Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan nimenomaan terveydenhuoltolainsäädännön selkeyttäminen, erikoissairaanhoidon, kansanterveys-työn ja työterveyshuollon kehittäminen toimivaksi kokonaisuudeksi. Haluaisin vakuuttaa, puhemies, että tällä hetkellä nimenomaan sairaanhoitoa, terveydenhoitoa uhkaa enemmänkin heikentyminen. Se heikkenee, ja näin ollen mielestäni valtiovalta ei voi lähteä siitä näkökulmasta, että budjetissa olevaa taikka tulopuolelta löytyvää niin kutsuttua väljyyttä suunnataan ainoastaan valtion velan pienentämiseen.

On hyvin perusteltua osoittaa näitä varoja myös tämän yhteiskunnan sosiaalisen pohjan säilyttämiseen. Ja niin kuin ed. Marjatta Stenius-Kaukonen totesi, toimiva sosiaaliturva, toimiva terveydenhoito on yhteiskunnalle myönteinen panos, se pohja, jolle rakennetaan myös toimivaa taloutta. Ilman toimivaa sosiaaliturvaa, terveydenhoitoa ei voisi olla myöskään toimivaa taloutta eikä yhteisyyttä tässä yhteiskunnassa.

Puhemies! Täällä on puhuttu paljon poliisin määrärahoista. Yhdyn kyllä niihin, jotka ovat sitä mieltä, että niitä ei ole kylliksi tässä lisätalousarviossa. Nuo miljoonat markat kulu- vat, niin kuin on tuotu aivan oikein esille, muuhun

kuin siihen huolen poistamiseen, jonka kansalaiset ovat tuoneet esille, eli siihen, että ei saada poliisia paikalle, poliisi ei näy katukuvassa, ei myöskään suurimmissa keskuksissa, ei ole tätä ennalta ehkäisevää roolia. Poliisin määrärahat käytännön työssä ovat liian pienet. Aivan oikein ed. Aittoniemi kiteytti sen, mihin nämä 40 miljoonaa pyritään suuntaamaan.

Huumerikollisuus varmasti ei poistu, taikka sen uhka ei poistu, vaikka me perustaisimme kuinka monta poliisivirkkaa tahansa. Sen uhan poistaminen on koko yhteiskunnan, koko valtion, kuntien, kirkon, perheiden yhteinen projekti. Poliisilla on vain eräs sektori siinä työssä, etenkin ennalta ehkäisevässä työssä, mutta painotan, on ehdoton välttämättömyys, että poliisi voi oman toiminta-alueensa tässä ongelmakentässä täyttää. Kaakkois-Suomi on yksi erityinen ongelma-alue myös huumerikollisuuden kohdalla. Pietarin suunnasta tulee halpaa heroiniä, jonka laatu vielä vaihtelee niin, että heroinin käyttäjät eivät tiedä, minkä vahvuista se milloinkin on, ja näin yliannostukset, kuolemaan johtavat tapaukset lisääntyvät nuorison keskuudessa jatkuvasti.

Edelleenkin, meidän sisäministerimme on alun pitäen kaakkoissuomalainen, nyt lainassa Kuopiossa ja Kuopiosta sisäministeriöön. Haluaisin todeta ministeri Häkämiehen suuntaan, että kyllä Kaakkois-Suomessa edelleenkin elätetään toiveita, myös erityisesti poliisivirkkojen täyttämisessä.

Puhemies! Haluaisin vielä painottaa erästä asiaa. Kun me täällä, niin kuin minäkin puheenvuorossani, suuntaamme toiveita ja kritiikkiä nimenomaan valtiovarainministeriön suuntaan, kyllä tietysti hallituspuolueiden ja hallituspuolueiden kansanedustajien tulee suunnata sitä kaikkiin ministereihin, myös nimenomaan omiin ministereihinsä, niin että valtioneuvosto kokonaisuudessaan huomioi sen huolen, joka on sekä sosiaali- ja terveystalouden tarpeessa, sisäisen turvallisuuden alueella, asuntopolitiikan kysymyksissä jne. Näin pääsisimme sellaiseen valtioneuvoston poliittiseen linjaukseen, joka ei priorisoi valtionvelan pienentämistä tuolla aikataululla, jota ed. Elo luonnehti formula-aikatauluksi — tosin se on varsin hidas sellaiseksi — vaan yhteiskunnan ylläpitävät toiminnot, ennen muuta sosiaali- ja terveydenhoito taataan valtion budjetin kautta, valtio ja kunnat yhdessä. Mielestäni edelleen puuttuu yhteistoimintasopimus sairaaloiden, terveyskeskusten ongelmien poistamiseksi.

Lopuksi on varsin paradoksaalista, arvoisa rouva puhemies, että tällä hetkellä jo puhumme siitä, millä lailla Euroopan unioni ja Suomi siinä mukana tulee huolehtimaan Jugoslavian ja Kosovon jälleenrakentamisesta. Euroopan unioni tällä hetkellä määrittelee tuon tarpeen noin 3 miljardiksi euksi. Joka tapauksessa se tulee olemaan varmasti paljon suurempi summa, ja samaan aikaan jatkuvat pommitukset kiihtyvällä intensiteetillä, 350 pommituslentoa vuorokaudessa. Mielestäni tässäkin kohdin on varsin tärkeää, että eduskunta paneutuisi näihin kysymyksiin, Jugoslavian sodan kysymyksiin. Siihen ehkä tässä kohdassa hallituksen esitys 19 ja lisätalousarvio tälle vuodelle ei tarjoa mahdollisuuksia, mutta pääministerin ilmoitus Suomen puheenjohtajakaudesta tarjoaa.

Ed. S a a p u n k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tiusanen niin kuin monet muutkin edustajat ovat kehuneet tavallaan hallituksen töitä, ja kun ottaa huomioon, että vastikään on hallitus perustettu ja hallitussopimus tehty, ihmettyttää se, että täällä keuhataan ja sitten samanaikaisesti mennään puhujakorokkeelle ja arvostellaan voimakkaasti hallituksen eri linjauksia eri ministeriöiden taholta. Eikö tämä ole outoa puheenvuoron käyttöä, että toisaalta ollaan oppositiossa ja toisaalta ollaan kehumassa hallitusta? En oikein ymmärrä tätä. Eikö teidän pitäisi sisältä käsin vaikuttaa siellä hallituksessa eikä sen sijaan täällä muutamille kansanedustajille käydä tällaisia puheita pitämässä?

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Saapunki on aivan oikeassa. Ei pidä ainoastaan jäädä siihen, että täällä puhuu muutamille kansanedustajille, vaan myös niin, että vaikutamme muulla tavoin omiin ministereihimme, niin kuin tuossa omassa puheenvuorossani jo totesin. Siis vaatimus siihen vaikuttamiseen on olemassa, ja uskon, että tätä tehdään luonnollisesti kaikissa eduskuntaryhmissä, jotka ovat mukana hallituksessa.

Kun ed. Saapunki on ollut liikennevaliokunnan puheenjohtajana esimerkiksi edellisellä eduskuntakaudella, toteaisi sen, että jos esimerkiksi täällä esitämme juuri sen vaatimuksen, että Ratahallintokeskuksen toimintaedellytyksiä pitää vielä nykyistä enemmän parantaa ja — niin kuin edellinen puheenvuoron käyttäjä totesi — että 30 miljoonaa, joka jää nyt käyttämättä, tulee suunnata rataverkon ylläpitoon, mielestäni nämä ovat varsin loogisia, tärkeitä viestejä. Hal-

litukseen pitää myös näiden puheiden kautta vaikuttaa ja myös pienemmissä piireissä.

Avoimuutta, ed. Saapunki, tuskin on liikaa myöskään meidän eduskunnassamme, ja avoin paikka kaikille mielipiteille on tämä sali.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Saapungille vain, että se 30 miljoonaa markkaa, jonka Ratahallintokeskus nyt tällä hetkellä tai tällä lisäbudjetilla jää vajaaksi, on pois lisäalmi — Ylivieska-radan peruskorjauksesta, elikkä toisin sanoen, jos ja kun se raha tulee toisessa lisäbudjetissa tänä vuonna, se korjaus pystytään suurin piirtein ajallaan siellä toteuttamaan. Huomautukset sinänsä olivat aivan paikallaan, mutta parempihan se on, että meillä on varaa myös julkiseen keskusteluun eikä vain kyräilyyn hallituspuolueiden sisällä.

Arvoisa puhemies! Varsinaiseen tarinaani. Ed. Elo lopetti puheenvuoronsa toteutukseen, että tämä on myönteinen lisäbudjetti ja tasavallan talous on myönteisessä kehitystrendissä. Suurin piirtein näin tuo loppu-ulvahdus kuului. Ed. Elo oli pohdiskellut puheenvuorossaan ennen tuota loppusanontaa sitä, minkälainen on ollut euron kehitys sen jälkeen, kun euro syntyi, ja totesi, että tänä päivänä euron noteeraus on alhaisin koko euron historian aikana. Tähän myös ed. Rosendahl puheenvuoronsa alkupuolella kiinnitti aivan oikein huomiota. Näinhän se on.

Semmoinen mielenkiintoinen asiakirja täällä on jäänyt siteeraamatta, joka pikkuisen selvittää tätä myös muussa ulottuvuudessa kuin ed. Rosendahl äskeisessä puheenvuorossaan totesi. Nimittäin se on aivan tuore Euroopan unionin komission suositus jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi. Tämä erittäin tuore asiakirja sisältää paitsi näitä aivan yleisiä talouspoliittisia suuntaviivoituksia myös maakohtaisia suosituksia.

Itse asiassa tämän asiakirjan suositusten painopiste on maakohtaisissa suosituksissa. Kun käymme eurokeskustelua, euron arvokeskustelua, tämä on aika mielenkiintoinen siinä mielessä, että kun kaivetaan esiin se, minkä valtioiden talouteen, julkiseen talouteen erityisesti kiinnitetään aivan erikoista huomiota, saadaan vähän joitakin viitteitä siitä, mitkä näkökohdat myös ovat euron arvon määräytymisessä taustalla.

Nimittäin näitä erityisiä suosituksia, arvoisa puhemies, kohdistetaan Belgiaan, Italiaan ja Kreikkaan. Kun näiden maiden taloudet ovat myös mukana siinä työttömyys- ja yleisessä talouden kehitystrendissä, joka sitten on täällä ol-

lut vertailukohteena verrattuna esimerkiksi Yhdysvaltain vastaavaan talouskasvuun, näillä pointeilla on merkitystä, ed. Rosendahl.

Nämä ovat mielenkiintoisia valtioita siinä mielessä, että meidän on syytä palauttaa mieleen, mitä tässä salissa puhuttiin silloin, kun käytiin Emu-keskustelua. Varsin lukuisat edustajat kiinnittivät huomiota siihen, että Belgian julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteen on ollut 130—140 prosenttia. Siis kaikki on mennyt eikä ole piisannutkaan jo ennakkoon. Silloin huomautettiin siitä, että ei tästä hyvä seuraa, kun Belgia itsestäänselvyytenä lähtee mukaan tällaiseen uuteen Emu/euro-valuuttaan. Silloin, kun käytiin viimeisten metrien ponnisteluja, kiinnitettiin huomiota Italian valtion kelpoisuuteen tulla mukaan euroon ja todettiin, että itse asiassa Rooman sopimusvaltiona Italia täytyy saada ilman muuta mukaan tähän operaatioon, jolla tasoitetaan Saksan ja Ranskan välisiä suhteita. Sehän oli alkuperäinen idea.

Nyt sitten nähdään, että kun perusteet ovat olleet puhtaasti poliittiset, eivät talous- ja julkistalouspoliittiset, valinnoiltaan, silloin tullaan tähän tulokseen, eli saksalaisiahan tässä on petetty, jos jotakin on petetty, Saksan eläkeläisiä, jotka olivat tottuneet viettämään kesänsä Välimeren alueella, Kanariansaarilla jnp., ja käyttämään erittäin vahvaa Saksan markkaa vaihdon välineenä, kun he menivät Kanariansaarille. Heitä tässä on todella petetty, kun heillä onkin nyt vahvan Saksan markan tilalla heikko euro, joka on pian yksi yhteen USA:n dollarin kanssa valuuttojen keskinäisessä vertailussa. Nyt on aivan mielenkiintoista, että viidessä kuukaudessa on totuus paljastunut ja olemme saaneet tämän kou-raamme.

Arvoisa puhemies! Toinen mielenkiintoinen asia komission suosituksessa on se, että samalla, kun se tunnustaa aika karusti Euroopan unionin sisäisen taloustilanteen, se asettaa korkean työllisyysasteen vahvistamisen erityiseksi kaikkinaisen politiikanteon tavoitteeksi, johon me voimme vain yhtyä. Hyvin mielenkiintoista tässä on se, että tässä asiakirjassa Euroopan unioni pohdiskelee tulopolitiikkaa ja tulopolitiittisia kokonaisratkaisuja ja antaapa hyvin yksityiskohtaisia ohjeita tässä suhteessa.

Täällä todetaan: ”Maltillisen palkkakehityksen aikaansaamiseksi komissio kehottaa jäsenmaita lisäämään työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua. Työmarkkinaosapuolten keskitetyt sopimat tai paikallisella tasolla hajautetusti neuvotellut palkankorotukset eivät saa vaaran-

taa maan kansainvälistä kilpailukykyä tai synnyttää inflaatiopaineita. Tämän takia korotusten olisi rajoitettava tuottavuuden kasvuun. Palkankorotuksiin olisi kuitenkin oltava liikkumavaraa niin, että niissä voidaan ottaa huomioon ammattitaitovaatimusten erot sekä toimialakoh-
taiset ja alueelliset erot.”

Eikö kuulosta aika tavalla kotoiselta ajatellen meidän ikiomaa tulopoliittista keskusteluamme 30 viime vuoden ajalta? Minulla on sellainen vaikutelma, että tämä teksti olisi ikään kuin Suomesta kotoisin ja lähetetty jollakin faxilla tai emaililla Brysseliin ja se on siellä tullut adoptoiduksi tämän laatuiseksi tekstiksi, johon meillä kenelläkään ei ole tietysti mitään huomauttamista.

Mutta täällä annetaan myös ohjeita jäsenmaille. Suomi on siinä saamassa myös oman ohjeistuksensa. Täällä sanotaan näin: ”Komissio suosittelee, että eri alueiden välillä tuottavuudessa havaitut erot otettaisiin huomioon keskitettyä tuloratkaisuja neuvoteltaessa. Lisäksi korkea työttömyys tiettyjen työtekijäryhmien keskuudessa kertoo näiden ryhmien työvoimakustannusten nousseen liian korkeiksi.”

Tämä on aika mielenkiintoinen asia. Jos esimerkiksi Paperiliitto sattuisi lukemaan tämän ja saisi tämän tietoonsa, kun kääntää sen toisin päin, kun sillä alalla on korkea työllisyysaste, se antaa eräällä tavalla — huom. — tulopolitiikasta ja keskitetystä politiikasta oikeuden korkeampiin palkankorotuksiin jnp., kun toisin päin tässä toimii vain eräänlainen sanktiojärjestelmä.

Suomea koskevissa suosituksissa on yleisen tupopolitiikan ohella kiinnitetty huomiota siihen, että julkisen talouden vahvistamisen täytyy perustua julkisten menojen supistamiseen. Tässäkin tuntuu mielestäni kuin olisi valtiovarainministerin suusta joskus kuullut tämän asian. ”Komissio suosittelee Suomelle verotuksen, erityisesti työvoiman verottamisen keventämistä.” Tämä tuntuisi olevan niin kuin vihreiden puolueohjelmasta.

”Suomen kilpailuviranomaisten toimivaltaa tulisi vahvistaa ja kilpailua lisätä sellaisilla toimialoilla, joilla julkiset ja yksityiset yritykset kilpailevat keskenään” — vrt. siihen, miten Kilpailuvirasto tällä hetkellä käsittelee kantelujen perusteella esimerkiksi Vapo Osakeyhtiötä turvealalla. Toisin sanoen ihan samalla tavalla kuin on olemassa sellainen valtiovarainministeriön Oecd-kytkyt, aivan samalla tavalla se näyttää toimivan nykyisin EU:n komissioon päin jne.

"Eläkejärjestelmiä on puolestaan uudistettava tarkistamalla varhaiseläkkeen myöntämisperuste ja tutkimalla mahdollisuuksia nostaa keskimääräistä eläkkeellejäämisaikaa 59 vuodesta lähemmäs virallista" — huom. virallista — "65 ikävuotta." Toisin sanoen tulopolitiikkamme saa, mutta erittäin ankarissa olosuhteissa, kannatusta. Kun tupopöytä on ollut tulossa nyt Suomen Yrittäjät neljäntenä osapuolena, sinne on tullut myös yhtenä osapuolena Euroopan unionin komissio, eli siellä joudutaan pöytää ilmiselvästi suurentamaan ja tuoleja hankkimaan lisää.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Euroopan unionin puheenjohtajakausi tuo meille paljon velvoitteita. Lisäbudjetista, joka on aika pieni kaiken kaikkiaan, eli menot ovat yhteensä tässä budjetissa 3,2 miljardia markkaa ja tulot 4,2 miljardia markkaa, jää ylijäämää 1 miljardi kokonaisuudessaan.

Haluaisin nyt, kun en saanut vastauspuheenvuoroa aiemmin, arvoisa puhemies, ottaa esille ulkoasiainministeriön hallinnonalan, josta käytettiin kritiikkiä, joka koski lähinnä tilapäistä edustusta kansainvälisissä neuvotteluissa, arviomäärärahaa. Tämä on käsittelyssä tällä hetkellä valtiovarainvaliokunnan jaostoissa, ja sielläkin esitettiin arvosteluja. Tämähän koskee sitä, että tosiaankin meidän tasavaltamme presidentillä ja ulkoasiainministerillä on oikeus tehdä matkoja lähinnä sota-alueille, ja sitten me sitoudumme korvausvastuuseen. Mielestämme tämä on merkittävä asia. Varmasti Euroopan unionin puheenjohtajakaudella saattaa tulla myöskin muita kysymyksiä ja me joudumme monenlaisiin toimenpiteisiin. Sen johdosta on myöskin varauduttava näihin rahasummiin. Olen sitä mieltä, että hallituksen esitys on hyvä. Tietenkin on hyvä kuunnella asiantuntijoita jaostoissa, jotta tiedetään todellinen rahoitussumma lopullisesti.

Täällä on myöskin otettu esille poliisien liisäykseen liittyviä asioita, resurssihin liittyviä asioita. Haluaisin todeta, että on hyvä, että poliisien virkoja voidaan lisätä. Koulutus on myöskin tärkeätä, se, että koulutustoiminta ohjautuisi niin, että voimavarat olisivat todellisesti hyvin käytössä koko Suomen alueella. Sitten voisi sanoa näin, että niiden, jotka ovat eläkeiässä, olisi voitava siirtyä eläkkeelle ja heidän tilalleen tulisi sitten voimavaroja nuoria poliiseja virkoihin, niin että tosiaankin eri sektorit voisivat kohdata toinen toisensa.

Täällä on puhuttu huumeista. Se on ollut ongelma. Olen erittäin pahoillani siitä, että tässä emme ole edenneet. Usean eduskuntakauden aikana, kun olen ollut tässä talossa, erittäin vähän on edetty tämän asian johdosta. Tähän tarvitaan kyllä poliisien virkoja osittain, mutta ongelma ei poistu pelkästään virkapaikkojen luomisella, vaan siihen tarvitaan myös varmastikin lainsäädäntöä, jotta voisimme saada pakkohoitokysymykset kuntoon niiden lasten ja nuorten kohdalla, jotka joutuvat tahattomasti huumeiden orjiksi. Se on tosiasia.

Toinen kysymys, joka on myöskin olemassa, on se, että niille, jotka todella haluavat päästä irti huumeista, pitää antaa mahdollisuuksia hoitoon. Hoitopaikkoja pitää olla myöskin muita kuin meillä tällä hetkellä on, eli vaihtoehtoisia hoitopaikkoja, joiden avulla tällaiset nuoret ja perheet voisivat selviytyä. Minä toivoisin, että ohjelma, joka meillä nyt on selvittelyn alla ja joka koskettaa kokonaisvaltaisesti huumeapolitiikkaa, saataisiin toimintaan, koska jatkuvasti nuoria kuolee. On kymmeniä nuoria kuollut muutamien viikkojen sisällä, omassa kaupungissani huumeiden yliannostuksiin myöskin joitakuista. Tämä on vakava yhteiskunnallinen asia, jota ei voi sivuuttaa.

Arvoisa puhemies! Haluan myöskin käsitellä työttömyyden laskua. Se on huomioitu lisäbudjetissamme ja todettu, että ansiosidonnaisen työttömyysturvan valtionosuuden määrärahaa voidaan alentaa 200 miljoonalla markalla. Vastaavasti lisätään työmarkkinatuen määrärahaa 333 miljoonalla markalla. Tässä tapahtuu sellainen tosiasia, että pitkäaikaistyöttömät joutuvat tästäkin tilanteesta kärsimään. Haluan tämän todeta totuudenmukaisesti, vaikka täällä on todettu opposition puolelta, että eivät saisi arvostella hallituspuolueiden jäsenet, mutta itse katson, että kritiikki siellä, missä se on tarpeen, on myöskin sanottava, jotta voisimme saada aikaan korjauksia.

Lisäbudjetti ei ollenkaan käsittele oppisopimuskoulutusta, jolla olisi tosi paljon kysyntää tällä hetkellä. Toivoisinkin, että kun tulee toinen lisäbudjetti, siinä puututtaisiin sellaisiin ongelmiin, joita tässä nyt on jo tullutkin esille muun muassa niiden huumenuorien kohdalla, sosiaali- ja terveystalvelujen osa-alueiden kohdalla. Tiedämme, että siellä on riittämättömät voimavarat. Henkilökunta kamppailee valtavissa ahdistuksissa tänä päivänä, eli sinnekin tulisi saada voimavaroja, jotta jokainen suomalainen voisi saada tasa-arvoisen kohtelun.

Menen oppisopimuskoulutukseen vielä. Oppisopimuskoulutus auttaa yritteliäitä nuoria pääsemään ammattitaitoisiksi ammattilaisiksi, ihan oikeasti töihin, ilman että he joutuisivat säilöntäkoulutukseen. Aina kun työttömyysaallot ovat pyyhkaisseet yli Euroopan, on alkanut monen tasoinen säilöntäkoulutus Suomessa, ja siitä muun muassa yliopistoihmiset eri puolilla Eurooppaa ovat tällä hetkellä kantaneet erittäin paljon huolta. Kisällilaulujen aika on tullut. Kun yritteliäs nuori saa ammattilaismestariilta lähikoulutuksen ammattiin, saadaan osaavia ja sitoutuneita työntekijöitä siirtämään taitoja taas eteenpäin. Me tiedämme, että me olemme siirtyneet atk-yhteiskuntaan ja meillä on mahdollisuus soveltaa näitä taitoja myöskin käytäntöön.

Sitten puhuisin vastuusta. Kuka saa tehdä oppisopimuskoulutusohjelman? Mikä taho valvoo? Kuka valitsee kouluttajat ja koulutettavat? Mitä vältetään liika byrokratia? Tämä on todellinen ongelma, ja tähän tulee puuttua mahdollisimman pian, jotta oppisopimuskoulutus saadaan siihen arvoon, että moni suomalainen nuori pääsee ammattiin ja todelliseen työpaikkaan.

Ed. H e m m i l ä : Arvoisa puhemies! Talousarvioesityksessä on kaikin puolin kannatettavia määrärahaesityksiä. Erinomaisen hyvinä näen finanssipoliittiset toimet, erityisesti valtion velan hoidon. Onnistunut finanssipoliittikka ansaitsee rinnalleen tuloksellista yhteiskuntapolitiikkaa.

Haluankin tässä yhteydessä kiinnittää huomiota poliisin määrärahoihin ja palauttaa mieliin sen hallitusohjelmakohdan, jossa asiasta nimenomaisesti mainitaan.

Hallitusohjelmassa todetaan: "Poliisin voimavaroja lisätään ja vahvistetaan toimintaedellytyksiä estää huumarikollisuutta, selvittää talousrikoksia sekä ehkäistä järjestäytyntä rikollisuutta." Kuitenkin tilanne on nyt se, että poliisin nykyisten käytössä olevien resurssien turvaaminen edellyttäisi yhteensä 90 miljoonan markan lisäystä varsinaiseen talousarvion määrärahaan. Tässä esityksessä siitä on vajeat puolet, 40 miljoonaa markkaa. Tästä asiasta on käytetty hyvin ansiokkaita puheenvuoroja, ja haluan muistuttaa kaikkia edustajia siitä, että tällä määrärahalta ei, saatujen erittäin tarkkojen selvitysten puitteissa, nykyisiä henkilöstöresursseja täksi vuodeksi turvata.

Kun olemme joutuneet päivittäin tiedotusvälineistä seuraamaan yhä raaistuvaa rikollisuutta ja huumausaineista johtuvaa järjetöntä väkivaltaa ja rikollisuuden kasvua, on tultava siihen johto-

päätökseen, että valtiovallan vastuulla on viimeistään tällä hetkellä tarttua päättäväisesti toimeen. Yhteiskunta ei voi katsoa sivusta esimerkiksi Turussa viime vappuna tapahtuneiden puukotusten kaltaisia tekoja tai mitään lähiaikoina julkisuudessa esillä olleita törkeitä väkivallantekoja. Vaikka kysymys usein onkin yksittäistapauksista, on kiistatonta, että tällaisen törkeän rikollisuuden määrä on maassamme viime aikoina rajusti lisääntynyt. Nyt tarvitaan nimenomaan tekoja turvallisuuden lisäämiseksi. Suomalaisten on voitava liikkua turvallisesti kaduilla.

Arvoisa puhemies! Miksi poliisi juuri nyt tarvitsee lisämäärärahoja? Poliisitoiminnan lisähoituspaineita aiheuttavat paitsi lisääntynyt rikollisuus myös esimerkiksi seuraavat viime aikojen muutokset poliisin toiminnoissa ja vastuualueissa:

Suomelle on jatkuvasti syntynyt uusia kansainvälisiä velvoitteita, joista esimerkkinä mainitsen Schengenin sopimuksesta aiheutuneet velvoitteet. Muita poliisin lisääntyneitä uusia tehtäviä ovat passintarkastukseen liittyvät rutiinit, ja jopa oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten määrän lisääntyminen on aiheuttanut poliisihallinnolle miljoonien lisämenot. Myös sellaiset asiat kuin poliisin koulutusmenot sekä kiinteistömenot ovat lisääntyneet viime vuosina hurjan paljon.

Valtionhallinnossa on viime vuosina tehty myös eräitä henkilöstöpoliittisia ratkaisuja, minkä tuloksena esimerkiksi Tielaitokselta on siirtynyt toimistohenkilökuntaa poliisihallinnon puolelle. Lisäkustannukset on kylläkin osittain korvattu, mutta henkilöstölisäykset eivät kuitenkaan näy kentällä näkyvänä poliisivalvontana.

Arvoisa puhemies! Syyt väkivallan ja päihteiden lisääntyneeseen käyttöön ovat varmasti syvällä ihmisten erilaisissa elämäntilanteissa laman aikana ja sen jälkeen. Prosessi syrjäytymisestä johtuvien ongelmien ratkaisemiseksi on koko ajan käynnissä. Tutkimusten mukaan ihmiset kaipaavat nimenomaan turvallisuutta. Poliisin voimavarojen lisääminen olisi yksi keino muiden joukossa, jotta turvallisuus tässä maassa voisi lisääntyä.

Hallituksen eilen eduskunnalle antamasta esityksestä Suomen perustuslaiksi saadaan lukea kauniita sanoja oikeudesta elämään ja yksilön koskemattomuuteen. Nämä perusoikeudet ovat liian usein tänä päivänä uhattuina ilman kansalaisen minkäänlaista omaa syytä. Näitä asioita on tässä salissa voitava ja niitä pitää parantaa

nimenomaan lainsäädännön ja talousarvion sekä menojen kohdistamisen kautta.

Ed. Vihriälä: Arvoisa rouva puhemies! Oikeudenmukainen ja kannustava, sosiaalisesti eheä Suomi on Lipposen hallituksen ohjelmajulistuksen pääotsake.

Nyt tämä hallitus on tuonut eduskunnan käsiteltäväksi ensimmäisen lisäbudjetin, jota on jo useasti mainittu tekniseksi monen asian kohdalta. Toki on totta, että siinä on tärkeä asia, valtion velan lyhentäminen, mutta jos muuten syventyy budjettikirjaan vaikka päällisin puolin ja vaikka vähän syvemmältäkin, siellä ei kyllä näy oikeudenmukaisen ja kannustavan, sosiaalisesti eheän Suomen rakentaminen. Mielestäni lisäbudjetti kokonaisuudessaan kuitenkin lisää edelleen eri-arvoisuutta ennen kaikkea alueellisesti, ja myös sosiaalisesti ja taloudellisesti, tässä maassa.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, haluaisin puuttua lähinnä kahden pääluokan asioihin tässä lähetekeskustelussa ja ottaa esille ensinnä liikenneministeriön. Myös hallitusohjelmaa on nyt hyvä siterata, jotta se pysyy muistissa koko vaalikauden, koska sitä vartenhan täällä ollaan, että myös me oppositiossa seuraamme ja, totta kai, hallituskin ainakin osittain seuraa, miten hallitusohjelma toteutuu.

Siellä todetaan liikennepolitiikan kohdalla: ”Liikennepolitiikan lähtökohtana on kestävä kehityksen periaate. Liikennepolitiikalla tuetaan kansantalouden kasvua, parannetaan ympäristön tilaa ja luodaan edellytyksiä logistisen kilpailukyyn paranemiselle. Maan eri osiin tarjotaan alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämistä tukevat yhteydet ja liikennepalvelut. Liikenneverkkojen kunto ja arvo säilytetään nykytasolla.”

Kun nyt katsoo tätä liikenneministeriön pääluokkaa, siellä perustienpidon kohta on auki, mutta sinne ei osoiteta perustienpidolle ainuttakaan lisämarkkaa, perusteluja vain muutetaan. Tämähän on juuri keskeisin kysymys tänä päivänä, että meillä alempiasteinen tiestö alkaa olla monilla alueilla aivan katastrofaalisessa kunnossa. Se on kelirikkoaikoina jo häirinnyt puutavarakuljetuksia jne. Ennen kaikkea moni on myös muuttamassa pois sivupuolelta, koska tiestö on huonossa kunnossa ja sitä kautta muutkin peruspalvelut ovat heikentyneet. Tämä on erittäin vakava kysymys, ja valitettavasti tämä lisäbudjetti ei osoita ainuttakaan markkaa tälle puolelle. Se tuntuu jotenkin uskomattomalta.

Myönnän avoimesti, että joka hetki tunnen piston tästä valtion velasta. Me olemme kuitenkin

kin paljon huonompana aikana pystyneet rakentamaan sellaisen tieverkoston koko tähän maahan, mutta nyt tänä aikana, kun lähestymme vuotta 2000, me emme tahdo pystyä pitämään perustiestöä kunnossa. Emme me, jotka puhumme vahvasti aluepolitiikan ja koko maan tasapuolisesta rakentamisesta, suinkaan vaadi joka alueelle enää uusia teitä. Siellä perusverkosto on aika hyvä, mutta sen kunto rappeutuu nopeasti. Sopii kysyä, onko meillä todella varaa rappeuttaa tällainen massa, joka yhteisillä verovaroidella tähän maahan on rakennettu. Toivoisinkin, että kun valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto tätä asiaa käsittelee, me voisimme siellä tähän puuttua.

Arvoisa puhemies! Toinen tärkeä asia on maa- ja metsätalousministeriön pääluokka, joka on hyvin suurelta osin, niin kuin täällä on todettu, myös sisällöltään tekninen, mutta osoittaa kyllä sen, miten valtavan byrokratian Euroopan unioni on Suomen kansalliseen maatalouteen tuonut, ja ennen kaikkea sen, että me emme ole kansallisesti riittävästi hoitaneet asioita ja olemme myös maatalouden osalta jääneet selkeästi nettomaksajan asemaan. Ehkä tässä voi todeta taas kerran sen, että viime vaalikaudellahan kansallinen tukipaketti revittiin auki ja se aiheutti erittäin suuret vaikeudet suomalaiselle viljelijäväestölle nimenomaan taloudellisessa mielessä.

Valtiovarainministeriön juuri ilmestyneen selvityksen mukaan Suomen kokonaismenot EU:hun olivat viime vuonna 2 166 miljoonaa markkaa suuremmat kuin tiedossa olevat kokonaistulot. Suomenhan piti vasta uudella Agenda-kaudella muuttua EU:ssa varsinaiseksi maksajamaaksi, ja siihen saakka arveltiin tulojen ja menojen olevan miltei tasapainossa. Näin ei ole käynyt. Suomi on omasta syystään siirtynyt EU:n nettomaksajaksi, ja syy on hyvin yksinkertainen. Maahamme ei ole otettu vastaan kaikkia niitä tukirahoja, jotka ovat olleet tarjolla.

Parhaillaan valmistellaan EU-rakennerrahastojen tavoiteohjelmien kotimaista hallintoa vuosi 2000—2006. Kun tämän vuoden lopussa päättävältä rakennerrahastokaudelta jää tule-matta jo myönnettyjä tukia pelkästään siksi, että kotimainen hallinnointi on byrokraattista, niin tuskin kukaan enää voi asettaa kyseenalaiseksi uudistamisen tarpeellisuutta. Onkin hyvä tässä lisäbudjettikeskustelussa peräänkuuluttaa uudistuksen tarpeellisuutta kaikissa ministeriöissä, mutta erityisesti toivon sitä maa- ja metsätalousministeriön kohdalta.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä totean,

että kun nyt lukee esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön pääluokan kohtaa ja näistä määrärahoista, mitä täällä muutetaan, niin vaikka nämä muutokset ovat teknisiä, kyllä täytyy avoimesti sanoa, että näyttää siltä, etteivät ministeriön virkamiehetkään pysty vastaamaan, kun he tulevat valiokuntaan, mitä tämä tarkoittaa. Sitten vaaditaan, että meidän kansanedustajien pitäisi nämä ymmärtää, vaikka me emme ole olleet valmistelussa mukana. Tämä on kyllä mennyt niin vaikeaselkoiseksi, että toivoisi, että yleensä sekä varsinaisen budjettikirjan että lisäbudjettien valmistelut tehtäisiin selkokielisemmiksi ja myös vertaileviksi, jolloin voitaisiin verrata, mitä on aikaisemmin ollut ja mitä nyt esitetään, ja että teksti olisi sellaista suomenkieltä, ettei se olisi tällaista pelkkää, en nyt sano munkkilatinaa, mutta erittäin vaikeita lauseita sinne on rakennettu.

Arvoisa puhemies! Komissio on ilmoittanut, että Suomi joutuu palauttamaan ympäristötukeen käytettyjä varoja yli miljoona markkaa. Tämä on anteeksiantamatonta toimintaa maan hallitukselta, vaikkakaan se ei kohdennu viljelijöihin. Valvonnan pitää olla kunnossa, ja Suomessa päätetyt käytännöt pitää perustella asianmukaisesti myös komissiolle. Valvontaan esitetäänkin nyt lisävirkoja. Tulossa ovat myös uudet ohjeet ympäristötukeen. Ne eivät kuitenkaan paranna tilannetta vaan entisestään lisäävät viljelijöihin kohdistuvan byrokratian monimutkaisuutta.

Lfa:ssa eli luonnonhaittakorvauksessa EU:n rahoitusosuus kasvaa. Tämän osuuden, 53,6 miljoonaa markkaa, hallitus esittää vähennettäväksi kansallisesta tuesta, kansallisesta tuesta, jota todella, niin kuin aikaisemmin totesin, edellisen vaalikauden aikana runsaasti leikattiin. Nyt hallitus ilmoittaa kyllä hallitusohjelmassaan, että maatalouden kansallinen tuki turvataan vuoden 99 varsinaisen talousarvion tasoisena. Aika näyttää, tuleeko hallitus pitämään kiinni tästä lupauksesta.

Viimeistään ensi vuoden budjetin yhteydessä pitää rakentaa sellaiset kansalliset toimet, joilla maatalouden kannattavuutta voidaan parantaa ja turvata pitkäjänteinen maatalous koko maassa. Sukupolvenvaihdosten määrää ei saa muuten nostettua kestäväälle tasolle, ellei viljelijän tulotason saada selvää korjausta. Kun muiden reaaliensiot nousevat jatkuvasti, niin kyllä viljelijöillä on oikeus myös samaan tulotaseen, kun tällä hetkellä heidän reaaliensionsa ovat olleet selvästi laskevia.

Paljon ylistetty Agenda-ratkaisu, joka sinänsä kokonaisuuden kannalta on hyvä, ei suinkaan tuo lisätuloja Suomen talonpojille. Toisaalta eduskuntaakaan ei ole riittävästi informoitu niistä toimita, joita maatalouteen tulee tulevaisuudessa kohdistumaan. Eduskunnan tulisikin saada selvitys hallituksen suunnitelmista, jotka koskevat maatalouden kansallisia toimia.

Arvoisa puhemies! Vielä puutun yhteen kohtaan. Maatalousministeriön pääluokassa esitetään te-keskusten maaseutuosastojen toimintaan 2 miljoonan markan lisäystä. Tämä onkin tarpeellinen, jotta välttyttäisiin EU:n ympäristötuen rahoituksen alentamiselta. Ongelmia on aiheutunut siitä, että valvontaresursseja on ollut liian vähän, ja tämän vuoksi komissio on vaatinut tilatason lisävalvontaa. Julkisuudessa tapausta käsiteltäessä on muodostunut kuitenkin helposti käsitys, että viljelijät ovat ympäristöohjelmaa toteuttaessaan syyllistyneet tahallisesti väärinkäytöksiin. Vaikka ongelman syy on liian vähäisissä hallinnon resursseissa, ovat viljelijät joutuneet turhaan kärsimään tästä tilanteesta. Valvonnan lisääminen ei kuitenkaan poista sitä ongelmaa, joka aiheutuu tukijärjestelmän monimutkaisuudesta ja tämän vuoksi ehkä tahattomasti aiheutuvista virheistä esimerkiksi tukien toteuttamisessa.

Kun kuluvan vuoden aikana laaditaan uusi maatalouden ympäristöohjelma, lfa-ohjelma, sekä sovelletaan käytäntöön Agenda 2000 -ratkaisuun liittyvät tukijärjestelmät, on erityisesti pidettävä huolta siitä, että järjestelmistä tulee käytäntöön soveltuvat ja samalla myös mahdollisimman helposti valvottavat. On välttämätöntä, että hallinnolliseen valvontaan varataan riittävät määrärahat tulevaisuudessa.

Edustajat Mähönen, Leppä ja Nousiainen merkitään läsnä oleviksi.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Uosukainen.

Ed. K a r j a l a i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ensin haluan esittää lyhyen kommentin ed. Saapungin hetki sitten hallituspuolueitten kansanedustajille esittämään vetoamukseen olla ruodussa. Omalta osaltani en hyväksy sitä vanhentuneen poliittisen näytelmän käsikirjoitusta, jossa oppositio on aina väärässä ja hallitus aina oikeassa tai päinvastoin. Katson velvollisuudek-

seni suorastaan yrittää vaikuttaa hallituspuoleen edustajana hallituksen politiikkaan kaikilla niillä paikoilla, jotka tässä tehtävässä tarjoutuvat.

Valtiovarainministeri saatesanoissaan lisätalousarvioesitykselle esitti edelleen tiukkuutta. Kun käsittelen sanaa tiukkuus, en pane vastapainoksi löysäkäisyyttä, vaan katson, että tiukkuuttakin voidaan harjoittaa pitkällä tähtäimellä järkevästi ja myös ylilyöden. Mielessä on viime hallituskausi, jonka suuri yhteinen otsikko oli tiukkuus ja säästäminen valtion velkaongelman edessä. Tuota säästeliäisyyttä harrastettiin oikeastaan kahdesta motiivista: välttämättömyydestä, joka oli aivan vastaanpanematon, ja varmaan myös ideologisesta innosta. Voi sanoa, että omat havaintoni ovat sellaiset, että tuollaisista uusliberalistisen markkinatalousmallin ihannoitua oli tässä salissa laajemminkin kuin perinteisesti on totuttu odottamaan. Se ei ollut pelkästään perinteisen oikeiston hyväksymää. Suuri kysymys edelleenkin on, millä aikataululla valtio velkaansa vähentää ja miten suunnaten valtio velanhoidon edellyttämää säästeliäisyyttään harrastaa.

Haluan omalta osaltani korostaa sitä, että minusta liian yksinkertaisesti meillä on todettu julkinen koulutusjärjestelmä, julkinen terveydenhoito ja perusturvallisuuden takaava sosiaalipolitiikka menoeräksi julkisessa taloudessa. Niitäkin piirteitä niissä on, mutta minusta on syytä korostaa, että pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan historiaa katsoen ne ovat olleet tärkeitä tuotannontekijöitä ja niin ne ovat edelleen. Näiksi tuotannontekijöiksi voi laskea myös alueellisen tasapainoisen kehityksen. Aivan niin kuin me olemme hyväksyneet korkean tason tutkimus- ja kehitysrahat, myös nämä mainitsemani yhteiskuntalohkot ovat sen luontoista satsausta, joka voidaan laskea tuotannontekijäksi ja välttämättömyydeksi.

Täällä on aiemmissa puheenvuoroissa viitattu suhdannevaikeuksiin. Omalta osaltani näen kyllä, että suhdannevaikeudet ja alueellinen epätasapainoinen kehitys tällä hetkellä ovat toisistaan erittäin suurella määrällä riippuvaisia, ja oma analyysini on, että tällä hetkellä on vielä niin, että alueellinen epätasapaino on syy ja suhdannevaikeudet seuraus.

Rouva puhemies! Näitä tuotannontekijöitä on myös se yhdessä rakennettu ja kohtuullisen korkeatasoiseksi jossain vaiheessa todettu infrastruktuuri, jonka varassa tässä maassa on liikenne. Yhdyn huolestuneisiin puheenvuoroihin

siitä, miten meidän tieverkollemme, miten meidän rataverkollemme käy. Näihin vaikeuksiin vastaus ei ole tielaitoksen liikelaitostaminen eikä raideliikenteen kilpailuttaminen. Siinä mielessä täytyy sanoa, että kun tässä lisätalousarviossa on ratahallinnon kunnossapito- ja peruskorjausrahoja lisätty 100 miljoonalla markalla, pahoitella pitää, että siitä on jäänyt se 30 miljoonaa markkaa pois, jonka täydellä oikeudella olisi pitänyt siihen kuulua. Ed. Rosendahl toivorikkaasti vetosi siihen, että se tulee seuraavassa lisätalousarviossa. Yhdyn tuohon vetoamukseen, jos korjausta ei voi aiemmin tehdä. Kyseessä ovat tuon liikennemuodon turvallisuuden kannalta tärkeät satsaukset. Ne laiminlyötyinä saattavat maksaa hetkessä paljon enemmän.

Oikeastaan tämän lisätalousarvion ulkopuolelta otan esille kuulemani toisen käden tiedon siitä, mitä liikenneministeriössä suunnitellaan joukkoliikennettä tukevan palvelujen ostopohjan suhteen. Tuo palvelujen ostopohjan muutama vuosi sitten määriteltiin sellaiselle tasolle, jolla katsottiin joukkoliikenne sen avulla voitavan turvata koko maassa järkevällä tavalla. Tuotakin rahaa on säästösyistä valtion velkaongelman edessä leikattu vuosittain, ja olen sitä mieltä, että siinä on kyllä tultu sille rajalle, jolla enää ei voida katsoa, että selvittää sanomalla, että se on joka päiväistä säästäväisyyttä. Tuo rahan pienentäminen alkaa edellyttää jo sellaisia rakenteellisia muutoksia, että ne on ainakin syytä todeta.

On puhuttu, että noita määrärahoja ollaan vielä leikkaamassa 40 miljoonaa markkaa. Tuohon leikkaussuunnitelmaan sisältyy myös vähintään liikenneministeriön sisältä tuleva vihje, joka esimerkiksi Valtionrautateiden osalta edellyttäisi pitkien linjojen lakkauttamista. Nehän ovat liikeloudellisesti kaikkein epäkuranteimpia. VR, joka on saanut tältäkin talolta velvollisuuden toimia liikeloudesperiaatteiden mukaan, luultavasti juuri tuosta päästä joutuu karsimaan.

Tuon tämän esille sen takia, että kyseessä on, siis ei enää pelkkä järkevä säästäväisyys, vaan sellainen rakenneratkaisu, joka ei voi tapahtua ministeriön kabineteissa, vaan se on yhteiskunta-, liikenne- ja aluepoliittisesti niin mittava ratkaisu, että se on syytä tapahtua avoimesti, tässä salissa. Tämä lähtee viestinä liikennejaostolle, valtiovarainvaliokunnalle, valtiovarainministeriölle yleensäkin ja liikennevaliokunnalle, että se viimeistään budjettikäsittelyn yhteydessä on syytä nostaa pöydälle. Jos tällainen ratkaisu tehdään, niin tehtäköön se kuitenkin sitten julkisesti ja tietoisesti.

Ed. K a l l i o : Arvoisa rouva puhemies! Kansantaloutemme kehitys on jatkunut myönteisenä. Talouskasvu on ollut edelleen korkealla tasolla. Viime vuoden kasvu lieenee ollut noin 4,7 prosenttia ja tämän vuoden kasvuennusteetkin liikkuvat 3 prosentin paremmalla puolella. Ja mikä huomionarvoista, niin viime aikoina monet tutkimuslaitokset ovat kasvuennusteitaan tälle vuodelle korottaneet.

Tämä myönteinen kehitys näkyy käsittelyssä olevassa lisätalousarviossa siinä, että tulo- ja varallisuusveron tuottoa on voitu korottaa 2,25 miljardilla markalla. Myös valtion nettokuuletuksia on voitu korottaa noin 1,2 miljardiin markkaan.

Tietenkin lähes 430 miljardin markan valtion velkaan nähden tämä runsaan miljardin nettokuuletus on mitätön summa, mutta tärkeää onkin se, että tänä vuonna on saatu aikaan historiallinen käänne. Valtion velan osuushan on jo jonkin aikaa ollut bruttokansantuotteesta laskettuna laskusuunnassa, mutta nyt se alenee myös absoluuttisesti markkamääräisesti.

Huomionarvoista on myös se, että julkisyhteisöjen rahoitusylijäämän arvioidaan kohoavan 2,6 prosenttiin bruttokansantuotteesta eli tällöin on kyse valtion, kuntien ja sosiaaliturvarahastojen kokonaisuudesta. Kuntien rahoitusasema on kokonaisuutena ollut viime vuosina tyydyttävä. Ongelma on ollut ehkä siinä, että kuntakohtaiset erot ovat olleet varsin suuria.

Tulevina aikoina täytyykin lähteä siitä, että kuntien tulopohjaa ei enää kavenneta. Jos esimerkiksi tuloveron kevennyksissä käytetään kunnallisveron ansiotulovähennystä, niin se tulee täysimääräisesti kompensoida kunnille, ja tämän tapaisesta ajattelustahan hallitusohjelmassa lähdetäänkin.

Tämä ei tietenkään merkitse sitä, etteikö kunnilla olisi sopeutumistarvetta tulevinakin vuosina. Tärkeää onkin, miten valtiovalta päätöksillään ja toimenpiteillään on helpottamassa kuntien tilannetta, ja nythän lähtökohdaksi on otettu se, että ainakin puolet kuntatalouden sopeutumistarpeesta katetaan valtion välittömästi kuntien talouteen vaikuttavin toimenpitein.

Mitä sitten tulee julkistalouden kolmanteen osatekijään, sosiaaliturvarahastoihin, niin niiden rahoitusjäämä pysynee lähivuosina lähes ennallaan, mikä merkitsee sitä, että korotuspaineita sosiaaliturvamaksuihin ei lyhyellä aikavälillä ole. Itse asiassa näyttäisi siltä, että työttömyysvaikutusmaksuja voitaneen jopa alentaa.

Meidän on kuitenkin huomattava, että väes-

tön ikääntyminen aiheuttaa kasvavia menopaineita muutaman vuoden kuluttua. Niinpä julkistalouden osalta tämä ja tulevat 3—5 vuotta ovat eräänlaista varautumisen ja talouden vahvistamisen aikaa tulevia haasteita silmälläpitäen.

Mutta joka tapauksessa tänään niin valtion talous kuin julkistalous kokonaisuudessaankin on hallinnassa, mutta ei toki niin hyvässä kunnossa, että se mahdollistaisi finanssipolitiikan linjan muuttamisen oleellisesti löysemppään suuntaan. Joitakin pienehköjä tarkistuksia toki on mahdollista tehdä.

Arvoisa rouva puhemies! Uuden hallituksen hallitusohjelmassa elinkeinopolitiikalla on varsin keskeinen asema, ja tämä on aivan oikein, sillä talouskasvun turvaamisessa, työllisyyden parantamisessa ja tuotantorakenteen monipuolistamisessa harjoitettava elinkeinopolitiikka on avainasemassa. Ja erityisen tärkeää on vahvistaa yrittäjyyttä sekä pk-yritysten syntyä, kasvua ja kilpailukykyä.

Tämän vuoden talousarviossa kauppa- ja teollisuusministeri on asettanut yrittäjyys- ja pk-politiikan tulosalueelle muun muassa seuraavat tulostavoitteet: ensinnäkin pk-yritysten toimintaympäristön parantamisen, työelämän kehittämisen pk-yrityksissä sekä pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn vahvistamisen, ja toiseksi pk-yritysten kehittämishankkeiden lisäämisen vaikuttamalla kysyntään ja tarjontaan. Tähän tavoitteeseen pyritään rahoittamalla työvoima- ja elinkeinokeskusten sekä eräiden pk-yritystoiminnan edistämisyhteisöjen harjoittamaa neuvonta-, koulutus- ja muuta kehittämispalvelutoimintaa sekä näiden palvelujen kehittämishankkeita.

Nämä budjettilinjaukset ovat mielestäni oikean suuntaisia, ja uskon siihen, että jatkossa uudet työpaikat syntyvät yhä enenevässä määrin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. On myös huomattava se, että pienyritykset ovat monesti sangen innovatiivisia, ja tämä ulottuvuus on kansantaloudellisestikin tullut yhä tärkeämmäksi. Nyt lisätalousarviossa esitetään lisäämäärärahaa 3 miljoonaa markkaa pk-yritysten kehittämishankkeisiin. Summa on mielestäni lähinnä kosmeettinen eikä vastaa siihen tarpeeseen, joka tällä hetkellä maakunnissa ja yrityskentällä vallitsee. Sillä ei myöskään korjata sitä määrärahavähennystä, joka pk-politiikan toimenpiderahoitukseen tämän vuoden talousarviossa tehtiin. Monia pk-yritysten kehittämishankkeita jäikin toteuttamatta, ellei lisäpanostuksia löydy huomattavasti enemmän, ja mielestäni hallituksen

pk-politiikan uskottavuus edellyttää, että näin myös tehdään.

Toinen erityisasia, jonka haluan ottaa esiin, ovat EU:n rakennerahasto-ohjelmiin osoitettavat kansalliset vastinrahat. Näihin esitetään lisäyksiä niin sisäasiainministeriön, työministeriön kuin maa- ja metsätalousministeriönkin pääluokassa, pieneltä osin myös kauppa- ja teollisuusministeriön kohdalla.

Mielestäni tämä kansallinen vastinrahakysymys on jäänyt aivan liian vähälle huomiolle. Onkin aiheellista kysyä, kuinka paljon Euroopan unionin tukirahaa tällä suunnittelukaudella jää käyttämättä sen takia, että me emme ole osoittaneet tarvittavaa kansallista rahoitusosuutta. Minä toivon, että valtiovarainvaliokunta lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä perusteellisesti selvittää tämän asian.

Kolmanneksi sitten poliisin määrärahat. Mikä olisi poliisin määrärahojen oikea tai sanoisinko mieluummin riittävä taso? Täällä on tänään monen toimesta todettu, että esitetty 40 miljoonaa markkaa lisärahoituksena ei riitä. Näin saattaa olla. Joka tapauksessa allekirjoitan sen, että poliisilaitokset ovat joutuneet vähentämään kentällä olevia partioita ennen kaikkea viikonloppuina ja kesälomien aikana. Lisäksi poliisitoimintaa on jouduttu keskittämään, mistä syystä poliisin näkyvyys haja-asutusalueilla on vähentynyt. Tästä syystä kansalaisten turvattomuuden tunne on lisääntynyt. Tämä on monin selvityksin pystytty osoittamaan, ja ensisijaisena tavoitteena mielestäni tuleekin olla poliisin näkyvyyden lisääminen, ja uskoakseni lisätalousarvio tässä suhteessa on oikean suuntainen, joskin ehkä riittämätön.

Arvoisa rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan lisätalousarvio on luonteeltaan varsin tekninen. Sillä korjataan tiedossa olevia tulo- ja menoarvioita. Mitään merkittäviä avauksia lisätalousarvioon ei sisälly. Tämä onkin aivan oikein, sillä kyllä mielestäni suuret linjaukset ja uudet suuret hankeavaukset pitääkin tehdä varsinaisen talousarvion yhteydessä.

Ed. Kangas: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä aion arvostella lisätalousarviota, mutta katson, että kun on kyse työttömistä, niin se on sen arvoista. Korkean työttömyyden aikana työttömyysturvan heikentämiseen ei ole varaa. Kuitenkaan monien työttömien tulevaisuus ei näytä lainkaan valoisalta, vaan elämisen taloudellista puolta leimaa enenevässä määrin suuri epävarmuus.

Lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä valtion on korkea aika osoittaa sitoutuvansa työttömyysturvan ylläpitämiseen eikä sälyttää kustannustaakkaa pikkuhiljaa kuntien maksettavaksi. Nyt ollaan kuntataloudellisesti kestävämmällä tiellä.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan valtionosuutta ollaan vähentämässä 200 miljoonalla markalla ja vastaavasti työmarkkinatuen määrärahaa lisäämässä 333 miljoonalla markalla. Milaiset vaikutukset tällä on työttömän kannalta? Työttömyysturvan määrärahan vähennys lisäbudjetista perustuu siihen, että osa työttömistä on työllistynyt paremmin ja työllisyysaste on noussut, tosin aloittain katsoen epätasaisesti. Työmarkkinatuen lisäys johtuu taas siitä, että työmarkkinat eivät ole vetäneet niin hyvin kuin on oletettu esimerkiksi pätkätöissä olevien osalta. Ansiosidonnaiselta työttömyysturvalta on vuonna 99 tippunut pois 7 900 henkeä, ja tästä 7 900 hengestä 71 prosenttia on tipahtanut työmarkkinatuella.

Työttömän kannalta suurin ongelma ja epävarmuuden aiheuttaja on ansiosidonnaisen työttömyysturvan valtionosuuden leikkaaminen. Kun 500 päivää ansiosidonnaisella tulee täyteen, työtön putoaa armotta työmarkkinatuella, ja mikä on vielä nolompaa, joutuu hyppäämään sosiaalilukulle. Tässä vaiheessa maksaja ei olekaan enää valtio vaan vastuu- ja maksutaakka siirtyy kunnille. Monen kunnan talous ei kestä työttömyysturvasta huolehtimista. Pelisäännöt pitää tehdä selviksi sekä kunnan että työttömän kannalta, jottei kumpikaan joudu kohtuuttomaan tilanteeseen.

Kunnille on luvattu, ettei kuntien menoja lisätä, ja sikäli kuin menot kasvavat, ne on luvattu kompensoida. Kunnille pitäisi osoittaa enemmän rahaa, jos tarkoituksena on siirtää työttömyysturvasta huolehtimisen painopiste ansiosidonnaiselta kuntien maksettavaksi. Kumpikohan tulee lopulta valtiolle edullisemmaksi? Tosi asia on se, että pitkäaikaistyöttömien suhteellinen osuus kasvaa koko ajan, vaikka työllisyysastetta saataisiinkin nostettua. Työllistämistä pitäisi lisätä erityisesti pitkäaikaistyöttömien osalta ja kunnan ja valtion työllistämistoimin.

Arvoisa rouva puhemies! Työttömyysturvan kehittyessä on tapahtunut joitakin kummallisia rajanvetoja. Tällainen taivaanrannan maalaaminen tulee mieleen, kun muistaa, että ansiosidonnaiselta pudonneen työttömän on oltava työssä 10 kuukauden ajan, jotta hän pääsee takaisin uudelle 500 päivän ansiosidonnaiselle työttö-

myydykselle. Kuitenkin kunnille on säädetty kuuden kuukauden työllistämisaika, eli kunnat saavat työllistää tällaisen työttömän korkeintaan kuuden kuukauden ajaksi. Puuttumatta sen enempää näiden aikarajojen periaatteelliseen puoleen tai niihin väreihin, joilla näitä rajoja on vedetty, olen sitä mieltä, että työllistämisen pitäisi olla pitkällä tähtäimellä tapahtuvaa ja työttömien epävarmuutta ja turvattomuutta vähentävää.

Ed. Karjula: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 99 lisätalousarvioksi ajoittuu todella tilanteeseen, jossa meillä on takana erittäin myönteiset talousnäytöt ja hyvä talouskehitys. On erittäin hyvä asia, että tämä alkuvuoden kehitys on myös merkinnyt sitä, että talousarvion pohja on pitänyt.

Ehkä paikallaan on kuitenkin kiinnittää huomiota muutamaan perusasiaan, jotka liittyvät edelleen meidän valtiontaloutemme tilanteeseen, siihen, että tarvitsemme myös jatkossa varsin tiukkaa budjettipolitiikkaa. Tälle peruslinjalle on ihan oppositiosta käsin tarkoitusmuutoksia antaa tukea.

Toinen asia, johon toivoisin, että hallituksen työ paneutuisi tiiviimmin, on nimenomaisesti työmarkkinoiden joustamattomuuden, työmarkkinoiden rakenteiden uudistaminen sillä tavalla, että me todella murramme edelleen korkeana pysyvän työttömyyden ja tätä kautta luomme aitoa kestävyttä myös tulevalle valtiontaloudelle. Nimittäin liian vähälle huomiolle on jäänyt se, että talouskasvumme on aika lailla yhden teollisuudenalan, sähkö- ja elektroniikkateollisuuden, varassa.

Bkt-kasvuamme vaikuttaa myös keskeisesti raju muuttoliike, joka patoutuu ja keskittyy muutamaa väestökeskukseen ja näissä tapahtuvaan voimakkaaseen rakentamiseen. Tätä kautta voidaan kiteyttää, että vahva sähkö- ja elektroniikkateollisuuden kasvu ja toisaalta muutamassa kasvukeskuksessa tapahtuva vahva rakentaminen ovat niitä, jotka ylläpitävät tällä hetkellä meidän bkt-kasvuamme.

Näin ollen voidaan todeta, että tuleva kehitys on aika kapella pohjalla. Hyväksyn ed. Kallion edellä esittämän näkemyksen, että suuret avaukset ja suuret linjaukset on tarkoituksenmukaista tehdä varsinaisen talousarvion yhteydessä. Kuitenkin, kun uusi hallitus on käynnistämässä omaa toimintaansa, vasta saatiin hallitusohjelma, joka oli varsin ympäröivä, jossa peruslinja oli todella se, että selvitetään, katsellaan,

osin ihmetellään, odotin, että tätä linjaa olisi pyritty terävöittämään nyt ensimmäisessä lisätalousarviossa ja ennen kaikkea paneutumaan niihin muutamiin keskeisiin epäkohtiin, jotka ovat estämässä monilla alueilla myönteisen kehityksen.

Tämän vuoksi, arvoisa puhemies, puutun ihan muutamaan hallinnonalaan tarkemmin. Lähdän liikkeelle kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalasta, jota kautta pk-yrityspolitiikkamme hoidetaan ja joka yleisesti hyväksytään sekä hallituspuolueiden että opposition taholta avainalueeksi työllisyytemme paremman kehityksen turvaamiseksi. Lisätalousarvio ei tuo mitään merkittävää myönteistä tälle alueelle. Pääasiallisin esimerkiksi kuljetustuen osalta ollaan edelleen siinä tilanteessa, että nykyisen kuljetustukilain mukaisia kuljetustukia ei budjettiin varatuilla määrärahoilla pystytty hoitamaan. Olisi ollut paikallaan, että vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa tämä epäkohta olisi korjattu.

Aivan samalla tavalla esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan te-keskuksen alueella on erittäin merkittävä määrä investointihankkeita, jotka odottavat nimenomaan KTM:n myönteistä tukipäätöstä, mutta tällä hetkellä käytettävissä olevat varat ovat täysin riittämättömiä. On hyvä asia, että vastinerahaosuus pyritään nyt viemään riittävälle tasolle, mutta haluan kuitenkin tässäkin yhteydessä puuttua siihen erittäin merkittävään epäkohtaan, joka meillä Suomen osalta on edelleen. Kun meillä EU-rakennerahastot hajautuvat hyvin monen ministeriön osalle, me elämme jatkuvasti tietyn epävarmuuden alla sen suhteen, onko kansallista rahaa riittävästi käytettävissä. Tämä johtaa hyvin helposti myös siihen, että me emme pysty tasapainottamaan riittävästi vastikerahaosuuksia. Meillä jää tältäkin rahastokaudelta käyttämättä rahaa, resursseja, jotka olisivat EU:lta meille tulossa. Pääasiallinen syy tähän on se, että meillä oma kansallinen käytäntö ei ole riittävän tarkoituksenmukainen.

Ihan omana kokonaisuutena kiinnitän huomiota yrittäjyys Hankkeeseen, joka oli hallitusohjelmassa. Mitään voimavaroja lisätalousarviossa ei ole kyseeseen hankkeeseen. Erityisesti toivon, että hallituksen sisällä saataisiin riittävän selkeä vastuunjako siitä, kenelle tämä erittäin tärkeä yrittäjyys Hankke todella kuuluu, hoitaako sen kauppa- ja teollisuusministeriö vai työministeriö, ja toivon myös, että hankkeen osalta päästäisiin mahdollisimman nopeasti liikkeelle.

Maa- ja metsätalousministeriön osalta kaikkien harmillisinta on se, että vaikka meillä on jo

useiden vuosien kokemus Euroopan unionin jäsenmaana, me emme ole saaneet hallinnon käytäntöjä virtaviivaistettua. Edelleen lisätalousarvio merkitsee vain sitä, että me nykyisten monisäikeisten hallinnon käytäntöjen lisäksi saamme täydennystä uusilla virkamiehillä. Minusta olisi erittäin tärkeä asia, että vihdoin viimein vuosien kokemustaustaa vasten voitaisiin käynnistää hallinnon virtaviivaistamishanke ja tehdä käytännön viljelijän kannalta hallinnon byrokraatia kohtuulliseksi. Uskon, että tämä on mahdollista, jos kyseisen hallinnonalan sisällä on riittävästi tahtoa asian hoitamiseen.

Haluan antaa erityisen kiitoksen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta sille, että Siemenperunakeskuksen vaikean viime sato-vuoden ongelmat korjataan, tosin pienellä 584 000 markan nettomäärärahalla, mutta kuitenkin varmistetaan hyvin merkittävän kehitystoiminnan eteneminen. Nimittäin Siemenperunakeskuksen toiminta koskettaa satoja suomalaisia perunantuottajia. Jos ajattelemme sitä, kuinka pienistä budjetin kautta kanavoitavista määrärahoista on kysymys, on erittäin hyvä asia, että tämä sinällään markkamääräisesti pieni asia on kytketty tähän lisätalousarvioon.

Lisäksi haluan antaa myönteisen palautteen sisäministeriön hallinnonalan osalta, nimenomaan poliisille varattavien lisämäärärahojen osalta, mutta kuitenkin samalla kysyen, onko nyt se kokonaismarkkamäärä, joka on poliisihallinnon osalla käytettävissä, riittävä. Kerron käytännön esimerkin parin viikon takaa oman kotikunnan osalta, jossa kauppaliikkeessä kävi varkaustapaus. Kauppaliikkeen sulkemisajan edellä soitettiin poliisipäivystykseen, josta ilmoitettiin, että palatkaa asiaan huomisaamuna. Tämä on käytännön tilanne, joka kertoo siitä, miten ihan perustehtävien hoitamiseen on meidän resursimme viety niin heikoiksi maaseutualueilla, että tällaiset asiat, mieluummin voi sanoa näin, jäävät hoitamatta.

Samalla tavalla näen erittäin myönteisenä asiana sen, että puolustushallinnon alueella annetaan määrärahoja Kainuuseen Kainuun prikaatin toimittajien rakentamiseen. Me kävimme viime eduskuntakaudella paljon keskustelua siitä, mitä merkitsee varuskuntien uudelleenjärjestely. Olen kantanut erittäin paljon huolta siitä, mitä merkitsee se, kun Oulun varuskunta lakkautettiin, siirryttiin Kajaaniin, että Kajaanissa suoritettavat investoinnit pitkittyvät. Tästä joutuu varuskunnan toiminta monin tavoin kärsimään. Siinä suhteessa on erittäin hyvä asia, että Kai-

nuun prikaatin rakentamiseen lisätalousarviossa on osoitettu lisää määrärahoja.

Arvoisa puhemies! Viimeiseksi tavallaan asiaan, josta lähdin liikkeelle: mitä merkitsee työttömyysongelman ratkaiseminen. Minä toivon, että hallitusta vauhdittaa työministeriön hallinnonalalla oleva lisämäärärahatarve elikkä mitä merkitsee se, että me edelleen aliarvioimme työttömyysongelmaa? Hallitus ei varautunut riittävästi työmarkkinatukeen. Nyt jo ensimmäisessä lisätalousarviossa joudutaan osoittamaan lisää määrärahoja työmarkkinatukeen elikkä meidän työttömyysongelmamme hoitamiseen. Ajattelenkin näin, että pelkkä tilastoilla kikkailu ei tässä vaiheessa riitä, kun selvästi on nähtävissä se, että työttömyyden kustannus on edelleen valtiontalouden kannalta sietämättömällä tasolla.

Ed. R a n t a k a n g a s : Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarviesitys ei tuo vastauksia kolmeen isoon yhteiskunnalliseen ongelmaan eli aluekehityserojen kasvuun, voimistuneeseen muuttoliikkeeseen eikä myöskään monilla alueilla edelleenkin hyvin korkeana olevaan työttömyyteen. Voi yhtyä niihin arvioihin, joita täällä on esitetty, että nyt annettu lisätalousarvio on lähinnä tekninen luonteeltaan eikä sisällä mitään uusia avauksia, vaikka uusi hallitus on juuri toimensa aloittanut.

Lisätalousarvion esiteltyt ministeri Niinistö esiintyi myös hyvin välinpitämättömästi ja, voi sanoa, ylimielisestikin esitystä eduskunnalle antaessaan. On siis selkeä pettymys, että lisäbudjetti ei tuo myönteisiä signaaleita maaseutualueille eikä maakuntiin eikä näin ollen vahvista näiden alueiden elinvoimaa ja tulevaisuudenuskoa.

Aluekehitykseen liittyviä määrärahoja kyllä jonkin verran liikutellaan, mutta käytännössä ne johtuvat Euroopan unionin hallinnointibyrokratiasta ja siitä, että näitä rahastosiirtoja on välttämätöntä tehdä. Ainoa positiivinen asia, joka täällä on kyllä todettu, on kansallisen vastikerahan tarkistaminen. Olisi täysin kansallisten etujen vastaista, jos Suomi omin toimin toimisi niin, että meiltä jäisi saamatta EU:n rakennerahastovaroja vain siitä syystä, että emme järjestä tarvittavaa vastikerahoitusta, sillä muutenkin olemme unionille nettomaksaja, niin kuin hyvin on tiedossa. On siis hyvin tärkeää, että saamme kaikin keinoin sieltä tulevat rahat maakuntiin ja työllisyyden parantamiseen.

Vastuuta EU-rakennerahastojen vajaakäytöstä on pyritty siirtämään maakuntiin ja siellä aluekehitysviranomaisina toimiville maakunta-

liitoille. On annettu ymmärtää, että siellä ei ole osattu toimia oikein, vaikka ongelmat liittyvät-kin ministeriöiden byrokraatiaan, kankeuteen ja täällä esiin tulleeseen vastikerahan niukkuuteen. Kun uutta rakennerahastojen hallinnointimallia ollaan lähiaikoina päättämässä, olisi hyvin tärkeää, että siinä lisätään maakuntien päätösvaltaa ja erityisesti maakuntien liittojen roolia demokraattisena aluekehitystahona ja viranomaistahona.

Arvoisa puhemies! Olisin odottanut, että annetussa lisätalousarviossa olisi annettu edes pieniä signaaleja maakuntiin, että halutaan edistää toimenpiteitä, jotka ovat maakuntien kannalta tärkeitä. Otan esille neljä määrärahaa, jotka ovat hyvin tärkeitä.

Ensinnäkin maakuntien liittojen päätettävänä oleva maakunnan kehittämishankkeiden rahaa. Se on ollut käytössä noin viiden vuoden ajan, mutta viime vuosien aikana sen taso on polkenut paikallaan. Tälle vuodelle rahaa on 112,5 miljoonaa markkaa. Ongelmana on se, että suurin osa rahasta on sidottu EU-ohjelmien vastikerahaksi ja niin sanottu vapaa raha, jota liitot voivat kohdentaa joustavasti erilaisiin kehittämishankkeisiin ja niitten käynnistämiseen, on vain noin 10 prosenttia maakuntarahasta. Erityisen tärkeää tämä on niitten alueitten kannalta, joissa kokonaiset maakunnat eivät kuulu tavoitealueitten piiriin. Maakunnan kehittämishankkeiden on voitu käynnistää monia tärkeitäkin hankkeita.

Toinen tärkeä määräraha on kuljetustuki, johon myös ed. Karjula viittasi. Nyt budjetissa on rahaa vain muutamia miljoonia markkoja, ja tämä raha on työvoima- ja elinkeinokeskusten mukaan sidottu jo käytännössä viimevuotisiin päätöksiin. Meidän pitäisi ottaa esimerkiksi naapurimaa Ruotsista, jossa kuljetustukeen käytetään vuosittain 370 miljoonaa kruunua. Tällä tavalla parannetaan erityisesti etäällä sijaitsevien yritysten toimintaedellytyksiä, alennetaan kustannuksia ja vahvistetaan kilpailukykyä.

Nyt on siis niin, että yritykset, jotka lain mukaan voisivat saada kuljetustukea, eivät sitä saa, koska sitä ei ole riittävästi budjetissa. Kuljetustukilaki on voimassa tämän vuoden loppuun, mutta nyt menettely ennakoii sitä, että tämäkin laki ajetaan alas ja toimitaan niin, että se poistuu keinovalikoimien joukosta. Tämä olisi erittäin valitettavaa erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomen kannalta.

Kolmas tärkeä alueellinen määräraha on kauppa- ja teollisuusministeriön investointituki. Tuen tarve on tiedostettu laajasti. Työvoima- ja

elinkeinokeskukset pitävät sitä keskeisenä elementtinä, jolla voidaan kannustaa investoimaan keskusten ulkopuolelle, etäämmälle keskuksista. Mutta nyt rahaa ei ole. Tukiprosentteja on jouduttu alentamaan, ja se on merkinnyt sitä, että monet hankkeet ovat vesittyneet, jääneet jopa toteutumatta, ja ennen kaikkea rahan puutteesta johtuen hyviä hankkeita on jäänyt maakunnissa toteutumatta. On siis tukialueita, mutta yritykset eivät kuitenkaan investointirahoitusta saa, koska budjetissa ei ole rahaa.

Neljäntenä asiana otan esiin tierahoituksen. Lisäbudjetissa todetaan ja salissakin on todettu monta kertaa huoli tieverkoston kunnosta, mutta tälläkään kertaa ei esitetä lisää rahaa perustienpidon rahoitukseen. Alempiasteinen tieverkosto on rappeutumassa eri puolilla maata, ja se on huolestuttava asia myös elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta.

Myöhemmin tulee keskusteluun yksityisteitten rahoitukseen liittyvät asiat. Olisi toivonut, että edes pienellä määrärahan lisäyksellä tätä kysymystä olisi viety eteenpäin ja sillä tavalla realisoitu se myötätunto, jota edustajien keskuudessa yksityistierahaa kohtaan näyttää olevan. Mutta käytännössä asiat eivät menneet eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Aina kysytään, mistä rahoitus näihin lisämäärärahoihin, ja se on aiheellinen kysymys. Näen, että työttömyyden hoitomenojen vähenemisen kautta voitaisiin rahoittaa osa aluepoliittisista määrärahoista ja toisaalta kohdentaa osa valtionyhtiöitten yksityistämistuloista uusien työpaikkojen luomiseen ja nimenomaan maakuntien kehittämisen vauhdittamiseen.

Nyt annettu lisäbudjetti ei tavoittele parempaa työllisyyttä eikä tasaisempaa aluekehitystä. Hallitus on siis hukkaamassa ensimmäisen mahdollisuuden toteuttaa hallitusohjelmassa mainittuja lauseita, joiden mukaan tasapainoinen aluekehitys on läpitunkeva periaate hallituksen toiminnassa. Nyt ei siis näin toimita. Aika näyttää, jäävätkö nämä lauseet koko kauden osalta lupauksiksi, joita ei halutakaan toteuttaa.

Ed. Peltomäki: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden kehitys on hyvä, mutta työttömyys on edelleen korkealla tasolla.

Lisätalousarvio annetaan suotuisan talouskehityksen jatkuessa. Mistään ylikuumenemisesta ei ole syytä puhua, ei ainakaan kaikissa Suomen maakunnissa. Alueelliset erot ovat edelleen isoja.

Lisäbudjetissa verotuottoarvioita on tarkistettu vuoden 1998 toteutumatiетojen pohjalta. Tulo- ja varallisuusveron tuoton arvioidaan lisääntyvän 2 250 miljoonaa markkaa. Keskustelussa on pohdittu sitä, miksi ja mistä syystä verotuotot kasvavat ennakoitua nopeammin. Oli syy mikä tahansa, mielestäni on myönteinen asia, että verotulot ovat kasvaneet näinkin nopeasti.

Osaksi voidaan olettaa, että se johtuu palkkasumman odotettua suuremmasta kasvusta sekä edellisen vuoden veronsaajaryhmien välillisten jako-osuuksien tarkistamisesta. Yhteisöverotulon nopealla kasvulla on oma osuutensa, samoin yritysten myönteisellä kehityksellä. Uusien työpaikkojen lisääntyminen, mutta myös palkansaajien ansioden kasvu on ollut suotuisaa.

Myönteisenä voidaan myös kirjata se, että pankkitukeakin palautuu Arsenalin kautta takaisin valtiolle ja Valtion vakuusrahastolle yhteensä 2,6 miljardia markkaa. Tähän eivät monetkaan edustajat ole kiinnittäneet huomiota.

Sen sijaan haluaisin kommentoida myös työministeriön hallinnonalan kohtaa, jossa on työmarkkinatuen lisäystä 333 miljoonaa markkaa. Minusta oli erittäin hämmästyttävää, että valtiovarainvaliokunnassa asiantuntijatkaan eivät pystyneet meille kertomaan, mistä hakijoiden suuri määrä johtuu. Siihen on varmasti moniakin syitä. Yli 500 päivää tulee täyteen ja pudotaan ansiosidonnaiselta turvalta työmarkkinatuella. Asiantuntijoiden mielestä tämä ei tällä kertaa ole pääsyy, joten me pyysimme tähän lisäselvitystä.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan kohdalla ansiosidonnaista työttömyysurvaa puolestaan vähennetään työttömyyskassoilta 200 miljoonaa markkaa. Tämä johtunee siitä, että useammat henkilöt ovat saaneet työtä.

Arvoisa puhemies! Palaan alueellisiin työllisyseroihin. Haluan esittää kritiikkiä. Satakunnassa on suhteellisesti enemmän teollisuutta koko maahan verrattuna. Teollisuus on lisäksi hyvin vientipainotteista. Siksi kansainvälisen talouden ongelmat heijastuvat muuta maata voimakkaammin juuri Satakuntaan. Etla on ennustanut työllisyyden muutoksen olevan vuosina 1998–2002 Satakunnan kohdalla nolla prosenttia, eli ei parannusta tulossa. Kaikissa muissa maakunnissa olisi Etlan mukaan odotettavissa parempaa kehitystä työllisyydessä. Viimeaikaiset työttömyysluvut ovat osoittaneet sen, että työttömyyden aleneminen on hidastunut jyrkästi Satakunnassa. Alkuvuoden tilastotietojen mukaan aleneminen on miltei pysähtynyt vuoden

takaisiin lukuihin verrattuna. Vastaavasti koko maassa työttömyys näyttää alenevan edelleen noin 7 prosenttia.

Satakunnan työllisyysluvuissa painaa erityisesti Porin tilanne. Pori on viimeisimmän työllisyystilaston mukaan 20 suurimman kaupungin joukossa toiseksi huonoimmalla sijalla. Porin työttömyysaste oli maaliskuun lopussa 21,8 prosenttia, ja vain Rovaniemellä oli korkeampi työttömyysaste. Haluan tuoda tämän esille, koska painotan näitä alueellisia työllisyyseroja.

Pitkäaikaistyöttömyys on edelleen vaikea työmarkkinoiden ongelma. Ongelmaa lisää se, että pitkäaikaistyöttömät ovat pääsääntöisesti iäkkäitä. Työmarkkinoilta kokonaan syrjäytymässä olevien yli kaksi vuotta työttömänä olleiden määrä kasvoi laman pitkittyessä nopeasti. Työttömien työnhakijoiden ikäongelma on kasvava. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä jatkaa edelleen kasvuaan. Ainoana katkaisukeinona ovat erityistoimenpiteet, ja siihen tarvitaan valtion rahaa. Nyt on jo nähtävissä, että työministeriön Satakuntaan osoittamat työllisyydenhoidon määrärahat ovat työllisyyden nykytilanteen ja rakenteelliset ongelmat huomioiden riittämättömät.

Lisäbudjetin kautta ei ole tulossa helpotusta, joten eri alueiden välisiä eroja on tarkasteltava uudelleen ja määrärahoja on pystyttävä osoittamaan lisää vaikeille työttömyysalueille. Vain siten saamme tasaista aluekehitystä aikaiseksi.

Puhemies! Talous on saatava kuntoon, mutta työllisyys on nostettava kaiken edelle. Velkaa tulee lyhentää, mutta ei hyvinvoinnin ja työllisyyden kustannuksella. On myös pieniä hyvinvointia edistäviä asioita, joita pitää pystyä hoitamaan. Kysymys on muutamasta miljoonasta. Viittaan nyt tässä erityisesti myöhemmin tänä iltana keskusteluun tulevaan lakialoitteeseen miinanraivaajatunnuksesta. Toivon, että vihdoin ja viimein voimme maksaa kunniavelan, jonka miinanraivaajille olemme velkaa. Heille on saatava oma miinanraivaajatunnus ja siihen liittyvät etuudet.

Ed. N o u s i a i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kansantalous Suomessa on kasvanut 90-luvun puolesta välistä alkaen runsaan 3 prosentin vauhtia vuodessa. Kuitenkin viimeiset suhdannebarometrit osoittavat, että maakuntien eriarvoisuus ja kuntien eriarvoisuus ovat lisääntyneet. Kasvu on ollut etelässä nopeampaa, ja Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat ovat jääneet edelleen pahasti jälkeen kehityksestä ja kasvusta.

Kuntatalouden rahoitusvaje on kaikkiansa noin 2,5 miljardia markkaa, josta hallitusohjelman mukaisesti valtio vahvistaa kuntien tulopohjaa noin puolet. Yhteisesti hyväksytty tavoite on, että Suomi säilyy hyvinvointiyhteiskuntana ja että palvelujen laatu ja määrä turvataan kaikissa kunnissa. On kysyttävä tässä tilanteessa, kykenevätkö kunnat hoitamaan peruspalvelutuotannon hyvin ja laadukkaasti, kun valtio harjoittaa tiukkaa budjettipolitiikkaa eikä ole osoittamassa lisää resursseja kuntiin. Olisin nähnyt, että jo tässä lisäbudjetissa olisi osoitettu kunnille lisää harkinnanvaraista rahoitusavustusta, jotta kunnat kykenisivät tänäkin vuonna turvaamaan sekä määrällisesti että laadullisesti riittävät peruspalvelut kaikissa kunnissa.

Toiseksi kiinnitän huomiota aluepolitiikkaan. On hyvä asia, että hallitus huolehtii rakennerrahasto-ohjelmien toteutumisesta näin viime hetkellä viimeisenä vuonna. Tuntuu vain siltä, että apu on tulossa Itä- ja Pohjois-Suomen kannalta myöhään. Kansallisia vastinrahoja olisi kaivattu jo viime vuonna ja tänä vuonna, ja näitten varojen puutteesta johtuen monia hyviä yrityshankkeita on jäänyt toteuttamatta. Kysyntä oli suurta, kun kasvu oli voimakkaimmillaan.

Toivon, että nyt tulossa olevat yritystukirahat tulevat käytetyiksi hyödyllisesti. Aikaa on jäljellä päätöksentekoon vain tämä vuosi. Toivon, että nuo hankkeet, joita maakunnissa kyetään saamaan aikaan, ovat harkittuja ja tulevat edistämään sekä yrittäjyyttä että työllisyyttä.

Myönteisenä totean, kuten monet muutkin tästä lisäbudjettiesityksestä, poliisitoimelle tulossa olevat lisärahat. Yhdyn ed. Rantakankaan käsitykseen siitä, että uuden rakennerrahastokauden hallintomallin tulisi maakuntien kannalta olla joustava, helppo ja demokraattinen. Samoin myönteisenä näen sen, että hallitus vielä tässä vaiheessa pyrkii siihen, että nuo nykyiset ohjelmat saadaan toteutettua eikä palautettavia rahoitusosuuksia jäisi unionille.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Mikkola.

Ed. E. L a h t e l a : Arvoisa puhemies! On se merkillistä, että kun Nato pommittaa Kosovossa, me joudumme maksamaan viuluja. Eli tässä lisätalousarviossa todetaan, jotta semmoinen yli 60 miljoonaa joudutaan lisäämään ilmeisesti niiden syiden takia lisärahoja turvapaikkavastaan-

ottoon ja humanitääriseen apuun. Kun tulevaisuutta ajatellaan, sen jälkeen, kun rauha vaikka saadaan aikaan, me joudumme nostamaan ja meidän pitää olla mukana nostamassa sitä maata ylös ja niitä ihmisiä ihmisarvoiseen elämään, tätä joudutaan Suomea rahoittamaan, eli sodan hintaa maksetaan näköjään monessa muodossa. Siitä on tietysti se etu, jotta siellä jotkut amerikkalaiset asetehtaiden osakkeet nousevat, kun menee tavara kaupaksi ja ohjukset lähtevät hyvin liikkeelle.

Tässä lisätalousarviossa kuitenkin pitää enemmän paneutua tähän kotimaiseen puoleen, vaikka tämäkin on kotimaisuutta, koska me sen maksamme. Tässä voi todeta sen, jotta nokka on veden pinnalla, ei tosin hyvin paljon, ja se pitkä taival, jota edellinen nelivuotiskausi kuljettiin, on tuottanut tulosta. Se näkyy siinä, että nyt jopa voidaan velkaa lyhentää, vaikka tosin aika vähäisesti. Vie 300 vuotta tällä vauhdilla, että voidaan velka maksaa kokonaan pois. Suunta kuitenkin osoittaa, että meillä on laskelmiin verrattuna toteutuma ollut optimistisempi eli on menty vähän joutuisammin kuin osattiin ennustaa. Alkuillasta taisi ed. Rajamäki todeta sen, että ennusteet on varta vasten tehty näin. En osaa sanoa, onko. Kuitenkin on hyvä, kun on näin päin tehty, jotta voidaan olla turvallisin mielin siinä mielessä, jotta nyt olemme päässeet tilanteeseen, jossa ei ainakaan ole vajetta. Tätä on syytä jatkaa.

Keskustelu talousarvion osalta ja yleensä budjetin osalta siitä, mihin varoja kohdennetaan, on tarpeellinen ja hyvä siinä mielessä, jotta meillä suomalaisen hyvinvointimallin, sosiaaliturvan, heikommista huolta pitämisen pitää olla edelleen meidän omistatunnoissamme ja päätöksenteossa mukana. Sen pitää näkyä budjetissa. Silloin joudutaan arvuuttamaan myös sitä kysymystä monesti, halutaanko olla roopeankkoja vai olemmeko laupiaita samarialaisia, jotka haluavat pitää ihmisistä huolta. Sen voi myös todeta, että vähän pitää olla myös roopeankkamaisuutta, muuten talous ei kestä kunnossa.

Poliisin rahoihin on laitettu lisää 40 miljoonaa. Samaan aikaan voitaisiin rinnalle vetää myös Rajavartiolaitos. Mehän teimme hiljattain lain Rajavartiolaitoksesta. Siinähan tehtäviä ainakin rajoilla, rajojen tuntumassa jaettiin sillä tavalla, että poliisien työtä jonkin verran helpotettiin ja rajavartioiden annettiin lisää tehtäviä. Kuitenkaan rajavartioiden rahoituksessa ei ole tapahtunut semmoista lisäystä, jonka siinä olisi odottanut tapahtuvan. Itärajan tarkastusasemil-

la on valtava työpaine olemassa ja jopa henkilöstövajasta. Siinä mielessä en uskalla esittää tässä vaiheessa rajavartiostolle lisää rahoja. Se pitäisi katsoa varsinaisessa talousarviossa, mutta semmoisen toiveen voi heittää tulevaisuutta ajatellen, että hallitus katsoisi myös sen puolen siinä vaiheessa, kun tulevaa ensi vuoden talousarviota laaditaan, jotta rajavartioston puolelle toimintarahoja laitettaisiin lisää. Jossakin vaiheessa vaalien edellä Niinistö on jossakin tilaisuudessa lausunut niin päin, että rajavartiostolta otetaan pois ja siirretään poliisille. En tiedä, onko tämä nyt se siirto vai ei. Se vain näkyy räikeästi.

Eräs oleellinen seikka, joka pitää todeta, on kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan puolella 32.30.45 eli yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen. Siinä on esitetty lisää 3 miljoonaa, ja se lienee myöntämisvaltuutusta. Pohjois-Karjalan näkökulmasta katsottuna on niin, ja samaten olen kuullut muualta saman tyyppistä kehitystä, myös Keski-Suomen suunnalta, että siellä on taloudellinen toimeliaisuus vilkastunut sillä tavalla, että siellä olisi nyt hankkeita lähtenyt käyntiin tämän kevään aikana. Yritystukihakemuksia on tullut sisään paljon, ja ainakin Pohjois-Karjalan osalta te-keskus tämän päivän tiedon mukaan ilmoitti, että siltä loppuu nämä varat kesään, puoleenväliin heinäkuuta mennessä ja loppuvuosi on sitten auki. Sen takia lisätalousarvioon pitää saada tähän kohtaan, tälle momentille lisää rahoja.

Nimittäin jos niitä hankkeita nyt ei saada liikeenteeseen eivätkä ne investointitukien saamattomuuden takia lähde liikkeelle, ne ovat sitten hukkaan heitettyjä hankkeita. Todennäköisesti eivät itsestään lähde, vaikka ovatkin hyviä hankkeita. Sen takia tässä ei pidä nuukailla, koska jos ne hankkeet saadaan käyntiin, se on myös hallitusohjelman mukainen toimenpide siinä mielessä, että siellä todetaan, että Itä- ja Pohjois-Suomen hankkeita edistetään ja niiden asemaa korostetaan samalla tavalla kuin viime hallituskaudella. Se tukisi hallitusohjelmaa mutta samalla antaisi myös mahdollisuuden siihen, että eläimen mahdollisuudet ja toimeliaisuus luontaisesti lähtisivät siellä käyntiin, sekä lisäksi työpaikkoja. Pohjois-Karjalassa on arvioitu niiden investointien myötä syntyvän 500—600 työpaikkaa. Niitä ei ole varaa hukata. Saman tyyppinen tilanne on kuulemma Keski-Suomen osalta.

Siinä mielessä tämä on ainut esitys, johon pitää jättää jopa aloite, että tuohon tarvitaan lisää rahoja. Muuten sinällään tämä lisätalousarvio on ihan mukavaa luettavaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovainvaliokuntaan.

3) Hallituksen esitys Etelä-Afrikan tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 1/1999 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 3/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys Pohjoismaiden kehitysrahaa koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 2/1999 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 4/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys HE 12/1999 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 1/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Vihriälä: Herra puhemies! Nyt toisessa käsittelyssä oleva lakiesitys on mielestäni erittäin hyvä. Se nimenomaan muuttaa sen, että Lapin vapaatuottoisten metsien kunnostamiset voidaan viedä päätökseen ja toisaalta myös energia-puun haketustuki tulee käytäntöön ja myös metsänparannuslain mukaisten hankkeiden jatkaminen voidaan viedä päätökseen. Minusta on tässä annettava tunnustus maa- ja metsätalousvaliokunnalle ja hallitukselle, että tämä lakiesitys ensinnäkin tuotiin näin nopeasti ja nyt se on tuotu toiseen käsittelyyn eduskunnassa ja yksimielisesti voidaan viedä läpi ja tulee ensi viikolla kolmannessa käsittelyssä hyväksytyksi. Se on sen takia tärkeä, että työt voivat jatkua ja nämä asiat voidaan hoitaa niin kuin on järkevää ja tarkoituksenmukaista.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Olen ollut metsätöissä aikanaan nuorena miehenä Lapissa ja tiedän, mitä ovat Lapin vapaatuottoiset metsäalueet. Niiden hoitoa ei kannata tukea. Ne ovat tuottamattomia alueita. Se on puhdasta ja tyhjää aluepoliittista tukea, jolla ei ole mitään pidemmällä tähtäimellä olevaa tarkoitusta.

Mitä tulee sitten tähän haketusasiaan, niin tämä on ihan hyvä asia, mutta pitäisi olla sillä tavalla, että haketuksen tuki perustuisi itse hakeen tuotantoon ja olisi pitkäaikaista, vähintään kymmenen vuoden ajaksi taattu tietynasteinen kuutiotuki hakkeelle, jolloin haketta käyttävät laitokset voisivat luottaa siihen, että se on heille taloudellisesti kannattavaa. Se on ainoa, jolla pienpuun käyttöä energiataloudessa voidaan auttaa, eivät tällaiset suhteellisen lyhytaikaiset järjestelmät, joista nytkin tässä on kysymys.

Ed. Mäki-Hakola: Arvoisa herra puhemies! Ed. Aittoniemelle haluaisin todeta, niin kuin totesin jo aikaisemminkin, että olisi syytä käydä uudestaan Lapissa. Siitä on jokin vuosi saattanut kulua aikaa, kun ed. Aittoniemi on metsätöissä Lapissa viimeksi ollut.

Minulla on täällä Lapin metsäkeskuksen johtajan laatima muistio Lapin lain kysymyksistä. Täällä todetaan: "Lain perusteella tukeen oikeutettavat Lapin läänissä ja Kuusamon kunnassa olevat yksityismetsänomistajat. Varoja lain mukaisiin töihin on käytetty noin 520 miljoonaa markkaa, jolla metsänuudistamistöitä on tehty noin 155 000 hehtaarin alalla. Metsien lisäkasvun arvioidaan olevan noin 300 000 kuutiota vuodessa. Lailla on ollut myös myönteinen työllisyysvaikutus, ja samanaikaisesti vajaatuottoisten yksityismetsien pinta-alaosuus on supistunut. Osaltaan se on varmistanut Lapissa olevan metsäteollisuuden raaka-ainehuoltoa." Todella merkittävästä asiasta Lapin osalta on kysymys.

Nyt on vain kysymys siitä, että ne hankkeet, jotka ovat tällä hetkellä keskeneräisinä, joista on maanomistajille lupaukset annettu, viedään loppuun tässä tapauksessa. Uudelleen harkitaan sitten jatkossa, miten Lapin metsiä uudistetaan.

On erittäin hyvä, että on yksimielisesti voitu viedä nämä kaikki, oikeastaan kolme asiakokonaisuutta — Lapin lain hankkeiden loppuun saattaminen, toisaalta metsänparannuslain hankkeiden loppuun saattaminen ja kolmantena haketustuki — nopeassa tahdissa läpi. Oli mielestäni erittäin mukava kuulla ed. Vihriälän antama tunnustus maa- ja metsätalousvaliokunnalle, joka puheenjohtajansa johdolla on nopeasti ja linjakkaasti käsitellyt asian.

Ed. E. Lahtela: Arvoisa herra puhemies! Tästä on jo käyty aikaisemmin pitkät keskustelut, ja totean haketuksen ja hakepuun korjuun osalta sen, että meidän pitää turvata vain jatkossa se, että voimalaitosten rakentamiseen saadaan riittävää puhtia ja että jatkossa myös kohdentamista hoidetaan tehokkaasti. Edellisessä käsittelyssä käytiin keskustelua siitä, pitäisikö metsälatvuk-sille ja jätteelle, hakkuutähteelle saada tuki. Sen tyyppistä toimintaa minusta ei pidä lähteä tukemaan vaan kohdentaa semmoiseen, mikä tänä päivänä on kannattamatonta, jos tällä tuella saataisiin aikaan se, että voidaan nuoren metsän kunnostus saada aikaan, semmoiseen kohdentaa, ja se on tarkkaa puuhaa. Mutta lisäksi tulevaisuudessa on tärkeää se, millä tavalla hake voidaan hyödyntää tehokkaasti sähköksi ja läm-

möksi. Niihin investointitukiin ja niiden järjestämiseen tulee panostaa, miten saadaan semmoisia yrityksiä, yrittäjiä, tehdasyhteisöjä, koska ne on järkevää tehtaiden yhteyteen rakentaa, saada ne investoinnit käyntiin. Se on tärkeä asia, jotta saadaan myös kysyntää hakkeelle. Ei riitä, että tuetaan ja on olemassa tämä ketju kunnossa. Jos ei ole polttajia, se tyssää siihen.

Ed. Vihriälä: Arvoisa herra puhemies! Ed. Aittoniemi, jota suuresti arvostan parlamentaarikkona ja myöskin kehitysalueitten tuntijana, ottaa nyt tällaisen kannan, että tämä laki, jota nyt käsitellään, ei olisi oikean suuntainen. Minusta nimenomaan on juuri järkevää, että Lapin metsätaloutta hoidetaan tällä tavalla ja viedään tärkeät hankkeet päätökseen ja että sinne voidaan antaa järkevää työtä ja toimintaa eikä aina vain suojelutoimenpiteitä. Minusta tässä on juuri sitä, mitä meidän pitäisikin ja pitää tässä talossa päättää, ja siinä mielessä vähän ihmettelen ed. Aittoniemen kannanottoa tämän lain käsitellyn yhteydessä.

Ed. H. Aho: Arvoisa puhemies! Kun uutea kansanedustajana on kuunnellut tätä lisätalousarviokeskustelua, voisi todeta, että kaikki, mitä tässä salissa on puhuttu, meni kyllä harakoille, koska ainuttakaan ministeriä ei ole ollut kuuntelemassa. Nyt tämän lain hyväksymisellä voidaan kyllä, ja myöskin ed. Aittoniemi, saada työtä tälle kansalle. Saadaan tehtyä ne suunnitelmat loppuun, jotka on aiemmin suunniteltu, ja tämä on todellista päätöksentekoa, johon eduskunta voi vaikuttaa, ja sillä vaikutetaan niin, että päästään näihin töihin heti tänä vuonna.

Ed. Kalli: Herra puhemies! Miksi Lapin vajaatuottoisia metsiä kannattaa uudistaa? Siksi, että Lapissa sattuu olemaan Kemijärven selutehdas. Jotta voidaan sen puutase hoitaa, on järkevää pitkässä juoksussa uudistaa näitä vajaatuottoisia metsiä, jotka eivät yksittäisten omistajien kannalta välttämättä ole kannattavia, mutta tämä on kansantalouden ja Lapin aluetalouden kannalta kiistatta järkevää toimintaa.

Miksi metsähaketta ja sen korjuuketjua kannattaa tukea? Se johtuu yksistään siitä, että tällä hetkellä niin sanotun hakkuujärjteen korjaaminen on kannattavaa, mutta ensiharvennuskoh-teista korjattava metsähake ei ole, ja valiokunnan ja toivottavasti koko eduskunnan ymmär-

ryksen mukaan tällä tuella saadaan aikaan sen kaltainen kehitystoiminta, joka pidemmässä juoksussa varmistaa sen, että tämäkin toiminta olisi kannattavaa ja maksaisi ne palkat, jotka siitä syntyvät, ja luo sitä logistiikkaa, jolla tätä asiaa viedään eteenpäin.

Ed. Korteniemi: Arvoisa herra puhemies! On aivan selvä asia, että Lapin metsiä kannattaa hoitaa, niitä kannattaa kunnostaa ja niihin kannattaa sijoittaa varoja. On hyvä asia se, että tämä laki on täällä nyt nopeassa aikataulussa pystytty käsittelemään ja saadaan hoitoon nämä hankkeet, jotka siellä ovat jo valmiiksi suunniteltuja ja odottavat rahoitustaan. Tämä on minusta vähintä, mitä tässä asiassa on voitu tehdä. Se oli suuri vahinko, että yleensä lopetettiin niin sanottu Lapin laki, jonka avulla on voitu tehdä erittäin hyvää työtä Lapin metsissä. Työ on koitunut koko kansantaloutemme hyväksi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 6, 9 a, 13, 22—24, 30 ja 38 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys tilisiirtolaiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 5/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 2/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 2. Ensinnäkin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 § ja 1 luvun otsikko, 4 ja 5 § ja 2 luvun otsikko, 6—16 § ja 3 luvun otsikko, 17—20 § ja 4 luvun otsikko sekä 21 § ja 5 luvun otsikko, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi kunnallisten viranhaltijain palvelussuhdeturvasta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 9/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 1/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1998

Lähetekeskustelu
Kertomus K 5/1999 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Toisiaan, ennen kuin tämän asian käsittelyn keskeytettiin, ed. Akaan-Penttilä käytti asiassa puheenvuoron. Hän viittasi siihen, että eläkkeellepääsyongelmat ovat enemmänkin näennäisiä eivätkä kovin merkittäviä. Sitä ennen oli käyty aika pitkään keskustelua ongelmista päästä työkyvyttömyyseläkkeelle. Eri kansanedustajat olivat kritisoineet myös Kansaneläkelaitosta tässä asiassa.

Omalta puoleltani toteaisin, että työkyvyttömyyseläkkeelle pääsy on edelleen ongelmallista. Se kysymys on liiaksi niin sanotusti ikään kuin finansoitu. Lasketaan, mitä eläkkeellepääsy maksaa eläkelaitoksille kunkin potilaan, asiakkaan ja ihmisen kohdalla. Ei katsota ensisijaisesti sitä, mikä on tilanne terveyden kannalta lääketieteellisesti, eikä sitä, että kysymyksessähän on ammatillinen työkyvyttömyys. Työkyvyttömyyttä pitää siis katsoa potilaan ja henkilön ammattiin nähden ja suhteuttaa se siihen. Muun muassa tässä kohdin yrittäjillä on omat ongelmansa vielä erikseen.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluaisin painottaa, että Kansaneläkelaitoksen asemaa pitää vahvistaa ja tukea eikä murtaa.

Ed. E. Lahtela: Arvoisa herra puhemies! Kahteen asiaan lyhyesti. Sivulla 21 on todettu muusta sosiaaliturvasta työttömyysturvan osalta, jotta ihmisiä on pudonnut ansioturvan puolelta ja työmarkkinaetuuden saajat ovat lisääntyneet. Tämä on sinällään merkittelevää tulevaisuuttakin ajatellen, kun puhutaan työttömyyseläkeputken katkaisusta. Siinä tapahtuu sillä tavalla, että jos lisäpäiväoikeus menee, sehan tarkoittaa, että ihmiset tippuvat Kelan piikkiin, ja välttämättä se ei ole mitenkään edullinen asia. Sinällään tässä ilmeisesti työreformi nyt toteutuu jollakin tavalla, että jotkut haluavat ansioturvaa purkaa, eivät välttämättä kaikki.

Sitten toinen asia: ed. Tiusanen puhui eläkkeellepääsystä, tai se liittyi Kelan lääkäreihin. En tiedä, ovatko Kelan lääkärit saaneet jossakin erikoiskoulutuksen tällaiseen tietoviisauteen, koska lähes joka päivä tulee työhuoneeseen puheluja, joissa todetaan ei pelkästään eläketaukauksissa mutta päivärahatapauksissa, jotta ei välttämättä myönnetäkään sairauspäivärahaa. Vaikka hoitava lääkäri olisikin kirjoittanut, että on siihen työhön kykenemätön, Kelan lääkäri voi todeta, että ei tämä nyt olekaan ihan tällainen tapaus.

Siinä mielessä toivoisi, että tässä ei toteutuisi se ajattelu, jota ed. Tiusanen juuri kuvasi, eikä finansointi olisi päällimmäisenä, vaan kohdeltaisiin ihmisiä tasapuolisesti, katsottaisiin ihmisen tilanne sairauden kannalta eikä sen kannalta, miten paljon siinä menee rahaa. Säännökset on tehty sitä varten, että määrättyssä tilanteessa täytyy ihmisistä pitää huolta, ja niitä pitää myös kunnioittaa.

Ed. Peltomäki: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että ihmiset pääsevät eläkkeelle oikeaan aikaan, mutta vielä tärkeämpää on, että ihmiset kuntoutetaan elämään.

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomusta käsiteltäessä haluan puuttua muutamalla sanalla kuntoutukseen. Kuntoutusmenot kasvoivat 7,3 prosenttia. Ne olivat yhteensä 1 140 miljoonaa markkaa. Kuntoutustoimenpiteitä kustannettiin 73 700 henkilölle. Heistä 15 800:lle järjestettiin vajaakuntoisten ammatillista kuntoutusta, 15 900:lle vaikeavammaisten lääkinnällistä kuntoutusta ja 43 700:lle muuta ammatillista ja lääkinnällistä kuntoutusta.

Puhemies! Kuntoutuksen osa-alueita ovat ammatillinen, lääkinnällinen, sosiaalinen ja kasvatuksellinen kuntoutus. Näitä palveluja järjestävät useat eri tahot, joilla kullakin on lainsäädä-

dännöstä tai toimintaperiaatteista johtuen erilaiset painotukset muun muassa valittaessa henkilöitä kuntoutukseen. Yksittäinen kansalainen ei voi tietää kaikkia eri järjestelmien mahdollisuuksia. Niiden selvittely jää hoitavan lääkärin ja sosiaalityöntekijän ratkaistavaksi.

Kun oikea polku löytyy, sen päässä on myös kuntoutuksen maksumies, useimmiten täyden korvauksen periaatteella toimien. On enimmäkseen poikkeuksellista, että kuntoutujalle jää maksettavaa ja silloinkin hyvin kohtuullinen määrä. Kaikki kuntoutusta kustantavat järjestelmät edellyttävät kuntoutukselle asetettujen tavoitteiden täyttymistä eli tuloksellisuutta, viime kädessä myös säästöjä sairaus-, työvoima- ja eläkekustannuksissa, mikä yleensä on myös kuntoutujan edun mukaista.

Puhemies! Otan kolme kohtaa tulevaisuuteen katsoen tässä esille. Mielenterveyskuntoutus on alue, jota mielestäni tulee kehittää. Se on jäänyt liiaksi taka-alalle. Yhä useampi jää nykyisin enenaikaiselle eläkkeelle mielenterveyssyistä. Toinen kuntoutuksessa vähemmälle huomiolle jäänyt ryhmä ovat keski-ikäiset työttömät. Kolmantena korostaisin yli 65-vuotiaiden kasvavaa kuntoutustarvetta. Vuonna 2010 yli 65-vuotiaita arvioidaan olevan 1,1 miljoonaa. Heidän kuntouttamisellaan on hyvin merkittävä osuus myöskin terveystalouksissa. Kuntoutuksella on merkitystä juuri itsenäisen selviytymisen kannalta elinolojen, kunnon ja terveyden ylläpitämiseksi.

Haasteita siis riittää myös kuntoutuksen alueella. Sosiaali- ja terveystaloustieteiden ja myös kuntien sekä Kansaneläkelaitoksen on pohdittava, mitä uutta lainsäädäntöä tarvitaan ja mistä resurssit uusien edellä mainittujen isojen ryhmien kuntoutukseen otetaan.

Ed. Anttu Vouri: Arvoisa puhemies! Kelan valtuutettujen toiminnasta annettu kertomus kuvaa ilmeisesti ihan oikein valtuutettujen toimintaa. Se, mitä jäi kaipaamaan, oli mielenterveyspotilaiden osuus ja mielenterveyspotilaiden tilanne suhteessa esimerkiksi kuntoutukseen. Viime vuosien aikana psyykkiset ongelmat ovat lisääntyneet voimakkaasti. Kuitenkaan mielenterveyspalvelut ja niihin käytetyt voimavarat eivät ole vastaavasti parantuneet, päinvastoin. Avohuollossa on erittäin sairaita ihmisiä eikä avohoito minkään mittarin mukaan täytä niitä vaateita, joita voisi asettaa. Esimerkiksi mahdollisuus päästä psykoterapiaan on vain hyvin pienellä osalla tarvitsijoista. Terapiat ovat hyvin

rajattuja ja lyhytkestoisia. Aina aika ajoin käydään kiivaitakin väittelyjä siitä, ovatko pitkät, lyhyet vai niin sanotut ratkaisukeskeiset terapiat oikeita.

Enemmän kuin poleemista vastakkainasettelua tarvitaan näkemystä potilaista lähtevistä tarpeista. Suuntauksena tuntuvat olevan Kelassakin niin sanotut lyhytkestoiset terapiat. Ne sopivat joillekin ja auttavat joitakin, mutta eivät ole avuksi läheskään kaikille. On potilaita, jotka tarvitsevat hyvinkin pitkiä ja tiiviitä hoitojaksoja. On illuusio kuvitella, että joillekin elämän vaikeimmat kysymykset voitaisiin hoitaa muutamalla terapiaistunnolla.

Toinen kysymys on se, jos rahanpuutteesta tai säästäväisyyssyistä rajoitetaan hoitoja tai jopa ohjataan hoitosuuntauksia. Käsittääkseni parhaat tulokset niin potilaiden kuin yhteiskunnan kannalta saavutetaan silloin, kun potilas saa kuntoutuksen, jonka avulla hänellä on mahdollisuus palata yhteiskuntaan niin sanotusti normaaliin elämään.

Psykiatriset potilaat ovat melkein poikkeuksetta erittäin huonossa asemassa. He ovat todellinen syrjäytyneiden joukko. Edelleen on se tilanne, että potilaat eivät kykene pitämään puoliaan, omaisetkin ovat hyvin varovaisia ja harva pystyy nousemaan barrikadeille läheisensä puolesta. Ymmärtääkseni jopa Kelassa mielenterveyspotilaiden asioita hoitaa ja päätöksiä tekee joku muu kuin psykiatria erikoistunut lääkäri. Se osoittaa jo ellei asenteellisuutta niin ainakin suurta puutetta. Psykiatria on yksi lääketieteen erityisalue, joka vaatii sen alueen osaamisen ja asiantuntijuuden. Tuskinpa fysiatrian erikoislääkäriltä sitä löytyy.

Kaiken kaikkiaan toivon, että tämä eduskunta ja Kelan valtuutetut vastaisuudessa ottavat mielenterveyspotilaat erityiseen suojeluksensa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveystaloustieteiden valiokuntaan.

9) Eduskunnan tilintarkastajien kertomus vuodelta 1998

Kertomus K 6/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

10) Laki miinanraivaajatunnuksesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 55/1999 vp (Pirkko Peltomo /sd ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Peltomo: Arvoisa puhemies! Lakialoitteeni laiksi miinanraivaajatunnuksesta ei ole uusi asia eduskunnassa. Aiheesta ovat tehneet lakialoitteen ainakin kansanedustajat Pertti Paasio ja Helena Vartiainen. Koska heidän lakialoitteensa ovat rauenneet ja asia on edelleen korjaamatta, olen uusiutunut esityksen siitä, että miinanraivaukseen osallistuneiden asema tunnustetaan ja heille myönnetään oma miinanraivaajatunnus siihen liittyvine etuineen vuoden 2000 alusta lukien.

Toki monia myönteisiä asioita on saatu aikaan. Vuoden 1998 alusta ovat lakialoitteessa tarkoitetut henkilöt pääosin olleet oikeutettuja kuntoutukseen eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain nojalla. Vuonna 1997 lain hyväksymisen yhteydessä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta piti tärkeänä näiden henkilöryhmien aseman parantamista.

Valtioneuvoston kuntoutuskeskustelun mietinnössä n:o 37/1998 vp valiokunta kiinnitti erityistä huomiota kuntoutuksen säännöllisyyteen. Kuntoutuspalvelujen kehittämisessä keskeistä on kuntoutuksen tehostaminen kuntoutuskertoja lisäämällä.

Arvoisa puhemies! Varsinaisten taistelutoimien loppuminen ei päättä sotien aiheuttamia ihmellisiä kärsimyksiä. Viime sotien jälkeen myös Suomen oli raivattava alueellaan olevia miinoja. Suomen oli kiireellisesti raivattava miinat määrättyiltä merialueilta. Raivaustyö oli raskasta, vaativaa ja vaarallista. Raivaustyössä moni suomalainen asetti itsensä alttiiksi vaaralle; monet menettivät henkensä tai vammautuivat. Henkisiä kärsimyksiä ei voi edes mitata. Miinanraivaajat tekivät merkittävän työn Suomen siirtyessä sodasta rauhan oloihin ja täyttäessä välirauhansopimuksen ehtoja. Miinanraivaustyön ansiosta on jälkeenpäin välttytty monelta tuhoisalta onnettomuudelta.

Arvoisa puhemies! Miinanraivaajien keski-ikä

lähestyy 80:tä vuotta, joten lakialoitteeni tarkoittamat edut ovat myös itsenäisen selviytymisen kannalta tarpeellisia heidän elinolojensa, kuntonsa ja terveytensä ylläpitämiseksi.

Sodan jälkeen merialueella ja Pohjois-Suomessa miinanraivausorganisaatioissa toimineille tulee myöntää oikeus saada oma miinanraivaajatunnus ja siihen perustuvina etuuksina varsinaista rintamalisää, kuntoutusta sekä korvausta suun ja hampaiden hoidosta vastaavasti kuin rintamasotilastunnuksen saaneet henkilöt saavat.

Valtionalouteen tällä olisi korkeintaan parin miljoonan markan kustannusvaikutus. Miinanraivaajia arvioidaan tällä hetkellä olevan vajaat 600 henkilöä. Kuten lisätalousarvion yhteydessä kerroin, valtion velkaa lyhennetään miljardilla markalla; tämä 2 miljoonaa on siitä hyvin pieni osa. Se on kunniavelka.

Puhemies! Kyseessä on siis kunniavelka, joka on hoidettava. Hyväksymällä miinanraivaajille oman miinanraivaajatunnuksen eduskunta osoittaisi maamme hyväksi tapahtunutta toimintaa kohtaan kunnioitusta ja sen ansaitsemaa huomiota henkilöille, jotka ovat toimineet miinanraivausorganisaatioissa. Nämä henkilöt ovat sen ansainneet.

Ed. M. Salo merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Tiisanen: Arvoisa puhemies! Ed. Peltomon esittelemä lakialoite on kannatettava. Sehän on nyt mennyt vähän kuin viestikapula Turusta Uudenkaupungin kautta Poriin. Haluaisin itäisen Suomenlahden suunnasta kannattaa tätä, niin kuin edellistenkin valtiopäivien aikana, edellisen eduskunnan aikana.

Samalla totean sen, että ed. Peltomon mainitsema taistelu todella jatkuu myös muiden sodassa olleiden ikäluokkien kohdalla. Vastapuolena on tällä kertaa Valtiokonttori ja kysymyksessä ovat invalideittiprosentit, haaita-asteet ja tämän tyyppiset korvaukset, joista mielestäni valtio käy aivan turhaa taistelua rintamamiehiä ja invalideja vastaan. Se on hidas prosessi, ja varsin byrokraattinen on suhtautuminen heidän vammoihinsa ja niiden aikaansaamaan invalideittiin ja haaita-asteeseen.

Ed. Kalli: Arvoisa puhemies! Ed. Tiisanen mainitsi viestikapulan, ja itsekin toivoisin, ettei tämä jäisi Poriin eikä minkään valiokunnan pöydälle, vaan asia etenisi. Toivoisin, että sekä ed.

Peltomo että ed. Tiusanen vaikuttaisivat omiin ministereihinsä, että tämä asia, joka on aika pieni, hoidettaisiin hallituksen sisältä, niin että tämä kerrankin tulisi hoidettua. Se olisi paljon parempi ja nopeampi tapa hoitaa asia. Oppositio tulee tähän yhtymään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

11) Laki nimilain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 60/1999 vp (Kirsi Piha /kok)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Piha: Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa esitetty asia ei ole suuren suuri, mutta korjaisi monta perhettä kiusaavan epäkohdan.

Tällä hetkellä on eri sukunimiset vanhemmat saavat valita vain ensimmäisen lapsen sukunimen, koska seuraavien sisarusten sukunimen tulee olla sama kuin edellisen sisaruksen. Näin ollen laki määrittelee, että lasten sukunimen tulisi aina olla sama.

Tämä ei kuitenkaan mielestäni tänä päivänä enää ole millään tavalla perusteltua. Meillä on hyvin eri tyyppisiä perheitä ja hyvin erilaisia nimiä, meillä on uusperheitä jne., joten mielestäni eduskunnan ei enää tulisi lailla estää sitä, että vanhemmat saavat vapaasti päättää, kumman nimen kukin sisaruksista sukunimekseen saa.

Usein esitetty syy tämän estämiseksi on perheen yhtenäisyys ja sen mahdollinen häiriintyminen siitä, että lapsilla olisi eri sukunimi. Siihen toteaisin, että uskon, että perheen yhtenäisyys syntyy muista tekijöistä kuin nimestä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

12) Laki arvonlisäverolain 162 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 61/1999 vp (Olavi Ala-Nissilä / kesk ym.)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

13) Laki arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 62/1999 vp (Mauri Pekkarinen / kesk ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Yksi viime kuukausien niistä asioista, joista sekä suomalaisen kaupan että kuluttajajärjestöjen korkeat edustajat ja laajat järjestökaaderit ovat olleet yhtä mieltä, on elintarvikkeitten, ruoan, nykyisen arvonlisäverokohtelun muuttaminen. Jokainen, uskon näin, meistä kansanedustajista on saanut äsken mainituilta tahoilta viime päivien ja viikkojen aikaan kirjeitä ja kannanottoja, joissa sekä kuluttajajärjestöt että myös kauppa perustelevat elintarvikkeitten arvonlisäverokannan alentamista hyvin vankkoilla järkeisillä, syillä, joissa on myös aimo annos yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden asiaa.

Elintarvikkeethan ovat kansalaisten perushyödykkeitä, joiden hintatasolla on todella monulotteinen yhteiskuntapoliittinen merkitys. Mitä pienituloisemmasta kansalaisesta on kysymys, sitä suuremman osan hän joutuu käyttämään tuloistaan ruokaan. Niinpä ruoan tai vielä laajemmin elintarvikkeiden verotus onkin pyritty lähes kaikissa maissa Euroopassa asettamaan mahdollisimman alhaiseksi. Tämä pyrkimys, ruoan verotuksen mahdollisimman alhainen taso koskee erityisesti elintarvikkeitten arvonlisäverotusta.

Euroopan unionin jäsenmaista elintarvikkeitten arvonlisäverokanta on yleisimmin 6—7 prosentin tasossa. EU-maissa Suomen 17:aa prosenttia korkeampi elintarvikkeitten verokanta on ainoastaan Tanskassa.

Suomen liittyminen Euroopan unionin jäseneksi muutti monella tavalla sekä maataloutta että elintarvikkeitten hinnanmuodostusta. Jäsenyyssratkaisuun liittyen Ahon hallitus sopi keväällä 1994 erittäin laajasta paketista kansallisia toimia, joilla jäsenyyden vaikutuksia voitaisiin pehmentää heti liittymisvaiheessa sekä liittymistä seuranneina vuosina. Jäsenyyden suurta

muutosta vuoden 95 alusta tulivat maatalouden osalta pehmentämään niin sanottu siirtymäkorvaukset. Kuluttajien kannalta tarkoitus oli arvonnalisäverokantaa alentaa myöhemmin. Ruonan muita EU-maita selvästi korkeamman arvonnalisäverokannan alentamisesta sovittiinkin tuolloin keväällä 94 siten, että vuoden 98 alusta sanottujen siirtymäkorvausten merkityksen poistuttua sekä viljelijän että elintarviketeollisuuden kannalta uudistus suoritettaisiin. Tältä pohjalta eduskunta hyväksyi vuoden 94 syksyllä arvonnalisäverolain muutoksen siten, että elintarvikkeiden arvonnalisäverokanta määrettiin pysyvällä lailla 12 prosentin suuruiseksi vuoden 98 alusta lukien. Siis eduskunta on kertaalleen päättänyt siitä, että elintarvikkeiden arvonnalisäverokanta lasketaan Suomessa 12 prosenttiin. Vielä kerran, tämä kirjattiin pysyväksi lakiin syksyllä 94. Siirtymäkauden ajaksi siirtymäsäännöksillä arvonnalisäverokanta jäi 17 prosenttiin. Lain siirtymäsäännösten mukaan tämän 17 prosentin, sanon sen vielä kertaalleen, tuli laskea 12 prosenttiin vuoden 98 alusta lukien. Lipposen I hallitus ja sitä tukevat kansanedustajat päättivät kuitenkin jo parin vuoden kuluttua eli 96, että sovitusta alennuksesta arvonnalisäverokantaan elintarvikkeiden osalta luovutaan. Samaan aikaan hallitus kuitenkin kevensi kaikkein suurituloimpien verotusta monilla erilaisilla ratkaisilla. Väitänkin, että näiden ratkaisujen yhteisvaikutukset, lupominen elintarvikkeiden arvonnalisäverotuksen alentamisesta, muiden verotusmuotojen keventäminen ja kevennysten painottaminen vielä suurituloimpiin, olivat erittäin merkittävä osa siinä kansan, uskallan nyt näin sanoa, sosiaalisessa kahtiajaossa, jota osaltaan veroratkaisut ovat viime vuosien aikana syventäneet.

Ruonan korkea arvonnalisäverokanta on koko elintarvikesektoria kovasti koskettava asia. Sillä on vaikutusta alan työpaikkoihin sekä teollisuudessa että maataloudessa. Mutta vielä kertaalleen, ruonan arvonnalisäverokanta on myös todella tärkeää tulonjaon kannalta.

Talouden kohta 7 vuotta jatkuneen kasvun ansiosta Suomella on nyt hyvät edellytykset keventää edelleenkin kokonaisveroastetta sekä ensi vuonna, vuonna 2000, että lähimpien vuosien aikana. Yksi oikeudenmukaisimmista tavoista tehdä tämä on kohdentaa merkittävä osa tuosta kevennysvarasta juuri elintarvikkeiden arvonnalisäverokannan alentamiseen.

Hallitusohjelman mukaan hallituksen tarkoituksena on keventää verotusta vaalikauden aika-

na runsaalla 10 miljardilla markalla. Edes osan tästä kohdentaminen aloitteen mukaisella tavalla elintarvikkeiden arvonnalisäverokannan alentamiseen olisi monella tavalla oikein. Se edistäisi sitä, minkä perään hallituskin tänään huutaa, kotimaisen kulutuskysynnän lisäämistä. Se edistäisi yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta. Se tekisi oikeutta muutoinkin vaikeuksissa olevalle suomalaiselle elintarviketeollisuudelle. Se tekisi oikeutta, ellei kovin paljon, niin kuitenkin vähän myös suomalaiselle viljelijälle.

Keskusta esittääkin nimelläni kulkevassa lakialoitteessa, että elintarvikkeiden arvonnalisäverokantaa alennettaisiin asteittain Ahon hallituksen aikanaan päättämälle 12 prosentin tasolle. Me ehdotamme tässä aloitteessa, että tähän tavoitteeseen kuljettaisiin kuitenkin asteittain siten, että vuonna 2000 eli ensi vuonna verokanta olisi 16 prosenttia, 15 vuonna 2001, 14 vuonna 2002 ja vuonna 2003 se laskisi sanottuun 12 prosenttiin. Kertaheitolla 5 prosenttiyksikön alentaminen ei ole monien syiden summana perusteltua edes alan markkinoiden kannalta. Tähän tapaan askel askelelta edeten tässä tilanteessa tämä uudistus olisi perusteltua.

Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan arvonnalisäverokannan yhden prosenttiyksikön alentaminen merkitsee suoranaisesti noin 450 miljoonan markan suuruisia välitöntä veronmenetystä veronsaajalle. Toisaalta tällaisella uudistuksella on myös dynaamisia vaikutuksia niin, että fiskaaliset menetykset valtiolle jäisivät selvästi äskän sanottua 450:tä miljoonaa markkaa pienemmiksi vuodessa.

Arvoisa puhemies! Toivonkin, että tämän asian valiokuntakäsittely olisi, ei sitä, että se kirjattaisiin käsittelemättömien joukkoon, vaan sitä, että valiokunta aktiivisesti heräisi tähän kysymykseen sekä yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden että järkevän veropolitiikan, järkevän veronkevennyspolitiikan näkökulmasta.

Jälleen kerran tässäkin asiassa, niin kuin eläkekeskusteluissa viime viikkojen aikana, joudun vetoamaan erityisesti vasemmistopuolueiden kansanedustajiin. Myös tässä asiassa vaalien alla olin useissa tilaisuuksissa, joissa erityisesti sosialidemokraattien ja vasemmistoliiton kansanedustajat totesivat, kuinka käyttökelpoinen tapa olisi nimenomaan tulonjakopolitiikan oikean tien ja veropolitiikan oikean tien yhdistämisen kannalta se, että elintarvikkeiden arvonnalisäverokantaa tuntuvasti laskettaisiin. Eikä tässä Suomen tarvitsisi mitenkään hurjastella, ei mennä pitemmälle kuin muissa Euroopan unio-

nin maissa. Tässä aloitteessa esitetty 12 prosentin kanta merkitsisi verokannan jäämistä edelleenkin tuntuvasti korkeammalle tasolle kuin useimmissa Euroopan unionin jäsenmaissa on asian laita.

Arvoisa puhemies! Toivon todella, että valio-kunta aktiivisesti paneutuisi tähän asiaan.

Haluan tässä samassa yhteydessä alleviivata sitä, että kotimaisen puhtaan ruoan saatavuuden turvaaminen tulisi muutoinkin asettaa suureksi kansalliseksi projektiksi, jonka hyväksi niin kuluttajat kuin tuottajat voisivat muutoinkin tehdä yhteistyötä. Kun sanon nämä kaksi tahoa ja "muutoinkin tehdä yhteistyötä", viittaan tällä todella siihen, että tässä arvonlisäveroasiassa kuluttajien ja tuottajien pillit ovat samassa suunnassa, ne puhaltavat samoilla äänillä ja samalla ääniteholla.

Nykyminenolla näköpiirissä olevalla Agenda 2000 -ratkaisulla ja hallituksen kaavailuilla kansallisilla päätöksillä kannattavan maataloustuotannon edellytykset selvästi heikentyvät. Samaa aikaan kotimaisen ruoan kunnolliset kotimaisuuskriteerit ja alkuperämerkinnät antavat edelleenkin odottaa tulemistaan. Täytyy myöntää, että hallitus on tehnyt tässä asiassa yhtä ja toista mutta ei likikään riittävästi. Suomi on lisäksi ollut aivan liian passiivinen EU:n piirissä ajamaan sellaista ruoan puhtausnormistoa, joka tekisi oikeutta suomalaiselle, maa-ilmastonmitassa erinomaisen puhtaalle ja terveelliselle ruoalle. Niinpä huippupuhtaitten suomalaisten elintarvikkeiden osuus elintarviketarjonnassa uhkaa vähentyä kaiken aikaa. Agenda 2000 omalta osaltaan vie tähän suuntaan. Toivottavaa olisi-kin, että ammattiyhdistysliike karistaisi ennakkoluulonsa suhtautumisessa maatalouteen ja tulisi aktiivisesti kuluttajajärjestöjen ja tuottajien tueksi. Kuluttajajärjestöillä on keskeinen sija ammattiyhdistysliikkeen toimintakentässä. Ammattiyhdistysliike siis tulisi kuluttajajärjestöjen ja tuottajien tueksi toimiin kotimaisen puhtaan ruoan puolesta. Tämä ei tarkoita miljardeja tukimarkkoja maataloudelle. Kysymys on ennen muuta kannattavan tuotannon pullonkaulojen poistamisesta, johon toki jonkin verran rahaakin tarvitaan, mutta se ei ole ensisijainen pullonkaula tässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Näillä yleisimmillään kotimaisen ruoan ja elintarviketalouden näkökulmilla perustelen vielä tämän aloitteen tärkeyttä, arvonlisäverokannan laskemista elintarvikkeiden osalta asteittain aiemmin päätetylle 12 prosentin tasolle.

Ed. M. S a l o : Arvoisa puhemies! Elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen asteittain 17 prosentista 12:een on perusteltua varsinkin, kun hallitusohjelmaankin on kirjattu, että on syntymässä valtiontalouteen tilaa veronalennuksille. Veronalennusten kohdentaminen arvonlisäverokantaa alentamalla kuluttajille tavoittaa kaikki kuluttajat ja näin ollen edesauttaa ihmisten hyvinvointia.

Kotimaisen elintarviketalouden toimintaedellytysten turvaaminen, kuten ed. Pekkarinen puheenvuorossaan totesi, on perusteltua varsinkin, kun katsomme viime viikkojen uutisia Belgiasta, jossa taas kerran kaikki elintarvikkeet ovat olleet joiltakin osin saastuneita. Kyseessä oli nyt siipikarjapuoli, aikaisemmin nautaa. Jos myös otamme huomioon kuluttajansuojaa käsiteltäessä hyvät kotimaiset alkuperämerkinnät ja matalamman arvonlisäverokannan, silloin meillä suomalaisilla on vuosituhaten jälkeenkin parempaa syötävää.

Ed. J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Ruoan tai laajemmin elintarvikkeiden verotus on pyritty lähes kaikissa eurooppalaisissa maissa asettamaan mahdollisimman alhaiseksi. Tällä on merkitystä muun muassa tulonjaon kannalta. Suomessa tuloerot ovat Lipposen hallituksen avittamina kasvaneet. Tämän aloitteen läpivieminen auttaisi nimenomaan pienituloisimpia.

Elintarvikkeiden arvonlisäveroa pitäisi alentaa muun muassa — on moniakin syitä, mutta otan tässä muutamia. Suomen kansantaloudelle tärkeän elintarvikeketjun toimintaedellytykset paranisivat, ja tämä tukisi alan työllisyyttä. Kilpailutilanne tuontia vastaan kohentuisi, ja kuluttajien ostot suuntautuisivat myös pidemmälle jalostettuihin tuotteisiin.

Elintarvikeverotuksen alentaminen tukisi kansalaisten kulutusmahdollisuuksia tasapuolisesti. Nyt elintarvikkeiden korkea verotus on johtanut myös siihen, että elintarvikkeille haetaan vähemmän verollisia ja verottomia kanavia. Tällaisia ovat esimerkiksi ostosmatkailu ja myös rikollinen maahantuonti.

Arvoisa puhemies! Etlan tekemän selvityksen mukaan ulkomaille suuntautuvien elintarvikehankintojen aiheuttamat veromenetykset ja työllisyysvaikutukset merkitsevät valtiontalouden kannalta suurempia menetyksiä kuin korkeimpiin verokantoihin perustuva verotulo tuottaa. Tämäkin on peruste sille, että aloite hyväksyttäisiin.

Eurokilpailu, euroaikana hintakilpailu yhteis-

markkinoilla pyrkii painamaan verollisetkin hintatasot yhdenmukaisiksi euron tehdessä tuotehinnat eri maissa suoraan vertailukelpoisiksi. Ellei Suomessa verotusta alenneta, merkitsee se elintarvikeketjumme toimintaedellytysten heikkenemistä suhteessa eurooppalaisiin kilpailijoihimme.

Ed. K a l l i : Arvoisa puhemies! Arvonlisäveron vaikutus tai sen kannan merkitys ruokakorin hinnassa on merkittävä, ja kun sisämarkkinoilla tehdään ruokakorivertailuja, nämä vertailut antavat väärän kuvan ja vääristävät todellista tilannetta johtuen siitä, että sisämarkkinoilla arvonnalisäverokanta vaihtelee eri tavalla. Nimenomaan tämä rasittaa Suomen hintakilpailukykyä ja antaa väärän kuvan kuluttajan ostamasta ruokakorista, koska verojen osuus siinä on hyvin merkittävä.

Suomalainen elintarviketeollisuus kokee tänä päivänä varsin kovaa kilpailua sekä keskenään koto-Suomessa että koko sisämarkkinoilla EU:ssa. Saattaisi olla, että kotimaisen kilpailun kannalta se kokisi piristystä, mikäli tätä verokantaa alennettaisiin, ja samalla jonkin verran kilpailukyky paranisi, niin kuin ed. Jäätteenmäki totesi.

Eriyisesti voidaan mainita maitojalosteet, kuten pitkälle jalostetut juustot, joiden tuonti on lisääntynyt viime vuosina ja viime aikoina. Suomeen tulee selvästi enemmän juustoja muualta, niiden osuus on tällä hetkellä jo neljännes, ja sen tähden tässä aloitteessa esitettävä verokannan alentaminen olisi tervehdyttävää ja sillä tavalla kannatettava kokeilu.

Elintarvikeketjun nimissä asia on kannatettava ja hyvä.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Todella on niin, että ilman omaa, toimivaa maataloutta Suomessa ei varmasti ole omaa elintarviketeollisuutta ja myös toimiva maatalous tarvitsee suomalaisen elintarviketeollisuuden.

On selvä asia, että ed. Pekkarisen lakialoite on aivan oikean suuntainen. Vaalien pitäminen tässä välissä ei muuta tosiasioita. Ne olivat ennen vaaleja ihan samat kuin vaalien jälkeenkin eli tämä on sekä yhteiskunnallisesti sosiaalisen tasavaroa että myös maaseudun ja elintarviketeollisuuden tulevaisuuden kannalta tärkeä asia. Meidän pitäisi todella yhdessä saada elintarvikkeiden arvonnalisävero alas.

Vielä, arvoisa puhemies, pari sanaa Belgian ympäristöongelmasta. Dioksiini ja furaanit, joi-

ta nyt löytyy kananlihasta ja kananmunista ja joita epäillään olevan sianlihassa, ovat todellinen ongelma. Ne eivät häviä mihinkään. Ne kertovat todella maaperän saastumisesta keskeisessä Euroopassa, ja ne ovat äärimmäisen vakava esimerkki siitä, mihin tehomaatalous ja myös piittaamattomuus ympäristöstä ja näistä, voisi sanoa, luonnonlaeista on johtanut. Suomessakin on dioksiineja, ja niiden ympäristöön joutumisen on estettävä.

Arvoisa puhemies! Tämä Belgian tapaus on erittäin vaarallinen ja toivottavasti kaikille Euroopan maille herättävä esimerkki huonosta asioiden hoidosta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

14) Laki yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 63/1999 vp (Pauli Saapunki /kesk ym.)

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin liikennevaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. S a a p u n k i : Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevassa lakialoitteessa esitetään, että yksityisistä teistä annettua lakia muutettaisiin siten, että valtionavustusten antaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen tulisi lakisääteiseksi ja että harkinnanvaraista avustusta voitaisiin jatkossa antaa myös yksityisten tekemiseen.

Yksityisiä teitä koskeva valtionavustujärjestelmä muutettiin tässä salissa 1996 harkinnanvaraiseksi, valtion talousarvioon varattavasta määrärahasta riippuvaiseksi, ja yksityisten teiden tekemisen avustaminen poistettiin laista kokonaan. Avustustaso esimerkiksi vuonna 1996 oli vain 4 miljoonaa markkaa, kun se vielä kolme vuotta aikaisemmin oli 180 miljoonaa markkaa tekeminen ja työllisyysperusteinen avustaminen mukaan lukien.

Vuonna 96 oli lakiesitys Lipposen hallituksen tuomana tässä salissa. Hallitusohjelmassa oli määriteltä, että yksityistielainsäädäntö kumo-

taan tästä maasta. Lakiesitys tuli sittemmin liikennevaliokuntaan. Pitkän asiantuntijakierroksen jälkeen ja samassa yhteydessä kentältä tulneiden kymmenien tuhansien yksityisteiden hoitokuntien jäsenten vetoomuksin valiokunta esitti yksimielisesti, että yksityistielaki jäisi voimaan.

Kun asia tuli saliin, tuki muuttui harkinnanvaraiseksi. Niin kuin äsken kävi ilmi, jäi 4 miljoonaa markkaa 180 miljoonan markan sijasta. Tietää kyllä, mikä vaikutus valtakunnan kattavalle yksityistieverkolle on, kun tuollainen rahasumma jää tulematta. Valtakunnassahan on kaikkiaan 56 000 kilometriä yksityisiä teitä, ja ne ovat todistettavasti tällä hetkellä rappeutumassa. Vaikka kuntien rahoitusosuus on huomattavasti lisääntynyt, tällä hetkellä lasketaan, että yksityisteiden rahoitusvaje olisi 500 miljoonaa markkaa.

Tällä menolla vaarantuvat monet toiminnot laajalla alueella maassamme. Maaseudulla kuitenkin on vielä pääasiassa vanhusväestöä monien yksityisteiden varsilla. Miten sinne pääsevät ambulanssit? Siellä on jonkin verran myöskin koululaisia. Miten kouluautot siellä kulkevat tällä menolla, jos rappeutuminen jatkuu? Entä maitoautot, myymäläautot? Ennen kaikkea yksityisteiden varsilta lähtee ainakin 70 prosentin luokkaa jalostukseen menevää puutavaraa. Metsäteollisuus on ollut koko valtakunnan kivijalkana. Millä puutavara otetaan metsästä pois tulevaisuudessa, jos tällaisen perustan annetaan rapistua?

Monet, jotka lakia olivat kaatamassa tuolloin, Lipposen I hallituksen aikana, ajattelivat, että ei se kovin paljon kolahda Suomessa, jos jätetään avustukset vähemmälle. Kuitenkin kaikkien kaupunkilaisten, niiden, jotka haluavat luonnossa kulkea, nauttia siitä, kaikkien niskaan kaatuu tämä tyhmyys, joka silloin tehtiin. Jokamiehen-oikeuksien käyttö tulee häviämään. Ihmiset ovat tulleet sen verran mukavuudenhaluisiksi, että eivät halua kävellä pitkiä matkoja mennessään metsälle, sieneen tai marjaan tai muutoin luontoa katsomaan, vaan ne ovat harvat, jotka siellä vaeltelevat, ja muut haluaisivat mennä tietä myöten, niin kuin markettienkin eteen pitäisi päästä kaikkien metrin päähän autolla nykyaikana. (Ed. Aittoniemi: Karhut ne vaarantavat jokamiehen-oikeudet!) — Sekin pitänee paikkansa. On muuten mukava joskus katsoa karhua. Olen ollut katsomassa viime kesänä rajavyöhykkeellä. Kun itse olin kopissa ja karhu oli vapaana, niin se oli aika mielenkiintoinen tapahtumasarja, jonka sauin kohtaamaan, toisin kuin Korkeasaarella, jossa karhu on häkissä ja itse vapaana.

Yksityistieasiasta on tällä hetkellä lainmuutosesitys tekeillä tietojeni mukaan, mutta siihen ei liity valtionavustusta koskevien säännösten muuttumista. Valtionavustusten palauttaminen edes noin 100 miljoonan markan tasolle vuodessa jatkossakin turvaisi teollisuuden puutavarahuollon, maa pysyisi edes jollakin tavalla kauttaaltaan asuttuna, kansalaiset pääsisivät edelleenkin nauttimaan jokamiehen-oikeuksien suomista luontomme antimista ja arvokas kansallisomaisuutemme, 56 000 kilometrin yksityistieverkko, ei pääsisi lopullisesti rapistumaan.

Tässä muutamia perusteita sille, miksi tämä lakialoite on tehty. Itsekin olen liikennevaliokunnassa jäsenenä ja toivon, että aloite saa siellä myönteisen käsittelyn. Jos hallituspuolueet katsovat, että lakialoitteita ei voida viedä eteenpäin, niin on aikaisemminkin tapahtunut, että hallitus on tehnyt nopeasti oman aloitteen ja se on mennyt läpi. Tässä ei ole kynnyskysymyksenä se. Tulemme mielellämme tukemaan myöskin sitä, jos hallitus tuo valmisteilla olevan lakiesityksensä tässä muodossa, kuin otin äsken esille tänne taloon.

Ed. N o u s i a i n e n : Arvoisa puhemies! Lakialoite yksityisteistä annetun lain muuttamiseksi siten, että valtionavustusta annetaan yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen ja että avustus tulee lakisääteiseksi, on perusteltu ja kannatettava. Kun valtionosuus lakisääteisenä yksityisteiltä poistui ja tuli harkinnanvaraiseksi ja kun valtionosuudet leikattiin, tuli varsin suuri paine kunnille myöntää yksityisteille puuttuva rahoitus. Jälkeenpäin on selvästi ollut nähtävissä jo täällä eduskuntakäsittelyssäkin se, että tuo muutos, joka silloin yksityistielakiin tehtiin, oli harkitsematon ja virheellinen, ja eduskunta on myöhemmin tunnustanut sen myöntämällä harkinnanvaraista avustusta vuosittain lisääntyvässä määrin yksityisille teille.

Jatkossa näyttää siltä, että kunnilla ei ole edellytyksiä lisätä rahoitusta yksityisteille, vaan tietärasitus tulee kasvavassa määrin maaseudun asukkaiden kannettavaksi. Silloin kun yksityisteillä ei ole tietoa jatkuvasta säännöllisestä tulo-rahoituksesta, myöskin jäntevä pitkäaikainen yksityisteiden kunnossapito ja hoito kärsii.

Yksityistiet ovat osa valtakunnallista liikenneverkkoa, ja ed. Saapunki perusteli minusta laajasti kaikki käyttäjäkunnat ja heidän kannaltaan sen, miksi yksityistieverkkoa on ylläpidettävä ja pidettävä kunnossa. Siinä mielessä katson, että tasapuolisuusnäkökohdat edellyttävät, että

myöskin maaseudun asukkaat saavat kohtuulliset liikenneyhteydet ja että heille tierasitus ei tule kohtuuttomaksi. Tässä mielessä toivon, että lakialoite saa ripeän ja myönteisen käsittelyn valio-kunnassa.

Ed. M. S a l o : Arvoisa herra puhemies! Ed. Pauli Saapungin ensimmäisenä allekirjoittama lakialoite on perusteltu. Silloin kun vuonna 96 Lipposen hallitus muutti yksityistielakia, myös valtiovarainministeri Viinanen totesi, että muutama kymmenen miljoonaa valtionhallinnossa ei ole merkittävä, mutta tiemäärärahoihin sitä ei anneta. Toivon, että nyt käsillä oleva lakialoite otetaan vakavasti käsittelyyn, koska maassa tapahtuva huima rakennemuutos aikaansaa sen, että meillä on edelleen tiestökilometrit, joita yhteiskunta tarvitsee, mutta maksajia on entistä vähemmän. Kun vielä metsäteollisuus on kuitenkin hyvin riippuvainen pientiestöstä ja kun jo reilusti 40 prosenttia metsistä on kaupunkilaisten omistuksessa, tässä on myös hyvin vahva yhteiskunnallinen näkökulma metsäteollisuudenkin puolelta. On hyvin perusteltua, että ei maksateta yksityisillä ihmisillä yksistään koko yhteiskunnan välttämättömyyksiä, vaan valtiokin ottaa oman osansa ja lakialoite tulee hyväksytyksi.

Ed. H. A h o : Arvoisa puhemies! Voisi todeta, että yksityistieverkko on meidän yhteistä kansallisomaisuuttamme, joka meidän tulee myös pitää yhteisvastuullisesti kunnossa. Tänä päivänä pitäisi, niin kuin hallitusohjelmassa luvataan, pysyä pitämään yllä tasapuolisuutta, oikeudenmukaisuutta ja myös sosiaalista oikeudenmukaisuutta näiden asioiden hoitamisessa.

Minusta aloite, joka nyt on käsittelyssä, on yksi merkittävimmistä, joilla taataan yhteinen ymmärrys siitä, miten maaseutua kehitetään. Maaseudun asukkaat ymmärtävät myös silloin sen, että kaupunkilaiset, jotka eivät omista maata, eivät asu siellä, voivat myös tulla ajelemaan ja käyttämään näitä yhteisiä teitä, jotka on yhteisillä varoilla rakennettu, mutta ne täytyy myös hoitaa yhteisillä varoilla.

Tänä päivänä puhutaan maaseudun kehittämistä, pienteollisuuden lisäämisestä. Elleivät meillä ole tiet kunnossa, meidän on turha toivoa sitä, että teollisuus sinne menee. Ei siellä voi olla teollisuutta, elleivät meillä ole liikenneyhteydet kunnossa. Siinä mielessä toivoisi ja edellytän, että eduskunta ottaa lisärahaa näihin teihin. Pidetään yhdessä nämä tiet kunnossa, koska ne

ovat sitä yhteistä hyvää, jota meidän ei pidä päästää rappeutumaan.

Ed. E. L a h t e l a : Arvoisa herra puhemies! Tämä on puhtaasti talousarviokysymys. Välttämättä tällaisia lakialoitteita ei edes tarvittaisi, kun ensi vuoden talousarvioon laitetaan 100 miljoonaa rahaa ja hoidetaan yksityistieavustus kuntoon. Sillähän tämä hoituu, kysymys on ihan pelkästään rahasta.

Kun äsken käsiteltiin lisätalousarviota, siinä taisi jo hupsahtaa tällainen summa rahaa Naton pommitusten seuraamuksiin kuin olisi tarvittu tähän asiaan. Lisätalousarvion etusivulla lukee, että yli 60 miljoonaa meni niihin seurauksiin, joita Naton pommitukset aiheuttivat. Se summa olisi tässä ollut hyvin kipeä ja tarpeellinen juttu.

Mutta siitä huolimatta odotan, että ensi vuoden talousarvioon sisältyy tällainen summa. Siellä nyt on raamissa olemassa jotakin, ja todennäköisesti pohjaesityksenä tulee olemaan vähintään se 45 miljoonaa, joka tällä hetkellä on olemassa. Mutta kokeillaan ponnistella ensi syksyn aikaan, tai jo kesän budjettiriihen aikaan siihen suuntaan, että siellä olisi mahdollisesti lähempänä 100 miljoonaa.

Käsitykseni on, että jos saataisiin vaikka 80 miljoonaa sinne, sillä saadaan jo kohtuulliseen kuntoon yksityistiet. Olen itse ollut tiekunnan puheenjohtaja niin kauan, kuin olen asunut sen tien varressa. Silloin, kun yksityistieavustukset olivat suurimmillaan — tässä mainitaan 180, jopa yli 200 miljoonaa jossakin vaiheessa — ei seurattu kustannuksia tehokkaasti. Nyt tiukka aika on opettanut seuraamaan kustannuksia ja on tullut tehokkuutta. Sen takia väitän, että 80 miljoonalla selvittäisiin suhteellisen hyvin, että ne tiet hoidettaisiin ihan kuntoon.

Ed. L e p p ä : Arvoisa puhemies! Onpa tosi mukava kuulla, että myös hallituspuolueen edustajat ovat lähteneet tämän asian eteen työtä tekemään ja esittävät budjettimenettelyyn myös tätä asiaa. Se on meille varmasti aivan sama, miten se tapahtuu, kunhan se tapahtuu.

Kysymys on myös oikeudenmukaisuusasiasta, maaseudun kehittämisestä, niin kuin täällä on todettu. Kun yhä enemmän ja enemmän vähennetään maaseudulta joukkoliikennettä, niin jollakin tavalla meidän maaseudun asukkaidenkin pitää liikkumaan päästä. Yksityistiet ovat sitä hiusverkostoa, joka tässä toimii, joka pyörittää myös elinkeinotoimintaa, ja sen vuoksi se on erityisen tärkeä pitää kunnossa.

Eräs toinen asia, epäkohta, joka sisältyy myös yksityistieasiaan tällä hetkellä, on arvonlisäveromenettely, jossa tienhoitokunnat eivät saa hyvitystä maksamastaan arvonlisäverosta. Niinpä toivon, että tämän lakialoitteen käsittelyssä otetaan huomioon myös tämä seikka. Esitänkin, että valtionosuutta korotetaan samalla summalla, jonka tienhoitokunnat maksavat. Tämähän on suoraan valtion pussiin tulevaa rahaa, jota ei pystytä samalla hyödyntämään kuin normaalis-
sa arvonlisäveromenettelyssä.

Toivon lakialoitteelle menestystä, tai ainakin, niin kuin ed. E. Lahtela sanoi, että asia on mahdollista ottaa esille myös budjetin yhteydessä. Jompi kumpi.

Ed. T a k k u l a : Arvoisa puhemies! Valitet-
tavasti olen sen verran kyyninen, etten osaa ed.
Lepän tapaan iloita ed. E. Lahtelan lupauksista,
80 miljoonasta tai muusta, yksityisteille. Jollakin
tavalla todellisuus tässä talossa on kertonut sen,
että yksittäiset edustajat kyllä näiden hyvien
hankkeiden takana ovat, mutta sitten kun iso
käsi ojentaa, rivit ovat suorina, ja silloin yhteis-
kunnan ja valtion kannalta hyvin keskeiset tärke-
ät hankkeet saavat ihan toisenlaisen muodon.
Voi sanoa, että ne monet kauniit lupaukset ja
ajatukset, jotka on kirjattu jopa hallitusohjel-
maan, toteutuvat sitten valitettavan karulla ta-
valla.

Tämä lakialoite on kuitenkin erittäin kannat-
tettava ja hyvä. Minä toivon kyllä — toivoa ei voi
koskaan menettää, toivoa rohkaisemallahan ne
kukkivat roudankin maat — että hallitus tässä
nyt muistaisi oman hallitusohjelmansa, että halli-
tusohjelmassa hallitus kirjasi sen, että liikenne-
verkkojen kunto ja arvo säilytetään nykytasolla.
Tämä tietää sitä, että noin 100 miljoonaa mark-
kaa vuodessa tulisi antaa rahoitusta yksityisteil-
le, jotta näiden kunto voisi säilyä.

Niin kuin ed. Saapunki puheenvuorossaan
kävi läpi, kysymys yksityisteiden kunnossapidos-
ta on peruskysymys. Voisi sanoa, että se on tällai-
nen perusturvakysymys, peruspalvelukysymys,
monille haja-asutusseudun ihmisille. Onhan
näin, että kuljetukset peruspalveluihin ja perus-
palvelujen käyttäminen monesti vaativat ihmisil-
tä juuri yksityisteiden käyttämistä. On selvää,
että niin sairaanhoidon kuin muidenkin perus-
palveluiden saaminen voi vaarantua, jos yksityis-
tiet eivät ole asiallisessa kunnossa ja niitä ei huol-
leta ja hoideta, samoin kuin myöskin puutavara-
liikenne ja muut yhteiskunnan kannalta tärkeät
liikennetoiminnot.

Arvoisa puhemies! Todella toivon, että halli-
tus muistaisi tässä kohden oman hallitusohjel-
mansa ja tämä hyvä lakialoite tulisi toteutetuksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja
asia lähetetään liikennevaliokuntaan.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Nyt lähete-
keskustelua varten esiteltävät toivomusaloitteet
ovat tänään edustajien nähtävinä eduskunnan
kansliassa pääsihteerin huoneessa.

Toivomusaloitteet esitellään ja niistä sallitaan
keskustelu samalla kertaa.

15) Toivomusaloite TA 1—8/1999 vp

16) Toivomusaloite TA 9—21/1999 vp

17) Toivomusaloite TA 22/1999 vp

18) Toivomusaloite TA 23—95/1999 vp

19) Toivomusaloite TA 96—125/1999 vp

20) Toivomusaloite TA 126—249/1999 vp

21) Toivomusaloite TA 250—279/1999 vp

22) Toivomusaloite TA 280—286/1999 vp

23) Toivomusaloite TA 287—351/1999 vp

24) Toivomusaloite TA 352—529/1999 vp

25) Toivomusaloite TA 530—567/1999 vp

26) Toivomusaloite TA 568—588/1999 vp

27) Toivomusaloite TA 589—607/1999 vp

Lähetekeskustelu

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Puhemies-
neuvosto ehdottaa, että toivomusaloitteet lähe-
tettäisiin valiokuntiin seuraavasti:

15) asia, toivomusaloitteet n:ot 1—8, perus-
tuslakivaliokuntaan,

16) asia, toivomusaloitteet n:ot 9—21, lakiva-
liokuntaan,

17) asia, toivomusaloite n:o 22, ulkoasiainva-
liokuntaan,

18) asia, toivomusaloitteet n:ot 23—95, valtiovarainvaliokuntaan,

19) asia, toivomusaloitteet n:ot 96—125, hallintovaliokuntaan,

20) asia, toivomusaloitteet n:ot 126—249, liikennevaliokuntaan,

21) asia, toivomusaloitteet n:ot 250—279, maa- ja metsätalousvaliokuntaan,

22) asia, toivomusaloitteet n:ot 280—286, puolustusvaliokuntaan,

23) asia, toivomusaloitteet n:ot 287—351, sisäasiainvaliokuntaan,

24) asia, toivomusaloitteet n:ot 352—529, sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan,

25) asia, toivomusaloitteet n:ot 530—567, talousvaliokuntaan,

26) asia, toivomusaloitteet n:ot 568—588, työ- ja elämäntieteiden valiokuntaan ja

27) asia, toivomusaloitteet n:ot 589—607, ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti muutama toivomusaloite, joita haluan hivenen selventää, jotka itse olen laatinut. Näitä on yhteensä nyt eduskunnalta 607. Tässä muutama huomio.

Kymijoen kanavahankkeesta luopuminen, joka on toivomusaloite 211, lähtee siitä, että Kymijoen kanavointi merkitsee samalla sen ruoppaamista. Kun tänään täällä jo puhuttiin dioksiineista, on hyvä tietää, että varovaisimpien arvioiden mukaan joen pohjassa on 10—20 kiloa dioksiineja ja furaaneja eli ympäristömyrkyjä, jotka ovat hajoamattomia, erittäin stabiileja. Ne vaikuttavat ihmisen elimistöön mutaatioina. Ne vaikuttavat syöpää aiheuttavina tekijöinä myös ihan ihmisen terveyteen. Sen lisäksi synnynäiset epämuodostumat, fertiliteettihäiriöt ovat tunnettuja dioksiinien aiheuttamia vaikutuksia ihmiseen.

Kaiken kaikkiaan asia on siinä mielessä tärkeä, että on olemassa niin sanottu kanavapuolue, joka pyrkii Kymijoen kanavointiin. Tietysti sekä nämä ympäristökysymykset että myös kannattamattomuus, mikä hankkeella olisi liikennetaloudellisesti, puhuvat näitä pyrkijöitä vastaan.

Sitä vastoin Euroopan unionissa ei tunneta ongelmaa, Kymijoen dioksiinipanosta, jos näin voisi sanoa, tällaista pommia. Sen takia EU:n pitäisi tuntea, koska on osoitettu aktiivisuutta hakea rahoitusta Kymijoen kanavahankkeeseen EU:lta. Tässä on siis tekemisen paikka. Edelleen

kokosuhteesta on hyvä tietää, että Sevesossa 1 kilo dioksiinia pääsi vapaaksi. Sevesohan on suurin tunnettu dioksiinionnettomuus.

Sitä vastoin Saimaan kanavan perusrakentamista, peruskorjaamista tai sen uusimista on syytä harrastaa.

Toivomusaloite 213 koskee rantaradan rakentamista Helsingistä itään. Tässä muun muassa ed. Vähänäkki on ollut varsin aktiivinen vuosien ajan. Tämä on myös hänen aktiivisuuskohteitaan.

Tämän lisäksi totean lyhyesti tehneeni toivomusaloitteen eläkkeiden indeksitarkistuksen yhdenmukaistamiseksi, niin sanotun leikatun indeksin poistamisesta ja saman kaltaisen indeksin, joka ei ole siis leikattu indeksi, saamiseksi kaikille, sekä yli että alle 65-vuotiaille.

Ylimääräisen sairausvakuutusmaksun poistamista kiirehtii toivomusaloite 500, ja edelleenkin terveydenhoidon asiakasmaksujen enimmäismäärän määrittäminen on yksi toivomusaloite. Totean myös, että varsin moni muu kansanedustaja on tehnyt saman suuntaisia toivomusaloitteita.

Kansaneläkkeen pohjaosan leikkaamisen lopettaminen on yksi toivomusaloite eli toivomusaloite 502, jonka olen tehnyt. Tästähän olemme paljon jo keskustelleet tässä talossa. Lääkkeet ovat liian kalliita, ja niiden lääkekustannusten kohtuullistaminen on yksi toivomusaloitteen sisältö.

Toivomusaloitemäärään löytyy lisääkin vielä sosiaali- ja terveystieteiden puolelta, mutta ihan lopuksi kaksi ympäristövaliokunnan toimialaan liittyvää toivomusaloitetta: Suur-Saimaan kansallispuiston perustaminen ja Repoveden kansallispuiston perustaminen. Tässä ovat myös muut kansanedustajat olleet aktiivisia, muun muassa ed. Smeds Repoveden kansallispuiston perustamisaloitteellaan. Totean, että molempiin on aihetta ja syytä — nimenomaan eteläisen Suomen kansallispuistoverkosto on varsin väljä, tai lähes olematon. Vanhojen metsien suojeluohjelma pitäisi toteuttaa. Totean myös, että hallitusohjelmassa on selväsanaisesti esimerkiksi Suur-Saimaan kansallispuiston perustamista tukeva viittaus.

Ed. P u h j o : Herra puhemies! Olen tehnyt muutamia toivomusaloitteita, joista kahta hallitusohjelmaan liittyvinä haluaisin nyt esitellä.

Hyväksytyssä hallitusohjelmassa suunnitellaan kuntien rahoitusohjelman vahvistamista muun muassa terveydenhuollon asiakas- ja

käyntimaksujen korottamisella. Jo nyt voimassa olevista maksuista ja lääkkeiden sekä matkakustannusten omavastuiden korkeasta tasosta on ollut seurauksena, että monien ihmisten sairauden hoito ei ole voinut toteutua toivotulla tavalla. Lääkkeitä ei ole haettu niiden kalleuden takia, hoitoon menoa on viivytelty viime tippaan asti, jolloin tilanne on vain pahentunut ja hoitokin siten kallistunut vielä lisää. On myös lukuisia esimerkkejä siitä, ettei tarpeelliseen hoitoon ole hakeuduttu ollenkaan.

Kun vuonna 1997 alle 50 000 markkaa ansaitsevien 1,4 miljoonan ihmisen keskimääräinen käteen jäävä kuukausitulo oli tasan 2 000 markkaa, on oletettava, että laajojen väestöpiirien hoitoon pääsy ja hoidon toteutuminen hankaloituvat entisestään uusien ja korotettujen maksujen myötä. Ei ole myöskään moraalisesti oikein, että valtio siirtää perustuslainkin velvoittamaa vastuutaan kansalaisten terveyspalveluista lisääntyvästi kuntien harteille. Ei ole moraalisesti oikein myöskään, että vastuu kuntien talouden turvaamisesta siirretään nyt suunnitellulla tavalla sairaiden hoidettavaksi.

Toisena toivomusaloitteena haluaisin esitellä aloitetta työttömien työ- ja työharjoittelupaikoista. Hyväksytyssä hallitusohjelmassa ei esitetä työllisyydestä sellaisia tavoitteita, jotka merkitsisivät sitoutumista joidenkin määrärahojen kasvattamiseen, paitsi että työelämää koskevassa jaksossa luvataan: ”Työttömille tarjotaan viimeistään 12 kuukauden ja nuorelle työttömälle 6 kuukauden jälkeen työ- tai työharjoittelupaikka taikka muu työhönmenoa tukeva toimenpide.” Tämä olisi varsin myönteinen ratkaisu etenkin, jos mainittu muu työhön menoa tukeva toimenpide täsmentyisi vähintään koulutukseksi ja jos kyse olisi viranomaisia velvoittavasta laista, jolloin rahoituskin varmistuisi, toisin kuin nyt, kun rahoituksesta ei mainita mitään.

Toivonkin, että hallitus valmistelisi työttömien työ- ja työharjoittelupaikoista sekä muista työhön menoa tukevista toimenpiteistä viranomaisia velvoittavan lain, joka vasta antaisi ohjelman esitykselle konkreettista sisältöä.

Ed. E. L a h t e l a : Arvoisa herra puhemies! Tämä on merkittävä hetki siinä mielessä, että nämä lienevät viimeiset toivomusaloitteet, jotka tässä eduskunnassa käsitellään. Olen käsittänyt, että järjestelmä tulee muuttumaan, ja siinä mielessä nappukin on näköjään aika mahtava. Edustajat ovat tutunneet tämän mahdollisuuden.

Ihan muutama asia. En viitsi käydä läpi kaik-

kia, jotka olen tehnyt. Ed. Tiusanen on tehnyt aloitteen Kymijoki — Mäntyharju-kanavasta, että sitä ei rakenneta. Itse olen tehnyt toisin päin, koska kuulun kanavapuolueeseen ja näen sen järkevänä asiana. Vesitiekuljetus on sinällään taloudellista, ja pannaan ne furaanit ja dioksiinit, joita pohjassa on, purkkiin ja kapseloidaan, otetaan talteen, ei niitä pakko ole mereen laskea, kun kanavaa aikanaan tehdään.

Asia, joka etusivulla sattui silmään, on eduskunnan lisärakentaminen. Tämä toivomusaloite jollakin tavalla istuu hyvin siihen hallitusohjelman kohtaan, jossa todetaan, jotta hallitus edesauttaa etätyön mahdollisuuksien kehittämistä. Tässä on juuri nimenomaan sellainen paikka, että kansanedustajat voisivat olla tulennäyttäjiä omassa toiminnassaan siten, jotta avustajat sijoitetaan maakuntaan. Jos rahoja halutaan tuhjata, jos niitä on niin rutosti käytössä kuin näyttää eduskunnan lisärakentamiseen olevan, hankitaan avustajille kalustoa maakuntiin, mahdollisesti tietokoneet, jotka joudutaan hankkimaan tännekin. Sillä tavalla tuetaan ja kehitetään etätyötä ja annetaan siitä esimerkkiä myös yritystoiminnalle, jotta välttämättä kaikkia ei tarvitse kasata pääkaupunkiseudulle vaan ihmiset voivat onnellisesti elää ja tehdä työtä maaseudulla ja haja-asutusalueilla ja nykyistä tietoverkkoa hyväksi käyttäen hoitaa asiat sieltä käsin.

Ed. P e l t o m o : Herra puhemies! Toivomusaloitteeni n:o 470 koskee Raha-automaattiyhdistykseltä tulevien avustusten turvaamista.

EY:n tuomioistuimen julkisasiamies on antanut tänä vuonna kannanoton, jonka mukaan Raha-automaattiyhdistyksen yksinoikeus harjoittaa rahapelitoimintaa Suomessa on ristiriidassa EU:n peruskirjan ja eräiden muiden säädösten kanssa. Julkisasiamiehen kannanotto on lausunto tuomioistuimelle, joka tekee lopullisen päätöksen. Jos osittainenkin purkaminen toteutuu, siitä kärsivät eniten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kautta apua ja palveluja saaneet ihmiset. Avustusten perimmäisinä kohteina ovat kymmenentuhannet suomalaiset.

Puhemies! Olen tyytyväinen siitä, että myös hallitusohjelmassa on kirjaus, että Raha-automaattiyhdistykseltä tuleva rahoitus turvataan. Toivon, että tässä työssä onnistutaan.

Toivomusaloitteista edelleen pidän tärkeänä Satakunnan osalta sitä, että Valtatie 2:n parantamista välillä Pori—Ulvila, joka jo on käynnissä Porin keskustan kohdalla, pystytään jatkamaan keskeytyksettä. Valtiovarainvaliokunta on mie-

tinnössään hallituksen talousarvioesityksestä vuodelle 1999 edellyttänyt ja eduskunta hyväksynyt, että Porin keskustaa koskevan hankkeen valmistuttua Valtatie 2:n kunnostusta jatketaan Pori—Ulvila-hankkeena. Todella toivon, että tämä otetaan myös vakavasti.

Satakunnalle ovat tärkeitä myös varuskunnat ja erityisesti Kankaanpäässä sijaitsevan Niinisalon varuskunta. Olemme jo pitkään yrittäneet saada muonituskeskukselle rahaa uudisrakentamiseen. Se on erittäin huonokuntoinen ja kiireellisyysjärjestyksessä kärjessä. Niinisalon varuskunta kuuluu kehitettävien varuskuntien joukkoon, ja sillä on huomattava kansainvälinen merkitys siellä toimivan YK-koulutuskeskuksen ja Niinisalon koaseman takia. Varuskunnassa vierailee myös vuosittain kymmenien eri kansallisuuksien edustajia.

Tein jo viime vuonna aloitteen valtakunnallisen ilmailuopiston perustamiseksi Poriin. Nyt olen tyytyväinen siitä, että työryhmä on asiassa edennyt ja se on enää rahasta kiinni. Toivon, että tämä valtakunnallinen ilmailuopisto perustetaan Poriin ja myös rahoitus saadaan kuntoon, koska Porissa lentokentän maastossa toimii jo Finnairin ilmailuopiston ammattilähtäjien opintolinja. Porin lentokenttä tarjoaa mahdollisuudet myös koulutuksen lisäämiseen. Perusrakenne tilojen ja henkilöstön osalta on kunnossa. Lisäinvestointeja jossain määrin tarvitaan uuden koulutuksen kasvattaessa oppilaiden ja opettajien määrää.

Satakuntalaisten suuri huolenaihe on pitkään ollut myös Porin korkeakouluyksikkö. Tähän saakka Porin kaupunki on lähes pääosin vastannut korkeakoulutoiminnan rahoittamisesta. Taivoite on, että vihdoin ja viimein Porin korkeakouluyksikköä kehitetään niin, että siihen saadaan valtiolta rahoitusta, sitä laajennetaan koskemaan myös ylioppilaita. Tällä hetkellä sieltä valmistuu diplomi-insinöörejä ja kauppatieteen maistereita.

Vielä haluaisin nostaa esille Satakunta-ohjelman, jota me kaikki Satakunnan kansanedustajat yksituumaisesti olemme vieneet eteenpäin. Siinä lähtökohtana on nimenomaan se, että me saisimme oman Satakunta-ohjelman samalla tavalla kuin Pohjois- ja Itä-Suomi. Perustelemme sitä sillä, että Satakunnan väestön väheneminen ja työttömyystilanne seurausvaikutuksineen uhkaavat pahasti maakunnan, sen väestön ja elinkeinoelämän tulevaisuuden näkymiä.

Maakunnan vaikeiden rakenneongelmien ratkaisemiseen eivät riitä normaalit yhteiskunnan panostukset ja yleiset tukitoimet. Alueelliseen

kehittämiseen käytetty valtion talousarviorahoitus on väkilukuun verrattuna ollut Satakunnassa maan alhaisin. Toki tulevaisuudenuskoa luovat muun muassa osaamiskeskus ja iso makropilottihanke, jotka viime kaudella saimme. Näihin toivomme hallitukselta myönteistä suhtautumista.

Ed. K o r t e n i e m i : Herra puhemies! Olen tehnyt kaiken kaikkiaan kymmenen toivomusaloitetta. Näistä haluan nyt esitellä neljä.

Olen esittänyt, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin autoverolainsäädännön muuttamiseksi ja autoveron laskemiseksi yleiselle eurooppalaiselle tasolle. Suomessahan on kansainvälisesti tarkastellen ankara autovero, ja tämä erityisesti näkyy käytettyjen autojen osalta. Niinpä esimerkiksi ulkomailta Suomeen muuttava joutuu maksamaan kohtuuttoman korkean veron myös käytetystä autosta. Vero saattaa olla jopa korkeampi kuin auton todellinen arvo. Tämä on kohtuuton, kun auto on hankittu ulkomailta työstä saaduilla ansioilla ja siitä on asianomaisessa maassa maksettu verot. On paljon esimerkkejä siitä, että monet joutuvat tästä syystä jopa luopumaan paluusta vanhaan kotimaahansa. Tämähän koskee erityisesti eläkeläisiä. Siksipä minusta olisi syytä kiirehtiä tämän autoverolainsäädännön uudistamista. Siitä on lupauksia myös eduskunnassa annettu, mutta ainakin ne lupaukset, joita tähän mennessä on annettu, ovat viestineet siitä, että aikataulu on varsin hidas.

Toinen asia, joka koskee verotusta ja on myös hyvin usein ollut esillä, on toivomusaloitteeni aiheena, ja se koskee paluumuuttajien verotusta. Ulkomailta eläketuloa saavien verotus koetaan epäoikeudenmukaiseksi. Eniten ongelmia ilmenee Ruotsista eläketuloa saavien verotuksessa, koska heitä on tietysti lukumääräisesti eniten. Ongelman todellisuus ilmenee siten, että monet aikanaan Ruotsiin työn perässä muuttaneet haluaisivat nyt palata vanhaan kotimaahansa eläkevuosiksi mutta Suomen verotuskohtelun vuoksi katsovat joutuvansa jäämään Ruotsiin. Suomeen palanneet ovat vaikeuksissa suurten jälkiverojen takia.

Ongelma syntyy siitä, että Suomi perii sairausvakuutusmaksun jälkikäteen myös Ruotsista saatavasta eläketulosta, vaikka eläkkeestä on peritty Ruotsissa lähdevero. Ruotsista saatu eläketulo lasketaan Suomessa mukaan myös laskettaessa Suomessa maksettavan eläkkeen veroprosenttia. Progressiivisessa verotuksessa Suomesta maksettavan eläkkeen veroprosentti nousee Ruotsista saadun eläkkeen takia.

Tästä ongelmasta päästään irti vain siten, että Suomi ei enää puutu omaan verotuksessaan veron tai veronluonteisten maksujen muodossa ulkomailta saatuaan eläkkeeseen, jos siitä kerran on asianomaisessa maassa jo peritty kyseisen maan lainsäädännön mukainen vero. Senpä takia toivon, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi siten, että ulkomailta saatavaan eläketuloon, jota on verotettu asianomaisessa maassa, ei kohdisteta enää Suomessa verotusta tai veronluonteisia maksuja.

Asia, joka on hyvin usein myös ollut esillä, koskee nestemäisten polttoaineiden hintoja. Aikaisemmin oli käytössä tasaushintajärjestelmä, joka perustui siihen, että kuljetuskustannukset tasattiin. Eroja hinnoissa tosin silloinkin jakelusemilla oli, mutta ne johtuivat kilpailutekijöistä. Kun kuljetuskustannusten tasaamisesta luovuttiin, erot polttoaineiden hinnoissa maan eri osien välillä ovat kasvaneet kohtuuttoman suuriksi. On syytä huomata, että siellä, missä pitkistä kuljetusmatkoista johtuvat kustannukset ovat suuremmat, myös harvasta asutuksesta ja palvelujen vähäisyydestä johtuen hinnat ovat muutenkin korkeammat. Koska polttoaineiden kulutuksen painopiste on lähellä satamia, ei tasahintajärjestelmä kohtuuttomasti lisäisi polttoaineiden hintoja niilläkään alueilla, joilla kuljetuskustannusten tasaus nostaisi hieman hintoja. Siksi toivon, että tässä hallitus tekisi pikaisesti esityksen, jossa palattaisiin vanhaan hyvään järjestelmään eli hinnat tasattaisiin.

Vielä esittelen yhden toivomusaloitteeni, ja se koskee lohenkalastusta. Suomi käyttää vuosittain huomattavat summat rahaa lohen ja taimenen istutuksiin. Lohenkalastuksesta saatavat tulot ovat kuitenkin vain puolet siitä, mitä Suomi käyttää istutuksiin ja kalavesien hoitoon. Syynä tähän on se, että saaliin arvo merialueilta pyydetäessä on alhainen. Tämän lisäksi on huomattava, että loheta pyydetään merestä keskenkasvuina. Taloudellisesti suurin hyöty lohenkalastuksesta saataisiin, jos lohenpyynnin painopiste siirtyisi mereltä jokialueille. Tällöin saaliin keskiko kasvaisi ja vapaa-ajan kalastuksen vaikutukset muuhun elinkeinotoimintaan nostaisivat lohenkalastuksesta saatavan hyödyn jopa monikymmenkertaiseksi; näin on laskettu. Samalla syntyisi säästöjä siitä, että lohen luontainen lisääntyminen mahdollistuisi täysimääräiseksi ja istutustarve vähenisi. Siksi toivon, että hallitus ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, jotka johtavat siihen, että lohenkalastuksen painopiste siirtyy nykyistä selvemmin jokialueille.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Arvoisa puhemies! Pannin äsken suurella mieltymyksellä ja ilolla merkille, että samasta maakunnasta oleva ed. Tiusanen mainitsi nimeni, kun hän esitteli eteläistä Heli-rataa, suunnitelmaa tai ajatusta siitä. Kysymyksessä on rantarata, joka aikanaan tulee kulkemaan Turun seudulta Helsingin seudun kautta, Porvoon ja Loviisan kautta Kotkaan ja siitä edelleen Haminaan ja Vaalimaan kautta Viipuriin. Se on pitkän tähtäyksen asia, joka tulee vuorenvarmasti toteutumaan, ja olisi toivottavaa, että sen suunnittelu aloitettaisiin ja tehtäisiin mahdollisimman pian. Tällä hetkellä on pieni notkahdus idänliikenteessä. Se antaa tavallaan jonkinlaisen hengähdystauon suunnitella uutta rautatietä.

Olen tehnyt tästä asiasta toivomusaloitteita tai raha-asia-aloitteita jokaisena vuotena lähtien vuodesta 1987 ja olen tällä halunnut ilmituoda juuri sitä, että tämä rata on erittäin tärkeä aikanaan saada. Joku liikenneministeri, taisi olla Norrback, totesi, että hän on insinööreiltä ja asianomaisista ministeriöistä kuullut, että merenranta on radan rakentamiseen kelpaamatonta. Kun tiedetään, minne kaikkialle erilaisiin paikkoihin meidänkin maassamme on rataa tehty, lausahdus tuntui lähinnä huvittavalta. — Toki tulen tänäkin vuonna tekemään aloitteen, nähtävästi raha-asia-aloitteen, tämän radan rakentamisesta, joka nyt tässä toivomusaloitteena kulkee ed. Tiusasen nimellä.

Sen sijaan olen itse tehnyt kaksi mielestäni erittäin akuuttia toivomusaloitetta.

Ensimmäinen niistä koskee poliisitoiminnan tehostamista vilkasliikenteisimmällä rajanylityspaikallamme Virolahden kunnan Vaalimaan kylässä. Tosiasiahan on, että järjestys ja turvallisuus ovat maassamme viime aikoina järkkyneet, ja erityisesti on huomattava Suomeen ulkoa tuleva itärikollisuus. Vaikka toki saman verran saapuu rikollisia myös lännestä, tulee heitä erityisen paljon itärajan rajanylityspaikkojen kautta, joista Vaalimaa on, niin kuin tiedetään, ylivoimaisesti, monikymmenkertaisesti vilkkaampi kuin pohjoisempina olevat maan rajanylityspaikat.

Kasvanut rikollisuus näkyy erityisesti huumaiden salakuljetuksena, tullirikoksina, laittomina rajanylityksinä, ihmisten salakuljetuksina ja hillittömänä käyttäytymisenä moottoriajoneuvoliikenteessä, kielloista ja kehotuksista piittaamattomuuksina ja myös rattijuoppoutena. Sen vuoksi rajan pinnassa, nimenomaan Haminan kihlakunnassa, joka on siellä itäisin kihlakunta, johon Vaalimaa kuuluu, on monissa eri

yhteyksissä todettu, että on erittäin tärkeää, että sulku esimerkiksi huumeille asetetaan mahdollisimman pitkälti juuri rajanylityspaikoille.

Nyt, kun poliisivoimia ei ole ollut riittävästi, ja kun ei ole käytettävissä riittävästi myöskään teknistä kalustoa, jolla tavaroihin ja ajoneuvoihin piilotetut huumeet olisivat löydettävissä, on väitetty, että ainoastaan noin 20—30 prosenttia rajan yli tulevasta huumeesta napataan, löydetään, raja-asemalla. Se on aika synkkä luku, jos ajatellaan, että 70—80 prosenttia kulkee sitten kapenevina, mutta eri suuntiin leviävinä virtoina Suomenmaahan muualle. Paikalla, rajalla, keskeytettynä virtaukset ja niiden mukanaan tuoma muukin rikollisuus kuin huumorikollisuus jäisivät vähemmäksi, koska monet omaisuusrikokset, murrot, ryöstöt, varkaudet jne. — näin on meille miltei joka päivä televisiossa selvitetty — johtuvat aika pitkälti lisärahan hankkimisesta huumeiden ostamista varten.

Tämän vuoksi ehdotan tässä toivomusaloitteessa hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimiin Haminan kihlakunnan ja siellä erityisesti Virolahden Vaalimaan rajanylityspaikan poliisivoimien vahvistamiseksi ja kihlakunnan poliisitoiminnan erityisosaamisen kehittämiseksi rajaseudun ja sitä kautta koko maamme järjestyksen ja turvallisuuden parantamiseksi, niin kuin äsken kerroin.

Muutama vuosi sitten, kun valtion paikallishallintoa uudistettiin, Haminan seutu, jossa kaiken kaikkiaan ei ole kuin jonkun verran päälle 30 000 asukasta, muodostettiin omaksi kihlakunnakseen sen vuoksi, että juuri Vaalimaan rajanylityspaikka sillä alueella sijaitsee. Lähellä oleva Kotkan kihlakunta, jossa on väkeä noin 60 000, jäi myös omaksi yksikökseen. Tämän vuoksi pidän myös tässä yhteydessä tärkeänä todeta, että kun hallintovaliokunta tätä minunkin toivomusaloitettani käsittelee ja myös laatii mietintöä kihlakuntauudistuksen nykyvaiheesta ja sen aiheuttamista toimenpiteistä, se pitää muistissa sen seikan, että rajaseudulla tarvitaan erityisosaamista ja edelleen nopeaa siirtymistä poliisiin päätoimipaikasta rajalle, koska siellä juuri tapahtuvat nämä tärkeimmät rajarikokset. Yhtäkkiä hälytyksen sattuessa poliisivoimat esimerkiksi Kotkasta lähtevinä ovat auttamattomasti liian pitkän matkan päässä.

Uskonkin, että ministeri Kari Häkämies, joka on nyt poliisiministeri ja joka oikeusministerinä oli voimakkaasti tukemassa juuri Haminan kihlakunnan perustamista ja raja-asoiden erityisosaamisen keskittämistä sinne, tulee myös silloi-

sen näkemyksensä pohjalta säilyttämään Haminan kihlakunnan. Poliisiministerinä hänellä varmasti on sananvaltaa myös kihlakuntaa koskevissa asioissa.

Toinen tekemäni aloite on tietyllä lailla myös erittäin akuutti, kuten tuo äskeninen rajakysymys, nimittäin Eurooppa 18 -tien linjauksesta päättäminen Haminan kaupungin kohdalla. Tässä ei pyydetä mitään rahaa, vaan loppukaneetti toivomusaloitteessa on, että esitetään toivomus: ”Liikenneministeriö tekisi mahdollisimman pikaisesti ratkaisunsa Eurooppa 18 -tien linjauksesta Haminan kaupungin kohdalla ja edelleen välillä Hamina—Vaalimaa sekä ryhtyisi sen jälkeen toimiin tien suunnittelun loppuun saattamiseksi ja tämän kansainvälisesti Suomen tärkeimmän tieosuuden rakentamiseksi joutuisasti.”

Vanha tie on kapea ja mutkikas, ja kun liikenteessä siellä on ulkomaalaisia, erilaiseen ajokäyttäytymiseen tottuneita autoilijoita, on ollut välillä erittäin tukalia ja vaarallisia tilanteita niin Haminan kaupungin kohdalla kuin Vaalimaa—Hamina-välilläkin.

Jo kaksi vuotta sitten antoivat asianomaiset kunnat, Haminan kaupunki ja Vehkalahden kunta, yleisistä teistä annetun lain mukaisen kunnan lausunnon siitä, missä tien tulisi Haminan kaupungin kohdalla kulkea, ja ne lausumat ovat toistensa kanssa täysin vastakkaisia. Samaten ovat maakuntaliiton lausunnot olleet jossain määrin erilaisia kuin kummankaan näistä kunnista.

Kuitenkin tiedämme, että yleisistä teistä annettussa laissa sanotaan lyhyesti, että tietyn tasoista tiestä ja sen linjauksista päättää liikenneministeriö asianomaisia kuntia kuultuaan. Siellä ei suinkaan tarkoiteta, että se päättää sen mukaan, miten kunnat ovat asiasta lausuneet. Nyt olisikin erinomaisen tärkeää, että liikenneministeriö, kun on ehkä jo kahden vuoden sisällä havainnut, että sopua ei paikkakunnalla tule, tekisi tielinjauksesta vihdoin ratkaisun, jotta suunnittelu tällä tärkeällä tiellä pääsisi alkuun.

Ed. K a r j u l a : Arvoisa puhemies! Kommentoin muutamaa tekemistäni toivomusaloitteista, jotka koskettavat yrittäjyyden suosimista, verotuksen kannustimien lisäämistä ja maatalouden tulevaisuutta.

Jos ajattelee hallitusohjelmaa, erityisen hyvä asia on se, että hallitusohjelmaan on kirjattu yrittäjyyshanke. Mitä se sisältöltään sitten merkitsee, se on täysin vielä avoin asia. Sen vuoksi haluankin vauhdittaa tämän yrittäjyyshankkeen

sisällön kokoamista näillä parilla toivomusaloitteella, joista toinen koskettaa kodin suojaamista yrittäjäriskeiltä ja toinen toimialakohtaisten risikisijoitusyhtiöiden perustamista.

Miksi on tärkeää, että ihmisen perustarpeisiin liittyviä asioita pyritäisiin rajaamaan yrittäjäriskin ulkopuolelle, liittyy hyvin kiinteästi siihen, että me saamme sellaisen henkisen lähtökohdan yrittäjyydelle, että yhä useampi suomalainen on valmis valitsemaan ammatikseen yrittäjän, itsensä työllistäjän, uran. On jollakin tavalla kohtuutonta, että kun jokaisen on kuitenkin asuttava, huolehdittava sillä tavalla peruslähtökohdista, tällä hetkellä koti on liian monta kertaa yrittäjäperheen riskin kohteena ja tällä tavalla vaarannaan ei yksin yrittäjän vaan koko perhekunnan elämää ja toimintaa. Sen vuoksi on hyvin olennaista, että yritystoiminnan epäonnistumiseen liittyvien seuraamusten kohtuullistamiseen paneudutaan. Sen vuoksi olen esittämässä tässä toivomusaloitteessa n:o 11, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin, joilla voidaan suojata koti yrittäjäriskeiltä.

Aivan samaan yrittäjyyshankekokonaisuuteen liittyy eilen lähete keskustelussa ollut laki tuloverolain muuttamisesta. Toivon, että hallitus ottaa huomioon myös tämän lakiesityksen, jossa on erittäin tärkeää se, että me luomme kansainvälisesti kilpailukykyiset toimintaolosuhteet. Nimitäin esimerkiksi Euroopan maista muun muassa Alankomaissa, Saksassa ja Isossa-Britanniassa on käytössä verotuksen carry back -järjestelmä, joka merkitsee tappioiden vähentämistä rajoitetusti myös tappion syntymistä edeltävien vuosien tuloista.

Tämän lisäksi olen tehnyt kaksi toivomusaloitetta, jotka liittyvät verotuksen kannustavuuteen. Erittäin suuri verotuksen epäkohta on yhden tulonsaajan perheiden verotuksellinen asema. Meidän hyvinvointiyhteiskuntamme rakentuu kahden tulonsaajan perhemalliin. Tältä pohjalta molempien perheen vanhempien työhön osallistuminen on jatkuvasti ja luonnollisesti yleistynyt, ja tämä on johtanut siihen, että nimenomaan yhden tulonsaajan perheet ovat tällä hetkellä hyvin raskaan verotuksen kohteena. Tähän osaltaan vaikuttaa se verotuksen neutraliteetti-periaate, joka on merkinnyt verovähennysten poistumista ja näin verorasituksen lisääntymistä erityisesti lapsiperheiden osalta.

Toivon, että hallitus paneutuu tähän aloitteen tehdessään verotukseen liittyviä uudistuksia aivan samalla tavalla kuin toiseen verotusta koskevaan toivomusaloitteeseen, jossa tarkastellaan

henkilöyhtiöiden veroastetta. Tällä hetkellä varsin suuri yritystoiminnan houkuttelevuutta ja kannustavuutta estävä tekijä on se, että henkilöyhtiöissä verotuksen taso on palkansaajan verotukseen verrannollinen. Riskiä ei huomioida millään tavalla, ja tämä osaltaan on luomassa tilanteen, jossa pienyritykset ovat verotuksellisesti varsin epäedullisessa asemassa.

Jos todella haluamme edistää yrittäjyyttä, on meidän hyväksyttävä yrittäjää tukeva ja suosiva verojärjestelmä, ja tämä nimenomaisesti tarkoittaa käytännössä tarvetta laskea määrätietoisesti erityisesti henkilöyhtiöiden veroastetta.

Kolmantena asiakokonaisuutena otan esiin lyhyesti maaseudun tulevaisuuteen liittyvät kaksi hyvin keskeistä kysymystä, joihin olen puuttanut toivomusaloitteilla. Ensimmäinen koskee maatilojen sukupolvenvaihdosten edistämistä. Tällä hetkellä maatilojen sukupolvenvaihdosten määrä on pudonnut vuositasona noin neljännekseen, osassa maata jopa viidennekseen siitä määrästä, joka turvaa tavoitteena olevan tilamäärän tulevaisuudessa. Nykyiset käytännöt ovat selvästi osoittaneet tuotannollisten syiden lisäksi monia epäkohtia muun muassa verotukseen, päätoimisuuteen ja tilakokoon liittyvissä käytännöissä, jotka hidastavat ja estävät sukupolvenvaihdoksen toteuttamista. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että me tartumme sukupolvenvaihdosongelmaan ja luomme sellaiset sukupolvenvaihdosjärjestelyt, jotka ovat eurooppalaisittain riittävän kilpailukykyisiä käytäntöjä. Toivon, että hallitus välittömästi ryhtyy tällä alueella tarvittaviin uudistuksiin.

Toinen epäkohta, josta tämän päivän aikana jo keskusteltiin lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä, on maataloushallinnon monimutkaisuus. EU-jäsenyys on merkinnyt maatalousyrittäjillemme byrokratian huomattavaa lisääntymistä ja monimutkaistumista. Maatalous- ja maaseutuhallintoa on viimeinkin aika ryhtyä yksinkertaistamaan ja uudistamaan yrittäjän näkökulmasta.

Minusta nykyinen maataloushallinnon käytäntö ja koko byrokratia rakentuu järjestelmän näkökulmasta, ja voidaan sanoa, että yrittäjäviljelijä on lähes täysin unohtettu. Vuosien kokeemukset luovat perustan hyvin merkittävälle uudistuskokonaisuudelle. Toivonkin, että nämä monimutkaisuudet voidaan nopeasti poistaa yhdistelemällä eri tulotukia ja vähentämällä nimenomaan viljelijän ja yrittäjän velvoitteita.

Luotan siihen, että hallitus välittömästi käynnistää toimenpiteet, joiden avulla maataloushal-

linnon yksinkertaistamistoivomusaloitteeni tar-
koittamat asiat hoidetaan kuntoon.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen
varapuhemies Anttila.

Ed. P u h j o : Arvoisa puhemies! Ed. E. Lah-
tela puuttui puheenvuorossaan ed. Tiusasen Ky-
mijoen kanava-aloitteeseen. Ed. Tiusanen puhui
dioksiinien terveyshaitoista, joiden pitäisi olla
selvät kaikille. Mutta kun ed. E. Lahtela mainitsi
ratkaisuna Kymijoen pohjassa olevalle dioksiin-
ille sen, että laitetaan ne furaanit ja dioksiinit
purkkiin, niin juuri tämä on mielestäni se ongel-
ma, joka tässä kanavahankkeessa on. Luulen,
että tekniikka ei ole sillä tasolla, että myrkyt
menevät purkkiin, vaan niitä meneekin paljon
ohitse, ja se on sitten se, mikä aiheuttaa haittaa.

Yleensäkin maaperään koskeminen laajem-
massa mitassa on ongelma. Meillä on aikaisempi
esimerkki 60-luvulta metsänojituksista, jolloin
sisävesien kalakuolemat johtuivat maaperästä
lähtevän alumiinin kulkeutumisesta ravintoket-
juun. Nyt lääkärinä mietin, kun osa menee var-
masti tässä puuhassa purkin ohitse, minkälaisia
terveyshaittoja Kymijoen mahdollinen kana-
vointi sitten aiheuttaakaan, kun jo Intian Bhopal-
in dioksiinionnettomuus aiheutti tuhansien ih-
misten kuoleman.

Kymijoen pohjassa on myös huomattavasti
suurempia määriä dioksiinia kuin Italian Seve-
son katastrofaalisessa myrkkypäästössä vapau-
tui. Enkä usko, että sieltä löydetään juuri se oikea
10—20 kilon dioksiinimöykky, vaan myrkyt ovat
siellä laajalti esillä. Siksi tämä ongelma on sellai-
nen, ettei siihen ainakaan nyt pitäisi puuttua ka-
navointia edistävästi.

Ed. M y l l y n i e m i : Arvoisa puhemies!
Huomasin, että olen itsekin tehnyt 17 toivomus-
aloitetta. Niiden kohtalo on valitettavasti tiedos-
sa, mutta jotta ne jäisivät kuitenkin elämään
eduskunnan pöytäkirjoissa ja muuttuisivat jos-
kus ihan laeiksikin ja rahaksi, niin puhun muuta-
mista kohdista.

Esimerkiksi rintamamiestunnuksen ja vastaa-
vien hakuajan jatkaminen olisi edelleenkin pai-
kallaan, koska näyttää olevan niin, että henkilöt
eivät ole saaneet sitä oikeutta, joka heille kuului-
si.

Samalla tavalla toivomusaloitteen puitteissa,
vaikka tietenkin lakialoittekin pitäisi tehdä, olen
ottanut esiin lasten päivähoidon. On aika lailla
erikoista, että meillä on 5 000 sellaista lasta, joi-
den jompikumpi vanhemmista tai molemmat
ovat kotona, ja heille kuitenkin suodaan koko-
päivähoitopaikka. Olisi kohtuullista, että heillä
olisi tietenkin oikeus saada puolipäivähoito, jol-
loin yhteisiä varoja voisi viisaammin käyttää.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus toivomusaloit-
teiden valiokuntiin lähettämisestä hyväksytään.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s :
Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto
on ensi perjantaina kello 13 ja kyselytunti huo-
menna torstaina kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 20.09.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

